

Pontificia i Reial Acadèmia
Bibliogràfica-Mariana de Lleida

CERTAMEN MARIÀ (LITERARI I AUDIOVISUAL)
EN HONOR A LA

Immaculada Jove

Patrona de la Pastoral de Joves d'Espanya
2 d'octubre de 2016

Pontifícia i Reial Acadèmia
Bibliogràfica - Mariana de Lleida

Certamen Marià
en honor a la
Immaculada Jove,
patrona de la Pastoral de joves d'Espanya

Distribució i encàrrecs a
Pontificia i Reial Acadèmia Bibliogràfico - Mariana de Lleida
Carrer Acadèmia, 17
25002 Lleida
telèfons: 973-26 61 61 i 609 054 375

Títol: **Certamen Marià en honor a la Immaculada Jove,
patrona de la Pastoral de joves d'Espanya**
Edita: Pontificia i Reial Acadèmia Bibliogràfico - Mariana de Lleida
Carrer Acadèmia, 17; 25002 Lleida
Imatge de la portada: *La Immaculada Jove* (pintura digital de la
Gna. Isabel Guerra)
Coordinador de l'edició: Juan Luis Salinas
Disseny de la portada: Juan Pablo Salinas Roca
Paginació i edició: J.L. Salinas
Suport tècnic en la digitalització: Javier Salinas
Fotografia: Currià, J.M.; Gaya, A.M.; i captacions d'Internet
Impressió: Arts Gràfiques de la Diputació de Lleida
Primera edició: novembre del 2016
Dipòsit Legal: L- 1495-2016

*Aquesta publicació està protegida per la llei,
raó per la qual s'haurà de demanar permís per la seva reproducció i queden
reservats tots els drets.*

Pontificia i Reial Acadèmia Bibliogràfico - Mariana de Lleida

Certamen Marià
en honor a la
Immaculada Jove,
patrona de la Pastoral de joves d'Espanya

La Junta de l'Acadèmia Mariana va prendre la decisió de
publicar el present recull dels poemes guardonats al
Certamen Marià (literari i audiovisual)
que es celebrà el 2 d'octubre de 2016
en honor a la
Immaculada Jove,
patrona de la Pastoral de joves d'Espanya,
el qual va estar organitzat per la
Pontifícia i Reial Acadèmia Bibliogràfica Mariana de Lleida.
Lleida, octubre de 2016

Casa de l'Església-ACADÈMIA MARIANA

● Índex

● Introducció	9
● Breu nota sobre l'Acadèmia Mariana	19
● Petita ressenya sobre la Mare de Déu de l'Acadèmia, la Verge Blanca	25
● Ressenya sobre els certàmens marians	31
● Lleida al cor de Maria	33
● Restauració del retaule de la Verge Blanca de l'Acadèmia	39
● Isabel Guerra i la Immaculada Jove, la bellesa al servei de l'esperança al certamen marià	43
● La Mare de Déu de l'Acadèmia de Lleida	77
● Vetlla de pregària amb Maria	81
● Convocatòria i bases del Certamen Marià de l'any 2016	83
● La festa de la patrona de Lleida, la Verge Blanca de l'Acadèmia	91
● Programa de l'acte de lliurament de guardons del Certamen	93
● Paraules del Mantenidor del Certamen pel P. Alexis Bueno Guinamard, sj	97
● Veredictes del Jurat del Certamen Marià de l'any 2016	111
● Recull de les obres premiades al Certamen Marià de l'any 2016	117
- <i>Misericordia, Señor, misericordia</i> de Sandra Vilches García	119
- <i>El judici</i> de Àgia Tost i García	123
- <i>Mai és tard</i> de Clara Adsuar Cortés	129
- <i>Maria refugi dels pecadors</i> de Marc Albareda Farré	131

- <i>Una vida nova</i>	
de Emma Tost García	133
- <i>Las obres espirituales de María</i>	
de Neus i Miquel Rosell Tarragó	137
- <i>La maternidad divina de María, paradigma de la misericòrdia cristiana</i>	
de Carmen Álvarez Alonso	139
- <i>Oració</i>	
de Blanca Aragonés Ricart	159
- <i>La Verge del Silenci</i>	
de Maria Terrades Compte	161
- <i>Noia del Poble</i>	
de M ^a Assumpció Cornadó Lladó	163
● Ofrena literària a Maria	165
- <i>Inmaculada de los jóvenes, Madre de la Misericordia</i>	
de Isabel Guerra Peñamaría	167
- <i>Ser Mare</i>	
Joan Bellmunt i Figueras	169
- <i>Anunciació a Maria</i>	
de Jordi Pàmias i Grau	175
● Salutacions	177
- <i>de Mons. Xavier Novell i Gomà,</i>	
<i>Bisbe responsable de la Pastoral de joves de la CEE</i>	179
- <i>del Sr. Joan Viñas Salas,</i>	
<i>Director de l'Acadèmia Mariana</i>	181
- <i>de la Sra. Montserrat Parra Albà,</i>	
<i>Regidora de l'Ajuntament de Lleida</i>	184
- <i>de Mons. Salvador Giménez Valls,</i>	
<i>Bisbe de Lleida</i>	187
● Programa del concert ofert per la Coral Shalom	189

● Introducció

En parlar de la bellesa, de seguit copsem que és una qüestió en la que hi poden haver diferents gustos i cadascú tenir la seva opinió. Esbrinant, arribarem a formular que és quelcom en el que cadascú tindrà els seus criteris i paràmetres per definir el que és ermós, encisador i bell, per tant vindrem a dir que és una qualitat que és educable i, conseqüentment, relativitzarem la seva existència universal, de manera que la bellesa quedarà com a element personal de caire interior, vinculat a la sensibilitat amb la que hom es situï davant una situació o escenari determinat.

Certament, la bellesa que podem copsar és l'atribut d'algun element (persona, animal, lloc, objecte o idea) exterior a nosaltres mateixos que percebem pels sentits, fonamentalment la vista o l'oïda, i que ens permet sentir-nos en un estat de satisfacció pel plaer que ens produeix. En tant que ens és agradable la considerem positiva per a nosaltres i veiem en ella, i en allò que ens la transmet, un valor que cal cuidar i mantenir com a necessari per a la vida. De qualsevol manera, no deixa de

ser, fins aquí, un element exterior a nosaltres mateixos que hem apreciat d'una manera subjectiva. Així doncs, veiem que la bellesa està fonamentada principalment en la forma, l'aspecte físic que s'ofereix a la nostra percepció visual o auditiva, l'aparença o la configuració, percebudes, però, pel nostre esperit mitjançant els sentits i la sensibilitat amb la que siguem capaços de copsar-la. D'aquesta manera la humanitat acostuma a identificar, per exemple, bellesa i joventut; la primera és un valor en sí mateix, nosaltres el podem percebre i l'identifiquem amb la segona en la que tant l'aspecte físic, la potencialitat, la serenor, la netedat de cor, la capacitat vital de regenerar el món, el que suposa el futur,... ens permeten sentir la vida a la que som sensibles com a espècie; és així com la bellesa s'acostuma a vincular amb la joventut que representa l'esperança.

També és cert que aquesta experiència, tot i la condició de subjectiva que li hem trobat, i més que res la seva qualitat de bella, pot ser compartida pels altres membres de la mateixa comunitat, veient en ella, tots ells, la condició de valor: un element valuós que els fa millors. Àdhuc poden arribar a trobar-se elements que traspassin els límits de comunitats concretes i esser compartits per la humanitat universal com a referents de bellesa per l'estat benestant que aporten als qui en gaudeixen. En aquest cas ja no s'estaria parlant d'unes sensacions subjectives, i per tant susceptibles d'educació, sinó de patrons i criteris universals que afectarien a totes les persones més enllà de l'educació rebuda i de la cultura en la que visquessin (s'ha detectat com infants no nats, estant en l'úter matern, reaccionen plaentment davant determinades peces de música clàssica, en tant que refusen d'altres de caire més violent; de la mateixa manera ha passat amb persones de cultures en les quals mai havien sentit determinades peces simfòniques).

No tot el que hom experimenta de manera plaent és bellesa ni, menys encara, totes aquelles experiències arribaran a

poder ser considerades des del punt de vista de la bellesa universal. Per ser-ho cal reduir-les als aspectes fonamentals que produeixen aquesta sensació de benestar que permet créixer i ser millor a qui l'experimenta, proporcionant-li equilibri, harmonia, serenitat, estabilitat,... tot allò que l'ésser humà necessita intrínsecament en el seu interior per poder ser-hi i reeixir en moments de dificultat. En general copssem aquesta qualitat quan les coses són com han de ser, quan hi ha equilibri entre el que representen (la realitat que està sent representada) i la forma amb la que es representa (el que se'ns mostra com a representat), quan estan en consonància amb la naturalesa de la que provenen,... copsar-la implica que nosaltres mateixos veiem aquesta interrelació aspecte-realitat, representació-naturalesa, desig-possibilitats reals, i desenvolupem sentiments d'atracció vers ella i de benestar emocional. En el món clàssic la bellesa estava relacionada amb la consecució de la maduresa d'aquella persona, aspecte, cosa, idea,... És comprensible doncs, que situacions de bondat, de pau, d'harmonia, moments i persones que són obertes i no actuen des de la doble vida ni tenen una altra intenció, que són veraces i possibiliten una relació envoltada de serenor i equilibri, ens duguin a desenvolupar una atracció i un lligam d'identificació entre aquestes qualitats i la bellesa que desitgem perquè les desitgem a elles ja que, amb elles, ens sentim feliços i veiem que és el que convé a la nostra pròpia existència.

La bellesa, doncs, es troba en tota aquella circumstància, lloc, paisatge, idea o persona que manifesta sensiblement unes qualitats d'equilibri i harmonia que desperten en qui les percep el delit espiritual, l'admiració, els sentiments d'assumir-les i incorporar-les a ell mateix per considerar que aquelles qualitats el faran ser millor i créixer. Podem dir que la bellesa és el resplendor de l'autèntica essència d'aquelles entitats que la posseeixen i la manifesten al no estar obstaculitzada, aquesta manifestació, per cap causa que els impedeixi arribar-hi als

altres. No és agosarat, d'aquesta manera, considerar que la bellesa és la lluïssor de la perfecció i que la podem trobar en la sinceritat, l'autenticitat, l'equilibri, la serenor, la humilitat, la veritat, la disponibilitat, l'harmonia, la senzillesa, la pau, la generositat, la justícia, la bondat, l'amor,... La bellesa està més enllà de la nostra percepció del que ens envolta, essent una qualitat que ens transcendeix i ens porta al Transcendent perquè, en definitiva, la bellesa última la trobem en Déu que és la Bellesa total.

Essent Ell la plenitud de la bellesa podem determinar que aquesta estarà íntimament vinculada al bé, a la bondat, a la perfecció de la que Déu és el màxim exponent, i que qualsevol manifestació de bellesa només serà una espurna que Ell permet que ens arribi com a model, com a paradigma del que necessitem i hem de buscar,... com a obsequi per afalagar els nostres sentits i eixamplar el nostre cor amb la contemplació de la bondat i el bé en general que inunda aquella situació, lloc, paisatge o persona que considerem bella, la presència de la qual experimentem com un valor que ens farà ser millors. Aquesta realitat, en percebre-la, tot i no ser conscients que prové de Déu, ens omple i ens el fa present en les nostres vides, almenys en les d'aquells, la sensibilitat dels quals no està atrofiada per la foscor ni es tanquen a rebre-la (i a rebre'l). L'ésser humà cerca la bellesa perquè sentint-la troba una de les manifestacions de Déu al que també busca, potser sense saber-ho, des del més profund del seu cord per aquell record profund que té d'Ell des del principi de la seva existència com a humanitat.

En la irracionalitat del món actual s'ha desintel·lectualitzat la concepció de la bellesa forçant-la a ser sentida com un concepte definit a priori, de manera que cadascú pot considerar com a ermós allò que vol ressaltar del seu món mental, portant la bellesa a ser un producte plenament subjectiu que només té com a límits la capacitat de qui l'ha definit per

donar-lo a conèixer i imposar-lo des dels mitjans de comunicació social a que pugui accedir. Està clar que en sorgir un altre de diferent, aquell esdevindrà deixat, anul·lat i oblidat, de manera que el seu efímer existir deixarà constància de la manca de realitat de la bellesa que pregonava, desvinculada de la vida profunda i real, havent estat només una estimativa emocional dels qui la van promoure. Aquest definir la bellesa des dels propis interessos només s'explica, en molts casos, per l'actitud de resposta amb la que volen desenvolupar la seva expressió en desacord amb la societat i l'experiència vital real que experimenten; és així com poden exaltar-se com a ermoses i boniques, idees, manifestacions, expressions,... que enalteixen la violència, l'horror, el que és desagradable a la vista, a l'oïda, a la sensibilitat en general, allò que en el fons no agrada ningú,... el mal, perquè des de la justificació de considerar la seva acció com a denúncia i resposta als desequilibris socials, veuen excusada l'ofensa, l'enfrontament, el greuge, l'insult o l'abominació que produeixen les seves obres en els que les perceben, arribant, així, a proclamar com a art que conté bellesa tota classe de estrofolàries propostes.

Parlar de pau, serenor, veritat, disponibilitat, bondat, equilibri, autenticitat, sinceritat, harmonia, generositat, justícia, senzillesa, humilitat, amor,... és parlar d'una jove de Natzaret, Maria. Amb tots aquests atributs esdevé el paradigma de la bellesa humana a la terra i ens porta cap al Crist, la bellesa última, perquè només ella és la *plena de gràcia* i va merèixer que d'ella diguessin *el Senyor és amb tu*. La seva humilitat va quedar de manifest al ficar-se al servei de Déu: *que es compleixin en mi les teves paraules*, i la senzillesa de la seva ànima va quedar de manifest en el Càntic de Maria (el Magníficat). L'abandó en Déu li va portar a acceptar el que Ell volgués per ella, des de la confiança que pel seu amor mai l'Amor la portaria a allò que no pogués resistir. Viure en Déu la va disposar amb disponibilitat total per ajudar els altres (recordem la visita a la seva cosina

Isabel) i a estar atenta a les penúries dels necessitats (els nuvis de Canaan que es quedaren sense vi).

Des del silenci constant de Maria, ella sap estar sense figurar, en tot moment atenta al que cal per tal d'educar Jesús, d'atendre'l, d'estimar-lo, de complir la seva voluntat, de seguir-lo... i en complir la seva voluntat esdevé mare de tots nosaltres (*dona, aquí tens el teu fill*) restant junt als apòstols, fent companyia a l'Església i restant al costat de tots nosaltres per tal d'ajudar-nos a fer el camí vers el seu fill, Jesús.

María és la primera cristiana perquè va ser la primera que va dir sí al Crist, la primera que el va tenir i la primera que el va seguir. Maria és la primera en ser misericordiosa, fins i tot amb el propi Déu fet infant, al qual, com a mare perfecta, va haver d'educar, corregir, renyar, acaronar, alimentar, animar, ensenyar, advertir, controlar, aguantar, orientar, perdonar, consolar, escoltar, acollir, cuidar, curar, estimar,... enterrar, i tot d'una manera plena i perfecta perquè ella estava preservada de la imperfecció i la mediocritat, i ho va fer, així, sempre i amb tots, sense exclusions, límits, reserves ni excepcions. És per això que Maria és *Mare de misericòrdia* i ens estima, perquè la misericòrdia és la pràctica de l'amor i Maria és la *Plena de Gràcia*, plena de l'Amor.

Immaculada des de la seva concepció, *plena de Gràcia*, plena de l'Amor, plena de la Bellesa, Maria, des de la seva puresa, esdevé la bellesa mateixa de la que està emplenada. Ella accepta, acull i assumeix l'Amor que és Déu, el qual, donada la seva perfecció, viu plenament amb el seu fill, Jesús, per a que puguem emmirallar-nos i, fonamentalment, deixar que es fiqui al nostre costat per tal que ens condueixi fins al Crist. Ens cal deixar-nos portar per la Mare per tal que ens tregui de les rancúnies, de l'odi, de l'enuig, de tantes i tantes formes d'egoisme que ens allunyen de viure la veritat, la justícia, la pau i

la vida que neixen de l'Amor, per tal que puguem engegar i creure en la civilització de l'amor i fer que el seu regne, el Regne de Déu, sigui cada cop una mica més entre nosaltres. Només estimant podrem reeixir perquè tot el que és bo, tot el que és bell, tota la bondat, l'harmonia, l'equilibri,... tot ve de l'Amor.

Honorar Maria des d'aquests certàmens és fer per tal de felicitar-la tal com felicitem la mare quan és la seva onomàstica perquè és això: la festa de la nostra Mare. A Lleida, des de l'Acadèmia Mariana, ja fa anys que es té el desig de homenatjar-la des de la celebració del certamen marià que s'organitza amb motiu de la festa de la que popularment coneixem com a Verge de l'Acadèmia, tot convidant una altra advocació a la que es dedica l'acte. Es tracta de diferents fotografies de la nostra mare, les quals ressalten aspectes concrets de la seva vida o les seves virtuts, tot considerant la nostra incapacitat de senyalar-les totes juntes en una única imatge: Maria de Natzaret. És aquesta la que ens hem de fondre al cor com a destinatària de la nostra devoció, Maria de Natzaret, sense cognoms afegits des de la nostra limitació, ni topònims que intentin arrelar-la a un lloc determinat, com si fos una acció excloent de qualsevol altre que també volgués estimar-la. Entrar en disputes entre els partidaris d'una imatge o d'una altra és atacar la mateixa essència de Maria, impedir que es puguin copsar les seves virtuts, la substància de les quals ataquem i, inconscientment potser, intentem destruir, impeding que puguin arribar a aquells que se la miren i als que els hauríem de transmetre l'estimació. És el resultat del fanatisme o la superstició, del deliri exaltat per la irreflexió que oblidat el fi i es centra només en els mitjans, que acaba allunyant-se de la Mare per tenir com a objecte de la seva dedicació una imatge que ja no representa el que autènticament volia representar, és el desvari histèric que està obsessionat en la concreció física o en una idea, un tros de material esculpit o modelat, una quimera que ha allunyat els fills de la seva Mare a la que ja no reconeixen, excloent-los, fins i tot enfrontant-los en

prou ocasions, als altres fills que la miraven des d'una altra icona diferent. La Mare no ha transcendit al cor dels seus fills i aquests no han fet seva, vida i part de les seves existències, la essència profunda de la vida de la Mare, allunyant-se del que ella és i de l'amor que ens anuncia el seu Fill Jesús.

Maria de Natzaret, humil, senzilla, misericordiosa, plena de gràcia, la que el Senyor és amb ella, és la nostra mare, i la nostra estima, com a mare nostra que és, ha de honorar-la mostrant-li l'amor dels seus fills.

Aquest certamen ha estat un bon moment per aquest exercici. Només cal veure la quantitat de gent dispersa que ha arribat a participar aportant cadascú allò que té la possibilitat d'aportar. Ha estat el resultat de la disponibilitat i les ganes de bon fer de tot un grapat de persones (108) que de forma directa han participat, i d'una vintena més que ho han fet de forma indirecta. Els ho hem d'agrair, així com la gran quantitat de favors que tanta gent s'ha enganxat a fer-nos, resultant, d'una manera espectacular, que la qualitat i la bellesa han pogut esdevenir una ofrena a la Mare de Déu.

Ho hem d'agrair a les autoritats responsables de les institucions de la ciutat (Ajuntament, Diputació, Departament de Cultura de la Generalitat, Institut d'Estudis Ilerdencs) i als funcionaris que ens han atès en cadascuna d'elles; s'ha de reconèixer la tasca de la Junta de l'Acadèmia Mariana i la que ha portat a terme la comissió organitzadora del certamen¹; moltes gràcies al dissenyador de la portada i la maquetació dels tríptics, als membres del Jurat, el Gerent de la Casa de l'Església i el seu equip; gràcies a la Montserrat Caufapé i a l'Albert Font que van

---

¹ Cal valorar la tasca dels seus membres: Ferran Grau, Cecília Domenech, Hermínia Tomás, Conchi Santiago, Manel Lana, Dolors Piñol, Blanca Roca Bitria, Rosa Nadal i Carmen Pedrico

conduir com a presentadors l'acte d'entrega de guardons del certamen. Gràcies, com no, a les noies i els nois que han format l'equip d'acollida², al Javier Salinas i al Samuel de la Fuente que van editar la música d'entrada i el vídeo de la mitja part respectivament, al Josep Maria Currià, l'Anna M. Gaya i l'equip de la Delegació de Mitjans de Comunicació del Bisbat, amb el Miguel Ángel Martín, que cobriren discretament el reportatge i l'enregistrament de l'acte, fent ressò de l'esdeveniment en d'altres mitjans. S'ha de reconèixer la vàlua com a rapsoda de la Maria Carmen Sabador que va ficar veu a la poesia de la Gna. Isabel Guerra que en l'últim moment li va estar impossible assistir a l'acte; de la mateixa manera, reconeixem i agraïm la tasca de l'Emma Palau que acompanyà al piano la lectura de les obres premiades.

Agraïm al mantenidor l'haver acceptat fer aquest servei i haver-nos ofert una reflexió profunda i assequible. Com no als tres poetes que accediren a fer una ofrena literària a la Mare de Déu. Encara que en la llunyania, i fent la seva tasca, s'ha d'agrair la disponibilitat del personal del Departamento de Pastoral de Juventud de la C.E.E.

En aquests temps no seria possible organitzar un certamen sense unes entitats que recolzin tota la feina a la que ens hem referit. Enguany hem d'agrair a Caixabank, Llibreria Caselles, MRW, Grup Romero Polo, Centre Comercial Albert Soler, Fundació Sorigué, i als seus equips, l'haver col·laborat assumint despeses, dotant premis, fent el trasllat del quadre de la Immaculada Jove,... moltes gràcies a tots!

---

² La Mireia Moreno Martín, l'Emma Tello Moreno, l'Anaís Melgosa Granados, l'Anthony Coyago Fernando, la Nayeli Dahyana Romero Coyagom, l'Andreu Híjano Odina i l'Àngel Falcó Serrano

Per últim, hem d'agrair a la Coral Shalom i els seus components la participació en oferir el concert de la vetllada que hi va haver al final del certamen.

Naturalment, sense els autors participants (127) no hi hauria hagut certamen. Gràcies a ells també per la seva participació.

La gràcia ha estat en haver sigut capaços de conjuminar l'enginy, l'esforç, les bones maneres, la sensibilitat,... i l'amor a Maria de cadascú dels que han participat en aquesta aventura de fer, durant una petita estoneta, un homenatge a la Mare de Déu. L'Acadèmia Mariana els agraeix la seva donació en temps, en forces, en habilitats, en diners,... cadascú amb el que ha tingut al seu abast, de manera que el resultat és reeixit i formós, agradable als cors i enaltidor de les voluntats. Us ho agraeix perquè, des de la humilitat, la senzillesa i la modèstia, heu estat capaços de donar el dinamisme, la naturalitat i l'alegria que la pompa i l'ostentació espanten en una solemnitat, sense que aquesta deixi de ser-ho. Moltes gràcies a tots el que us heu dedicat i heu acollit la invitació a participar-hi.

En aquest volum es recullen els textos que han estat la clau del certamen, principalment les obres guardonades i les poesies que han compostat l'ofrena literària que els poetes consagrats van oferir, fora de concurs, a la Mare de Déu.

Juan Luis Salinas Sánchez³

---

³ Juan Luis Salinas ha estat el responsable de l'organització d'aquesta edició del Certamen

● **Breu nota sobre l'Acadèmia Mariana**

La Pontifícia i Reial Acadèmia Bibliogràfica Mariana de Lleida va ser fundada el 12 d'Octubre de 1862 pel Rvnd. Josep Maria Escolà i Cugat, amb la col·laboració del senyor Josep Mensa i Font i el Dr. Lluís Roca i Florejachs. En l'actualitat és una de les institucions lleidatanes més antigues.

La finalitat de l'Acadèmia és la de promoure i impulsar la devoció a la Mare de Déu, sota l'advocació de l'Acadèmia, patrona de la ciutat de Lleida, tot honorant-la i estenent el coneixement de les seves virtuts mitjançant la literatura i les belles arts. La seva seu és al carrer Acadèmia de Lleida.

L'Acadèmia Mariana posseeix el doble títol de pontifícia i de reial. El de pontifícia concedit pel Papa Pius XI el 15 de maig de 1923; el de reial pel rei Alfons XIII, el 26 de juny de 1923, essent continuats els favors rebuts per gaudir d'ambdós títols, tant per part de la Casa Reial, com per part de Roma.

El 5 de gener de 1946 el Papa Pius XII, mitjançant un breu especial, declarà la Verge Maria de la Immaculada Concepció, sota el títol de Verge Blanca de l'Acadèmia, celestial patrona de la ciutat de Lleida, en igualtat amb Sant Anastasi màrtir que n'és el patró, atorgant-li tots els honors i privilegis litúrgics que de dret corresponen als patrons principals dels pobles. L'Acadèmia Mariana i el seu oratori, seu de la patrona de Lleida, La Verge Blanca, és una de les institucions més estimades pels lleidatans. En l'actualitat es continua la trajectòria fundacional, tot i que adaptant-la als nous temps.

Al 1865, el còlera va portar la mort a Espanya. Com no havia manera possible d'aturar l'epidèmia, el fundador de l'Acadèmia va organitzar unes rogatives a la Mare de Déu demanant-li que lliurés Lleida de la malaltia i oferint-li un cor de plata donat i finançat amb els donatius dels fidels lleidatans. El cor resultà ser quelcom més que un objecte decoratiu, en el seu interior es reproduïen els noms dels que l'havien finançat, inclòs l'alcalde Fuster.

Una munió d'elements curiosos omplen de significat el cor, al qual el converteixen en el millor exemple de l'art sacre que lliga el fervor popular amb l'art. A l'anvers dibuixa una filigrana en relleu amb l'anagrama de Maria, al centre del qual apareix l'escut de Lleida esmaltat; per sobre, coronant l'anagrama, hi ha una corona que inclou cinc pedres precioses, les inicials de les quals componen el nom de Maria (**mar**ina, **am**etista, **rob**í, **ir**is i **àg**ata). El coll del cor de la part anvers, està coronat per flors de lis, element simbòlic identificador de Lleida, en ell es pot llegir *todo por y para María*, i en el seu contorn una inscripció en llatí que traduïda diu: *Maria, en la boca mel, a l'oïda melodia, al cor alegria i joia en el cor de Lleida*. El revers té molt valor donat que reuneix l'escut del fundador de l'Acadèmia Mariana, el del Vaticà i el d'Espanya (en clara al·lusió als títols de pontifícia i reial), tots coronats per la corona imperial donat que en aquella

època Espanya s'estenia per Amèrica i Filipines. El coll d'aquest revers és la clau d'uns dels episodis de Lleida més desconeguts, ja que en ell es llegeix *Lérida libre del cólera por María en 1865*. En el contorn d'aquest revers es llegeix la inscripció *En mi corazón estais para convivir y para morir*.

Lleida va donar el cor a la Verge, però l'Acadèmia encara no tenia una imatge que li permetés poder-la venerar. Es va convocar un concurs nacional en el que va resultar guanyadora la imatge proposada pel jove escultor barceloní Maximiliano Sala Sánchez, una esvelta talla de fusta blanca de til·ler que presideix l'altar major. La seva festa es celebra el 2 d'octubre.

Entorn a la Verge Blanca s'han escrit més de 25.000 poesies i més de mig miler de llibres. Des del 1862 fins als nostres dies, la Mare de Déu ha estat honorada amb els jocs florals anuals, els segons més antics del món, després dels de Barcelona, i els únics que estan dedicats a Maria.

Des de la fundació de l'Acadèmia s'han organitzat cada any, tret dels compresos entre 1936-40, uns jocs florals coneguts com *Certamen literari marià*. Per tal d'honorar la Verge des de les diferents advocacions, cada any s'invita la patrona d'un indret diferent per tal que el certamen sigui en el seu honor. D'entre les edicions més anomenades podem recordar les dedicades a la Mare de Déu del Pilar de Zaragoza (1863), Mare de Déu de Montserrat d'Olesa de Montserrat (1864), Mare de Déu d'Atocha de Madrid (1865), Mare de Déu de Covadonga de Cangas d'Onís (1866), Mare de Déu de la Mercè de Barcelona (1869), Mare de Déu de Begoña de Bilbao (1891), Mare de Déu de Lourdes (1908), Mare de Déu de la Capilla de Jaén (1930), Mare de Déu de Mig-Aran de Viella (1965), Mare de Déu de Caacupé de Paraguai (1966), Mare de Déu de Fàtima (Leiria, Portugal) (1968), Mare de Déu del Lluch de Mallorca (1971), Mare de Déu de l'Alba de Tàrrega (1984), Mare de Déu d'Almatà de Balaguer (1985), Nta.

Sra. de Torreciudad (1986), Verges Patrones de totes les Comunitats Autònomes d'Espanya (1988), totes les Verges Patrones de les quaranta-una comarques de Catalunya (1989), Mare de Déu de Czestochowa de Polònia (1990), les Mare de Déu del Kremlin (l'Anunciació i la Dormició), patrones de Moscou (1991), les Verges Patrones dels trenta-cinc estats sobirans d'Amèrica (1992), Sta. Maria de Gardeny de Lleida (1998), Verge de Loreto de Llardecans (1999), Mare de Déu de Carrassumada de Torres de Segre (2004), Mare de Déu de la Unitat, de Romania (2005), Sta. Maria de Ripoll (2006), l'advocació "Mater Salvatoris", patrona dels col·legis de la Companyia del Salvador (2009), Mare Déu del Castell, patrona de Cullera (València) (2010). En el 150 aniversari de la fundació de l'Acadèmia (any 2012) el Certamen es va dedicar a la Verge Blanca de l'Acadèmia, patrona de Lleida.

La celebració dels jocs florals és una antiga tradició catalana i de la Provença, que té el seu origen en l'Edat Mitjana i que es van revifar amb la Renaixença. Durant els darrers anys han anat desapareixent, restant els de l'Acadèmia Mariana com els últims testimonis a Catalunya d'un fet històric i cultural, la qual cosa els dona un especial valor. Des de la seva fundació, els principals organismes i les primeres autoritats de la ciutat han recolzat la celebració del certamen, assumint la dotació dels diferents premis i aportant el seu ajut de diferents maneres.

El fons artístic, bibliogràfic i documental que posseeix l'Acadèmia, està constituït, com a element principal, per l'oratori que és utilitzat pel culte, tot honorant la Mare de Déu. Així mateix gaudeix d'un petit fons d'art marià i de fotografies de les imatges de les Verges d'Espanya, el qual procedeix de l'antic museu de l'Acadèmia Mariana. Un altre grup d'elements el constitueix el fons bibliogràfic marià de l'Acadèmia; aquest és important i nombrós. Hi ha molts exemplars únics de valor internacional. Junt a aquest ens trobem un gran fons de documents manuscrits de valor marià, religiós i cívic

Certamen per honorar la Immaculada Jove

importantíssim. Una tercera categoria d'entre els materials que guarneixen l'Acadèmia la formen les partitures musicals, així mateix de caire marià, constituint un amplíssim fons. Aquest fons prové de donacions a l'Acadèmia Mariana, les quals han estat incrementades amb les aportacions dels seus directors i les activitats culturals pròpies de l'entitat. L'Acadèmia està oberta a tots els estudiosos i investigadors, els quals tenen accés al material que necessitin amb permís de la direcció.

L'edifici que originàriament va ser la seu de l'Acadèmia ha estat remodelat i ampliat en la reconstrucció efectuada entre l'any 2003 i el 2006, passant a ser la *Casa de l'Església-Acadèmia Mariana*, on s'acullen diferents entitats de la pastoral de la diòcesi així com les instal·lacions pròpies de la Pontifícia i Reial Acadèmia Bibliogràfico-Mariana de Lleida.

Façana de l'Acadèmia Mariana de Lleida

La Verge Blanca de l'Acadèmia, patrona de Lleida.

● **Petita ressenya sobre la Mare de Déu de l'Acadèmia, la Verge Blanca**

Potser estem parlant de l'advocació més recent, més jove, de Maria en les nostres terres i en concret en la nostra ciutat. El seu origen data de les primeries de la segona meitat del segle XIX, i en realitat va ser una advocació sorgida de la voluntat popular donat que, certament, el que es va encarregar i esculpir, i encara ara es venera, va ser, és, una imatge de la Immaculada Concepció.

La cosa va anar així com us explicarem. A l'any 1854, el 8 de desembre, el Papa Pius IX va proclamar el dogma de la Immaculada Concepció de Maria. A partir d'aquell moment tot el món catòlic va vibrar amb la constatació d'una creença que ja estava present i arrelada en infinitat de devocions i en els llocs més dispersos. Des del s. XIV existeixen referències a Espanya de confraries en honor a la Immaculada, la Pura,... essent la més antiga la de Girona que data de 1330. Molt més abans, en 675, el XI Concili de Toledo titula al rei visigot Wamba com *Defensor de la Puríssima Concepció de Maria*. Després s'obre una tradició de

devoció entre els reis hispans com Ferrant III el Sant, Jaume I el Conqueridor, l'Emperador Carles I, el seu fill Felip II,... fins arribar a Carles III que la va declarar patrona de tots els seus estats.

Dins d'aquest sentiment d'alegria pel dogma de la Immaculada, a Lleida neix la idea de fundar una institució acadèmica que pugui dedicar-se a aprofundir i estendre el coneixement de la Mare de Déu, al temps que se l'honora i lloa, i així neix, el 12 d'octubre de 1862, l'Acadèmia Mariana. La varen fundar Mn. Josep Maria Escolà i els senyors Josep Mensa i Lluís Roca. Coincidia també amb l'empenta i esplendor de la Renaixença catalana, amb el que la literatura, la pintura i les belles arts en general van ser el mitjà per escometre l'objectiu que estava, i segueix estant, recollit als estatuts de l'Acadèmia.

Tres anys després, al 1865, el còlera emmalaltia la gent arreu d'Espanya, portant-la a la mort. Com no havia manera possible d'aturar l'epidèmia, el fundador de l'Acadèmia va organitzar unes rogatives a la Mare de Déu demanant-li que lliurés Lleida de la temuda malaltia. Segons les cròniques del moment, Lleida gairebé no va estar afectada, al contrari del que va passar als pobles de tota la comarca. Tota la ciutat havia estat pregant i, per tal d'agrair-li la protecció a la Verge, l'Acadèmia va organitzar una celebració religiosa d'acció de gràcies el dia 4 de febrer de 1866. Dels diners que es van recollir van sobrar 600 reals i amb ells van pensar oferir a la Mare de Déu un cor d'argent, de tamany natural que presentava una munió de símbols i els noms dels fidels que van aportar donatius per sufragar-lo, inclòs l'alcalde Fuster. S'havia de conservar a l'arxiu de l'Acadèmia.

El 24 de juny de 1866 es va fer una cerimònia per beneir el cor i en acabar, el bisbe Puigllat va expressar a la Junta la importància d'adquirir una imatge de la Verge que pogués tenir

el cor d'argent al seu pit. Al mes de setembre del mateix any es convocava un concurs nacional per tal de proveir l'Acadèmia d'una imatge de la Immaculada que la presidís. Va resultar guanyadora la proposada pel jove escultor barceloní Maximiano Sala Sánchez, amb l'esvelta imatge tallada en fusta de til·ler que va esculpir durant l'any 1867. El 12 de novembre de 1871 va ser traslladada a l'oratori recent acabat. És un gran exemple de com l'art sacre lliga el fervor popular amb l'art. Aquella imatge, la seva corona, el cor i un ceptre van ser destruïts a l'enfrontament del 36-39.

Després d'aquell desastre fratricida, es va fer una còpia de la imatge que no va ser gaire afortunada en la semblança amb l'original, principalment per l'alçada. Amb tot, l'11 de maig de 1944, el Padre Luján, Mn. José Luján García, en la festa del patró de la ciutat, Sant Anastasi, va fer una carta, publicada a La Mañana, en la que es preguntava per què Lleida no tenia patrona i va proposar que ho fos la Verge. En el certamen literari d'aquell any, el bisbe Joan Villar es va sumar a la proposta del Padre Luján i assenyalà que Lleida havia de tenir la Mare de Déu per patrona i que l'advocació més adient era la Verge Blanca de l'Acadèmia.

Es va iniciar un moviment ciutadà en el que es demanava que la Verge Blanca fos la patrona i el bisbe va demanar a l'Acadèmia que s'encarregués de portar el procés cercant l'adhesió de les institucions religioses i civils de la ciutat, documentant-lo degudament. El 21 de novembre de 1944 ho van presentar a l'Ajuntament. Després de veure l'aclaparadora llista d'entitats i particulars que ho demanaven, la Paeria va presentar un escrit al bisbe, el 25 de juliol de 1945, demanant-li que fes arribar la petició oficialment a la Santa Seu.

El 12 d'octubre de 1946, tot i que estava signat des del 5 de gener, va arribar el breu especial del Sant Pare Pius XII en el

que declarava a la Verge Maria de la Immaculada Concepció, sota el títol de Mare de Déu de l'Acadèmia, celestial patrona de la ciutat de Lleida, en igualtat amb Sant Anastasi màrtir, que és el patró, conferint-li tots els honors i privilegis litúrgics que de fet correspon als patrons principals dels pobles.

No va ser fins un any després, el 14 d'octubre del 1947, que el bisbe de Lleida, el successor del bisbe Villar, Aurelio del Pino, no va respondre a Roma i convocà tots els fidels de Lleida a celebrar la festa de la patrona el dia 17 d'octubre. A partir d'aquell any a Roma van fixar que fos celebrada el 2 d'octubre de cada any.

Durant aquest any es va fer una altra imatge que es va ajustar a les fotografies que hi havia de la primera, la qual és la que ens presideix des de l'altar de l'oratori de l'Acadèmia Mariana. També es va refer el cor (1950) sufragat per subscripció popular.

Com a curiositat, entre el munt de símbols, podem dir que a l'anvers del cor es pot llegir *todo por y para María*, i en el seu contorn una inscripció en llatí que traduït diu *Maria, en la boca mel, a l'oïda melodia, al cor alegria i joia en el cor de Lleida*. En el coll del cor es llegeix: *Lérida libre del cólera por María en 1865*, i per l'altra cara *En mi corazón estais para convivir y para morir*.

Des del 15 de maig de 1923 l'Acadèmia Mariana posseeix el títol de pontíficia, concedit pel papa Pius XI, i des del 26 de juny del mateix any el de reial concedit pel rei Alfons XIII.

Entre el plec d'activitats que es desenvolupen, com ara el Simpòsium Marià que es celebrarà durant el mes de novembre en la seva tercera edició, destaca el Certamen Marià que, tret dels anys 1936-40, s'ha celebrat ininterrompudament, en el qual

Certamen per honorar la Immaculada Jove

s'honora la Mare de Déu convidant l'advocació venerada en un altre indret.

Vulguem portar sempre la Mare de Déu dins el nostre cor i fem-lo al seu abast.

Blanca Roca i Juan Luis Salinas

La Verge Blanca al seu cambril de l'Oratori de l'Acadèmia Mariana.

Acadèmia Mariana de Lleida

Claustre de l'Acadèmia Mariana (a dalt) i frontal del paranimf (a baix).

● Ressenya sobre els certàmens marians

La Pontifícia i Reial Acadèmia Bibliogràfica Mariana de Lleida va ser fundada el 12 d'Octubre de 1862 pel Rvnd. Josep Maria Escolà i Cugat, amb la col·laboració del senyor Josep Mensa i Font i el Dr. Lluís Roca i Florejachs. En l'actualitat és una de les institucions lleidatanes més antigues. Posteriorment, la imatge que presideix l'Acadèmia, coneguda com a Verge Blanca de l'Acadèmia, va ser proclamada per la Santa Seu com a Patrona de la ciutat de Lleida.

La finalitat de l'Acadèmia és la d'honorar la Mare de Déu i aprofundir i estendre el coneixement de les seves virtuts mitjançant la literatura i les belles arts, tot fomentant la devoció vers ella. Per aconseguir aquesta finalitat, des de la fundació de l'Acadèmia s'han organitzat cada any, tret dels compresos entre 1936-40, ambdós inclosos, entre d'altres activitats, uns jocs florals (els segons de Catalunya després dels de Barcelona, i els únics dedicats a la Mare de Déu) conegut com *Certamen literari marià*. Per tal d'honorar la Verge des de les diferents advocacions, cada

any s'invita la patrona d'un indret diferent per tal que el certamen sigui en el seu honor. Per l'edició d'enguany, s'ha convidat a participar la *Immaculada Jove*, patrona de la Pastoral de Joves.

La celebració dels jocs florals és una antiga tradició catalana i de la Provença, que té el seu origen en l'Edat Mitjana i que es van revifar amb la Renaixença. Durant els darrers anys han anat desapareixent, restant els de l'Acadèmia Mariana com els últims testimonis d'un fet històric i cultural, la qual cosa li dona un especial valor. Des de la seva fundació, els principals organismes i les primeres autoritats de la ciutat, així com d'altres entitats, han recolzat la celebració del certamen, assumint la dotació dels diferents premis i aportant el seu ajut en diferents maneres.

Al llarg del temps s'han introduït diferents modificacions segons els moments, les necessitats i les possibilitats. En la seva organització inicial, per exemple, hi va haver seccions de música, pintura,... Enguany s'han ofert les seccions literàries (dins la qual es troba la Flor natural), d'aprofundiment, audiovisual i l'escolar. El jurat acostuma a estar format per personalitats del món literari, acadèmic i cultural, la publicació del qual es fa en el mateix acte d'entrega de premis.

El certamen s'inicia amb l'aportació del mantenidor que desenvolupa un tema marià en el que fa referència a les circumstàncies que concorren en el moment actual, tant a nivell social, religiós o de l'espiritualitat de les persones. Segueix l'entrega de premis i tot seguit es gaudeix d'una vetllada literario-musical en la que es reciten o llegeixen les obres premiades. Finalitzant amb un concert instrumental o de cant coral.

● **Lleida al cor de Maria**

(origen de la devoció a la Verge Blanca de l'Acadèmia)

150è aniversari del cor de plata i 70 anys patrona de Lleida

“Us hem obert el cor de bat a bat”. (2Cor 6,12)

Un cor de plata per a la Mare de Déu

L'any 1865 el còlera morbo causava nombroses víctimes mortals a les poblacions veïnes de Lleida. Era el tercer brot de l'epidèmia que s'estenia imparabile per tot el territori. A instàncies de la recent fundada Acadèmia Mariana (1862) els lleidatans invocaren insistentment la protecció de Maria Immaculada i Lleida quedà miraculosament deslliurada de la pesta. Un fragment del poema de l'època en fa memòria:

Del templo a la Catedral / fue llevada la Señora.

Y ¡oh! caso providencial!

huyó de Lérida el mal,

cual la sombra ante la Aurora. [...]

Por eso Lérida grita,

libre ya de la visita

de la terrible epidemia:

¡Sea por siglos bendita

la VIRGEN DE LA ACADEMIA! R.P. Salvador Calvo

El 4 de febrer de 1866 es va celebrar una cerimònia d'acció de gràcies a la Mare de Déu per haver preservat Lleida del còlera. Amb els diners dels donatius que es van recollir, els socis de l'Acadèmia Mariana van encarregar un cor de plata daurada per a conservar-lo a l'Arxiu de la institució.

El Cor era de mida natural, rematat a la part superior per tres lliris entre flames, símbol heràldic de la ciutat; a sota hi havia gravada la inscripció "*Todo para María*". A la part posterior hi deia: "*Lérida libre del cólera por María en 1865*" i "*La Academia Bibliografico Mariana agradecida*". La tanca duia l'anagrama de Jesús. Al voltant, les inscripcions en llatí: "*Maria és a la boca mel; a l'orella melodia; al cor, alegria; al cor de Lleida*" (davant) i "*Sou en el meu cor per viure i morir amb mi*" (darrere).

El cor estava presidit per l'anagrama de Maria amb l'escut de Lleida a la part central, i una corona rematada per pedres precioses. Les seves inicials –**M**alaquita, **A**matista, **R**ubí, **J**aspi (**Y**acinthus) i **À**gata- formaven un acròstic amb el nom de Maria. A la part posterior hi havia els escuts de la institució que presidia Maria, l'Acadèmia Mariana. Era una peça molt valuosa, un exemple extraordinari de l'art sacre que vincula el fervor popular amb la creació artística.

Per a beneir el cor de plata i perpetuar el record de l'extraordinari benefici rebut de la Mare de Déu se celebrà, el 24 de juny de 1866, una funció religiosa i literària al Palau Episcopal. En una sala presidida per un quadre de la Immaculada Concepció de Murillo, pintat per Albert Camps, el Bisbe Puigllat va beneir el cor que estava situat damunt de la taula i s'encengueren dues veles. A més de la coincidència del seu nom, Marià de la Concepció, amb l'advocació mariana a la que s'havia dedicat l'Acadèmia des de la seva fundació, el Bisbe Puigllat duia al seu blasó la imatge de la Immaculada Concepció i, providencialment, havia estat consagrat Bisbe de Lleida a Vic el

12 d'octubre de 1862, el mateix dia de la fundació de l'Acadèmia Mariana. És fàcil entendre que al prendre possessió de la seu de Lleida el Bisbe possés la nova institució sota la seva protecció.

A continuació, el fundador i director de l'Acadèmia Mariana, Mossèn Josep Maria Escolà, pronuncià un discurs memorable justificant el valuós obsequi en agraïment als favors rebuts de la Mare de Déu:

«El corazón, señores, es el centro de la vida, es la sede de todos los afectos, [...] nos recordará cómo libres de la muerte nos refugiamos y nos escondimos, amantes y agradecidos, en su pecho maternal. [...] Lérida fue preservada del cólera por MARIA y en testimonio eterno de nuestro agradecimiento hicimos este corazón, inscribimos en él nuestros nombres y se lo consagramos juntamente con el nuestro.»

Després es va passar a llegir alguns noms dels benefactors que es tancaven dins del cor escrits en paper de roba. La cerimònia va continuar amb la lectura d'algunes poesies escrites per a l'ocasió i va acabar amb les paraules del Bisbe Puigllat expressant *«la importancia de adquirir una imagen de la Santísima Virgen en cuyo pecho se pudiese colocar el Corazón de plata, pues en ninguna otra parte podía estar mejor tan rica joya.»*

Una escultura de Maria Immaculada per al cor de plata

El suggeriment del Bisbe Puigllat va ser decisiu per encarregar la imatge de la patrona de l'Acadèmia Mariana. I així, el 24 de setembre del mateix any es publicava un cartell del concurs artístic perquè l'Acadèmia tingués una imatge artística de la seva patrona, la Immaculada Concepció de Maria, que presidís les festes religioses i literàries. Calia ajustar-se a la posició de braços i mans, disposats de tal manera que pogués dur al pit el cor de plata.

Es van presentar vuit esbossos i només es va concedir un accèssit a l'escultor barceloní Maximí Sala i Sánchez, juntament amb l'encàrrec de fer la talla de Maria Immaculada. L'artista la va fer en fusta de til·ler blanca, sense encarnar, d'aspecte semblant al marbre; d'aquí la popular denominació de Verge Blanca.

La Verge Blanca de l'Acadèmia va presidir per primera vegada la festa religiosa de l'Acadèmia Mariana, celebrada a l'església de la Casa de Misericòrdia el 13 d'octubre de 1867. Quatre anys més tard, el 12 de novembre de 1871 va ser traslladada a l'Oratori, acabat de construir, després de celebrar-se un pontifical a la Catedral i una lluïda processó que va recórrer els principals carrers de la ciutat. A l'Oratori va ser entronitzada al magnífic retaule que el presidia.

El Cor, la imatge i el retaule es van malmetre durant la Guerra Civil. Amb el temps s'anirien reemplaçant per còpies fidedignes. La imatge actual de la Verge Blanca de l'Acadèmia (1949) està feta al taller l'Artística de la Vda. Reixach, de Barcelona. És un obsequi de la Paeria amb ocasió de la declaració de la Mare de Déu de l'Acadèmia patrona de Lleida (1946). L'any següent es va encarregar per subscripció popular un cor nou per a la nova imatge a l'orfebre lleidatà Ramon Fontanals. Al seu interior hi figuren, encara avui, els noms de totes les persones que van fer possible la rèplica del valuós joiell.

La Verge Blanca, setanta anys patrona de Lleida

El Pare José Luján, canonge de la catedral i rector del Seminari, coincidint amb la festa de Sant Anastasi, va publicar un article al diari La Mañana de l'11 de maig de 1944 manifestant la seva estranyesa pel fet que Lleida no tingués cap advocació mariana pròpia com a patrona. El ressò de les seves paraules no

es va fer esperar i el Bisbe Joan Villar va fer una crida a proposar Maria en la seva Immaculada Concepció sota el títol de l'Acadèmia com a patrona de la ciutat. Ho va demanar formalment al papa canalitzant aquesta petició, que comptava amb l'adhesió de la Paeria i de tota la ciutat expressada a través de les seves entitats i corporacions.

El 5 de gener de 1946 el papa Pius XII va proclamar la Mare de Déu de l'Acadèmia, com a sinònim de la Immaculada Concepció, patrona de Lleida a perpetuïtat i en el mateix pla d'igualtat que sant Anastasi. El breu Apostòlic no va arribar fins el 12 d'octubre de 1948, vigília de la seva festivitat. En rebre'l, l'aleshores Bisbe Aurelio del Pino convidà als lleidatans a celebra-ho solemnement durant tres dies seguits, traslladant la en processó la imatge de la patrona fins a la Catedral, situada provisionalment a Sant Llorenç.

La festa de la Mare de Déu de l'Acadèmia va passar de celebrar-se del 13 al 2 d'octubre. Aquest dia va ser festiu a Lleida com a segona festa local fins als anys setanta.

Amb motiu del cinquantenari de la seva proclamació com a patrona de la ciutat de Lleida, el 1996 l'Acadèmia Mariana va dedicar el seu certamen anual a la Verge Blanca de l'Acadèmia. Des d'aleshores els lleidatans lloem la nostra patrona amb els Goigs d'Antoni Fortuny musicats per Mossèn Josep Miquel Benavent. A continuació n'hi ha un fragment:

*Ja que Lleida us aclamava
la Patrona del seu cor
i amorosa es consagrava
filial al vostre honor,
deu-nos fruits al camp i feu-nos
fills de Déu en llibertat:*

*Ajudeu-nos, Verge Blanca,
guia i llum de la ciutat.*

Enguany s'ha celebrat el 70è aniversari de la proclamació de la Verge Blanca patrona de Lleida i el 150è aniversari del Cor de plata, que és l'origen de la imatge venerada. La ciutat de Lleida i la seva gent no hem deixat passar per alt aquesta efemèride i hem obert de bat a bat el nostre cor a Maria Immaculada, que a Lleida coneixem, venerem i estimem amb el dolç nom, exclusiu i entranyable, de la Verge Blanca de l'Acadèmia.

Anna Maria Gaya Fuertes

Anvers i revers del cor ofert a la Mare de Déu.

La imatge de la Verge Blanca sostenint el cor agraït dels lleidatans.

● Restauració del retaule de la Verge Blanca de l'Acadèmia

El retaule que presideix la nau central de l'Oratori de la Verge Blanca de l'Acadèmia va ser construït el 1941 per Ramon Borràs com a rèplica de l'original, que era de l'artista lleidatà Hermenegild Jou (1870), el seu mestre. El decorador Lluçà Oliva el va daurar el 1952. És d'estil neogòtic i consta de dos cossos coronats amb elegant cresteria. El primer porta incorporat el sagrari, i el segon està format per una rica fornícula central que acull la imatge de la patrona.

Aquest va ser l'únic element no restaurat en la darrera reforma de l'edifici (2003-2006). Degut al seu mal estat, Mossèn Gerard Soler, capellà de l'Oratori de la Verge Blanca, va tenir la iniciativa de promoure la seva restauració amb participació social. El seu avalador, l'empresari Josep Tarragona, va fer pública una carta justificant aquesta necessitat i demanant aportacions econòmiques per poder afrontar-la. N'ha tingut cura el CAEM (Centre d'Art d'Època Moderna) de la Universitat de Lleida durant l'estiu de 2016, amb un cost de 30.000 euros.

La restauració del retaule es va inaugurar el dia 1 d'octubre de 2016, la vigília de la festa de la patrona i darrer dia del Tridu en honor seu. El Bisbe Salvador Giménez va presidir l'Eucaristia concelebrant amb vuit sacerdots.

Entre els assistents hi havia el director de l'Acadèmia Mariana, Dr. Joan Viñas, la tinent d'alcalde, Montse Parra, els regidors Carme Culleré i Joan Vilella, i la directora de l'Institut d'Estudis Ilerdencs, Montse Macià. La Coral l'Estel del Cercle de Belles Arts, dirigida per Gemma Mª Naranjo i Mª Carme Papasseit al piano, va tenir cura de l'acompanyament musical al llarg de la celebració.

El Bisbe havia escollit la Missa de la Mare de Déu de la Misericòrdia 'per escoltar una paraula que parli al nostre cor i ens ajudi en les nostres comunitats on tenim la Mare de Déu propera a nosaltres'. Al referir-se a la restauració del retaule que ja havia beneït a l'inici de la celebració, va dir: 'La benedicció del retaule ens dóna una gran alegria...' i va agrair a tots els qui ho havien fet possible i 'que sigui per donar glòria a Déu'.

En acabar la celebració es van fer uns parlaments per explicar els detalls de la restauració del retaule. En primer lloc, Mossèn Gerard Soler com a promotor de l'obra realitzada amb els donatius d'institucions, empreses i fidels que van voler quedar en l'anonimat: 'Els seus noms figuren al Cor de plata de la Verge Blanca de l'Acadèmia', units als que l'any 1950 van fer possible aquest cor que ara llueix la patrona de Lleida i que expressa l'origen de la seva devoció.

A continuació va prendre la paraula el Dr. Ximo Company, delegat del Patrimoni artístic diocesà i director del Centre d'Art d'Època Moderna de la Universitat de Lleida (CAEM) que va coordinar la restauració realitzada per la firma

Certamen per honorar la Immaculada Jove

Art i Restauració X. Ferragut SL. Es va mostrar molt agraït de la preocupació i l'entusiasme de Mossèn Soler que han permès fer eficaçment la restauració amb els millors dauradors, i va agrair al Bisbe i a les institucions l'interès pel patrimoni de l'edifici de l'Acadèmia Mariana, declarat Bé Cultural d'Interès Nacional per la Generalitat de Catalunya l'any 2010.

En la seva intervenció el Dr. Company també va donar gràcies a la Verge Blanca de l'Acadèmia: 'sense el seu fiat no seríem aquí'. Finalment, en referència al revestiment de pa d'or del retaule 'com a símbol de la transcendència divina' va demanar que 'Maria ens ajudi a anar a l'estadi permanentment auri del cel.'

La celebració va acabar amb el cant dels Goigs a la Verge Blanca de l'Acadèmia i el bes a la medalla de la Mare de Déu. A la vegada es repartien un punt de llibre i una estampa com a recordatori de la commemoració del 70è aniversari de la seva proclamació com a patrona de Lleida.

Moment en el que el Sr. Bisbe beneeix la restauració del retaule (01.10.16).

El retaule restaurat, el dia de la seva benedicció pel Sr. Bisbe de la diòcesi (01.10.16).

● **Isabel Guerra i la Immaculada Jove, la bellesa al servei de l'esperança al certamen marià**

El Certamen que convoca anualment l'Acadèmia Mariana de Lleida està dedicat a una advocació mariana particular. La d'aquest any ha causat sorpresa i admiració per tractar-se d'una versió actual i jove de la Immaculada Concepció, íntimament associada a la pastoral juvenil espanyola. La seva autora, Isabel Guerra, conjuga la seva condició de pintora innovadora i brillant amb la de monja de clausura cistercenc. La seva vida està dedicada a pintar la bellesa com una espurna de l'amor de Déu. El seu ora et labora és pintar i estimar Déu.

Al llarg d'una entrevista⁴ que ens va concedir al monestir de Santa Lucía, de Zaragoza, sor Isabel Guerra ens va confiar el més rellevant de la seva trajectòria vital i artística. A través de les seves

---

⁴ El present treball ha estat realitzat per Anna Maria Gaya Fuertes, tot partint de l'entrevista realitzada a la Gna. Isabel Guerra al Monestir de Santa Lucía de Zaragoza el 16 de febrer de 2016. Lamentem la pèrdua de lluminositat dels quadres, les fotografies dels quals reproduïm, donat que l'edició no pot ser en color. Amb tot, es pot apreciar la llum en els contrastos i els matisos de l'escala de grisos.

paraules i dels catàlegs d'algunes de les seves múltiples exposicions hem descobert una mica més del seu compromís amb la modernitat de l'Art sense trencar amb el seu llegat històric, i la recerca de nous espais d'esperança. La seva incorporació, en els primers anys del segle XXI, a les butaques de la Real Academia de Bellas Artes de San Luis de Zaragoza i de la de Bellas Artes y Ciencias Históricas de Toledo és el reconeixement a la seva aportació al món de l'Art espanyol.

Un cop transcrita l'entrevista, hem enllaçat les respostes i comentaris de "la Pintora de la Llum" perquè sigui ella mateixa qui es presenti i ens expliqui la seva obra i el missatge de Bellesa, Esperança i Veritat que transmet. Complementem les seves paraules amb una senzilla explicació sobre la devoció a la Immaculada Concepció de Maria, que ha estat el tema central d'aquest Certamen i de l'obra homenatjada: la Immaculada jove, d'Isabel Guerra.

Mis lienzos buscan ser carta abierta a los hombres y mujeres de este tiempo, cuyas tumultuosas aguas forman imponente cascada que cae sobre el cauce estremecido del tercer milenio.

¡Ojalá pudieran ser carta dictada por el Sol que nace de lo alto!

Una carta claramente iluminada por la Luz.

Isabel Guerra

1.-Isabel Guerra: itinerari vital i artístic

Vaig néixer a Madrid el 30 d'abril de 1947. Vaig ser la primera i única filla de Joaquín Guerra i Lucía Peñararía, una

família benestant on vaig respirar l'afecte d'uns pares que s'estimaven amb tendresa. Vivíem al barri dels Àustria. Des dels balcons de casa podia observar l'àmplia i increïble panoràmica de la Sierra de Madrid com a fons d'un paisatge que arrencava dels arbres que jo gairebé podia tocar amb la mà. Mirant a l'esquerra, l'estudi de Zuloaga; uns passos endavant, el de Velázquez; cinc minuts més i la Puerta del Sol. Era un entorn privilegiat amb una llum tan bella que em va ajudar a enamorar-me de tot el que m'envoltava i a contemplar i a fixar, recreant-lo, cada instant, cada persona, cada cosa.

Als sis anys vaig entrar a l'escola, però no vaig ser una alumna feliç. Els meus gustos diferien molt de la manera de ser de les nenes de llavors. Els dotze anys van ser una data decisiva en la meua vida. De tots els regals possibles vaig escollir una caixa d'olis, tot i que llavors desconeixia què era aquesta pintura. Quan la vaig tenir entre les meves mans, vaig sentir un sentiment interior tan intens que mai he pogut oblidar-ho. Alguna cosa m'estava dient que en aquella caixa hi havia tancat el secret de tota la meua existència.

1.1. La meua doble vocació: la pintura i la vida contemplativa

Acabat el curs ja no vaig tornar a l'escola. La meua dedicació a la pintura va començar a ser plena. Tant que als quinze anys vaig llançar-me a l'audàcia d'exposar a Madrid. Audàcia pròpia d'una gran il·lusió, d'un gran esforç realitzat i, naturalment, de la meua edat.

Vaig continuar estudiant, treballant i exposant fins als vint-i-un anys. Aquesta torna a ser una data clau en la meua vida, però amb relació a la meua altra vocació paral·lela. El 12 novembre 1970 vaig entrar al Monestir cistercenc de Santa Lucía, a Zaragoza, una històrica comunitat que havia nascut a Santa Maria de Iguácel, en els orígens del regne d'Aragó. Aquest pas transcendent va ser com un nou naixement que no va suposar

cap ruptura amb el món de la pintura. Va ser una amiga, que curiosament era filla del meu proveïdor d'olis i llenços, qui em va connectar amb aquesta nova realitat.

La meua vocació religiosa també havia sorgit als dotze anys. Però lògicament vaig haver d'esperar per l'edat, alhora que esperava a que els meus pares es fessin a la idea i ho acceptessin, sobretot la meua mare. Jo era filla única i ells vivien absolutament centrats en mi. Havien estat deu anys de matrimoni desitjant tenir un fill, sense aconseguir-ho: vaig ser una nena molt desitjada. La separació se'ls feia molt difícil, però van anar evolucionant en la seva manera de veure-ho i, al final de la seva vida, n'estaven molt contents: "Estem feliços; la Maribel està on millor podia estar", deien. Després, vaig tenir la gran sort de poder assistir-los en les seves malalties fins a la mort.

Les meves dues vocacions, la religiosa i l'artística, són independents però formen una autèntica unitat en el meu cor i en la meua ànima, i es complementen en la meua vida d'una manera força adequada. En la meua primera joventut jo no n'era

molt conscient, però el pas del temps m'ha demostrat que donen un sentit únic a la meua vida. Obra i vida han de ser una mateixa cosa per aconseguir autenticitat. Sóc pintora tots els dies i en cada moment.

Monestir cistercenc de Santa Lucía de Zaragoza

En aquesta trobada complexa entre la meua passió per la pintura i el meu compromís amb Déu, vaig erigir la meua vocació com un servei i com a gratitud obstinada en la tasca apassionant de construir espiritualment el regne. Em sembla com si el mateix Sant Benet, autor de la nostra norma de vida

"ora et labora", que inclou un capítol dedicat als artistes del monestir, ja estava pensant que algun dia aniria a parar al Cister. Així que el meu laborar va ser continuar pintant.

Amb les meves germanes comparteixo les hores dedicades a preparar l'ofici diví, sempre amb la major solemnitat possible. La litúrgia de lloança és la nostra primera obligació de compromís davant Déu i l'Església. Ens ocupa des de les 5 del matí -que és quan ens llevem- fins les 9:15h, entre matines, laudes i Santa Missa. A les 9:30h comença la nostra jornada de treball. Jo faig el mateix horari que les meves germanes: mentre elles treballen als nostres tallers de restauració de documents o en l'enquadrernació de llibres, jo pinto. Mantenim l'equilibri entre pregar i treballar de forma molt adequada i sàvia, ja que el treball també és una litúrgia -oració i acció de gràcies- que em dona la possibilitat de viure de les meves mans.

La vida monacal ha estat sempre un focus de cultura i afavoreix el cultiu de les arts pel silenci, l'harmonia i la serenitat. Hi va haver un temps en què per a pintar viatjava, fent ús d'una butlla papal, però ja no ho acostumo a fer: prefereixo el silenci del convent. En qualsevol cas, la forma de vida monàstica és la que informa i conforma la meva obra.

En aquest procés vital, acompanyat pel meu afany personal d'estudiar i conèixer tot el que s'estava fent i succeïa en l'univers de l'art, la meva pintura va irrompre en el món de les exposicions i al mercat de l'art a partir de 1986 de la mà de la galeria Sokoia, de Madrid.

1.2. Biografia artística

Vaig començar gargotejant quartilles i dibuixava les coses que pinta un nen aficionat. Després em van facilitar làmines i quadernets d'aprenentatge. Des d'aquells dotze anys van ser ja mètodes seriosos de dibuix, seguits amb l'autodisciplina que m'imposava el meu gran desig d'aprendre l'ofici al que volia dedicar la meva vida. La resta quedava enrere; l'única cosa important era pintar.

Vaig començar la meva singladura amb l'oli lliurada només a la meva intuïció creativa. Les meves visites al Museu del Prado i el món de les exposicions van anar convertint-se en els estímuls més poderosos de la meva lluita diària. El meu aprenentatge va ser possible gràcies al descobriment dels grans mestres: Francisco de Goya i, especialment, Diego de Velázquez, el meu veritable tutor. Ells van anar modelant la meva pinzellada i van construir la meva paleta cromàtica. A través de la coloració, en la tonalitat, s'aconsegueix que les coses no siguin més del que són i que en cada obra aconsegueixi que l'estructura no sigui visible.

Posteriorment, vaig anar descobrint els altres grans pintors, principalment els impressionistes, atracció que va culminar en el meu viatge a París el 1965. Però més que l'autor sempre m'ha interessat l'obra realitzada pels qui de veritat són pintors en el més profund sentit de la paraula. L'obra d'art traspasa el temps i té capacitat de diàleg i d'encoratjar nous camins. Ho vulguem o no, som fills, deixebles i continuadors de tot l'increïble llegat del talent de tants artistes, fins i tot en aquelles obres que semblen més novedoses.

La pintura és sempre llenguatge, paraula, encarnació d'esperit. Si està al servei de la Veritat i del Bé és portadora de Belleza. Més enllà de l'exercici de la materialitat d'un ofici amb qualitat, el pintor cal que tingui ànima com a col·laborador de

Déu en l'obra de la Creació. Per a mi, pintar és un compromís amb el meu temps vital i amb la meva realitat com a ésser humà. La pintura em permet dir qui sóc, com sóc i com és a través de mi allò que m'envolta. Però per a què la meva obra pugui transmetre sentiment, emoció, jo he d'anar creixent en qualitat com a persona.

No m'ha preocupat mai evolucionar per evolucionar. Sempre he preferit deixar-me portar d'un sentiment espontani que fes de l'evolució una línia més harmoniosa que quebrada i, tant de bo, sempre ascendent. Però hi ha un procés de reflexió davant l'obra d'art que defineix el meu propi ofici de pintora, i la meva evolució permanent que queda reflectida en una sèrie d'etapes artístiques. En primer lloc, la **'necessitat de plasmar la sorpresa'** (1959-1967) aprenent la forma de "dir" les emocions. Una veritable obra d'art és tan rica, tan múltiple, com diàlegs suscita amb tothom qui s'hi apropa, i és una via d'accés a la realitat més profunda de l'home i del món.

La **'recerca d'un llenguatge'** (1968-1977) coincideix amb el meu canvi de vida a l'ingressar al monestir. Vaig incorporar la llum de la casa a temes transcendents per donar testimoni de valors d'on emana tota bellesa: la Bondat, la Veritat i la Bellesa. La pintura és un silenci que canta el fruit d'una contemplació, una realitat amagada en aparences. La **'percepció d'una crida'** (1978-1985) es manifesta en un expressionisme líric que cerca la dimensió espiritual de la natura i el món interior. La

meva obra està unida a la '**consciència d'una missió**' (1986-1992). Per això intento posar el somriure de Déu entre els homes a través de testimonis vius i veraçs que despertin sentiments religiosos.

El simbolisme de la llum esdevé central juntament amb el meu interès per la imatge fotogràfica com una eina més '**al servei de la Llum**' (1992-1999) i de la Bellesa. Les meves obres comencen a ser testimoni d'un virtuosisme assolit en la tècnica i d'una aguda fidelitat a la realitat. En totes el detall es ressalta amb la llum, es defineix especialment en el resplendor que el converteix en emoció. Les possibilitats que dona la fotografia i '**captivada per la capacitat d'expressar-me des de les noves tecnologies**' (2000-2007) reforcen la meva recerca en aquest camp tan ple de possibilitats i marquen un punt ia part en la meva manera de concebre l'estètica.

Després de dos anys sense poder treballar a causa d'importants problemes de salut, s'obre l'etapa actual procurant '**construir una filosofia de la imatge virtual**' (2010 -). La construcció de noves imatges per a nous temps s'inspira en la idea d'integrar el nostre Patrimoni natural i cultural a la nostra vida. Per això recupero fotografies antigues i les converteixo en creació artística. La meva meta és provocar l'emoció del retrobament de l'espectador amb la seva identitat cultural i aconseguir una estètica pròpia que expressi valors i sentiments. Són les "fotografies treballades".

La meva obra comprèn pintures, infografies, fotografies

texturades, serigrafies, dibuixos... Totes tenen en comú un gran respecte a la imatge com a font principal de la inspiració. La **tècnica** que faig servir preferentment és l'oli sobre tela, amb espàtula. Així el color queda més net, es pot calcular millor la pintura utilitzada i m'ofereix un ventall més gran de possibilitats. També utilitzo la taula en petit format.

La paleta més habitual ha estat sempre la formada pels quatre colors fonamentals, a més del blanc. És una base que fa auster l'exercici de pintar. L'evolució pot produir-se en la coloració, en la tonalitat. El dibuix té per a mi dues vessants: el que haurà de convertir-se en pintura i el que es considera obra per si mateix. Aquest darrer ofereix tantes formes i combinació de tècniques que el fa suggestiu i alliberador.

La fotografia em sembla tan important com la paleta que m'ofereix el color, o bé el llenç que m'aporta el suport a la narració. Transfereixo al llenç la imatge captada per un objectiu i la recreo amb una habilitat tècnica que permet confondre-la amb una fotografia. És l'anomenat fotorealisme, segons el qual el procés artístic neix en l'elaboració de la imatge, de la recreació del que s'ha vist i de la proposta d'una nova lectura per a la imatge.

Més que la tècnica o el procediment el més important és el resultat. No estic aferrada a les tècniques tradicionals. Normalment faig fotografies i a partir de la imatge pinto, afegint textures, formar, deformar... amb diferents suports i segons la intuïció. En el diàleg entre la pintura i la fotografia s'hi afegeixen també els procediments digitals, realitats virtuals d'imatges que serveixen a l'espai, però no existeixen. La pantalla tàctil és com un llenç. La imatge digital no és una cosa menor, sinó diferent. Sempre que es fa una variació sobre una imatge s'està creant una imatge nova.

Actualment estic fent una recreació de la història de la fotografia. Vull demostrar que, a través de la fotografia, es poden aconseguir els mateixos resultats que amb un oli. És un moment molt nou amb un camp molt ampli. Però comporta molt estudi i coneixement.

La meva **signatura** és molt petita als quadres, però és molt gran als catàlegs. Als quadres gairebé hi sobraria, ja que la signatura ha de ser l'auréola, el tot del quadre, allò que cada un hi percep al primer cop d'ull. Però avui dia la demana tothom i cal posar-la, encara que a mi em fa nosa, per això procuro que no distregui... Utilitzo un pinzell 00 per a signar i, com que em resulta molt molest, sovint me n'oblido.

L'estil és una cosa personal i no el seguiment d'experiències a la moda. Hi pot haver coincidències o aproximacions que es donen per la influència que aporta el moment històric viscut. Encara que diguin que sóc un referent de l'hiperrealisme espanyol, mai he volgut que m'enquadrassin en aquest moviment. La meva obra respon a un estil personal i espontani on tot ho domina la llum que brolla de dins dels objectes. Tinc molta cura de les textures de la llum per

aconseguir l'efecte d'un **realisme transcendent** on la pintura es desprèn d'allò superflu i és visió d'una alegria que converteix en art la quotidianitat, fent la crònica "d'escenes domèstiques" i "entorns de joiosa intimitat".

El monestir és un lloc molt ric per a la inspiració. La nostra forma de vida s'orienta en la recerca de la bellesa, no només escenogràfica, sinó vital: la pau i la serenitat, un clima de silenci i admiració vers el Creador. Quan trio un **tema** cal que prèviament m'hi hagi identificat i pugui respondre a una constant de la meva ànima. Sempre procuro que una imatge sigui bona i vàlida tant per a un entès com per a una persona no iniciada en les arts. No acostumo a treballar diversos temes a la vegada. Quan tinc un quadre començat m'absorbeix plenament. No tinc quadres inacabats o abandonats en el camí. Deixo que sigui el ritme normal de la meua vida el que vagi marcant els camins. Així em sembla que l'evolució temàtica correspondrà més fàcilment a la de l'esperit.

Jo no pinto «temes religiosos» amb comptadíssimes excepcions degudes a encàrrecs ineludibles. Per exemple, el Davallament de Crist i les dues Immaculades -la Immaculada de l'Almudena i la Immaculada Jove-, quadres sobre santa Teresa d'Àvila, retrats de fundadores o religioses, dels meus superiors de l'orde del Cister... Amb tot, l'evidència demostra que la meua obra és intensament espiritual, ja que recull l'ambient monacal on visc, on tot es desenvolupa en un clima de silenci, de pregària, de treball fet litúrgia. En general prefereixo els temes que em faciliten la possibilitat d'expressar un sentiment prèviament viscut en la intimitat de l'ésser, en l'exercici de la reflexió, de la contemplació amorosa, de l'oració feta vida.

M'interessen els nens per l'il·lusionant esperança que transmeten. Els adults, més encara, ja que suggereixen la seva lluita en pau per l'existència. En molts dels meus quadres surten

jovenetes amb un rostre ufanós, ple d'il·lusions davant la vida, per transmetre frescor, esperança, i tot un seguit de valors positius amb candor i puresa. Altres vegades pinto estris de cuina, llibres, plantes i flors, pots de conserva, fruita, gerros... En general, són imatges molt quotidianes i senzilles, sempre amb la mateixa idea, ja que ens estan parlant de pau, de serenitat, de reconciliació. Per la llum aquestes imatges es transformen en una cosa viva i ens porten al descobriment de la bellesa que ens envolta i ens anima des de dins.

El meu **mètode de treball** és constant, sense esperar mai que em «visiti» la inspiració. S'és pintor tots els dies i totes les hores del dia. L'experiència diu que no són pitjors les realitzacions dels dies en què no «ve de gust» posar-se a treballar. Aquesta idea em recorda sempre aquell magnífic acudit de Mingote on sortia Velázquez, amb aspecte avorrit, dient: «Hi ha dies en què a un no se li ocorre res»; mentre, per atzar, passaven davant seu tots els personatges de 'las Meninas'. Però ell estava allí, preparat davant del llenç. També em vénen al cap les experiències oracionals de santa Teresa de Jesús, que afirma com el Senyor «regalava» el seu esforç en els dies de foscor.

D'altra banda, 'el temps també pinta' i això em fa ser molt crítica amb la restauració, doncs no sol fer justícia al color original, que ningú ha vist. Tampoc les anàlisis són pura ciència. Sempre és millor conservar que restaurar.

Certamen per honorar la Immaculada Jove

Per a mi pintar és connatural a la meva persona, és la meva manera d'expressar tot el que porto dins. És una espècie de carta permanent per al món que m'envolta. La pintura abans que res és comunicació, **missatge** que es fa per als altres. Jo pinto per a qui vulgui mirar les meves obres amb el cor obert i la ment oberta. L'art més que una tècnica és quelcom que et parla d'una situació concreta de l'ànima i de l'esperit, i et porta a interioritzar en la teva pròpia existència i a trobar camins i viaranyes que ajuden a descobrir aquesta Llum i aquest Amor.

L'art és com una crida al Misteri. En la mesura que una obra d'art es produeix, es produeix un brot d'espiritualitat sobre la terra, traspassa el temps i té capacitat de diàleg amb tots perquè ha nascut del maridatge perfecte de l'esperit amb la matèria. L'empremta de l'Esperit que es troba a la Natura s'uneix a l'esperit que jo també projecto en l'obra de les meves mans i deixa una espurna d'expressió espiritual.

La transcendència que emanen els meus quadres permet arribar a Déu a través del llenguatge plàstic. Jo només sóc un instrument a les seves mans, i deixo que Ell vagi conduint-me per on vulgui. El quadre sempre es completa entre dos: el pintor i qui contempla l'obra, quan percep el missatge. Aquí, en aquest punt de trobada, és on es recreen veritablement Art i Bellesa.

1.3. Art i vida interior

L'Art va més enllà d'uns coneixements estètics i d'una matèria o un cúmul de tècniques, ja que també està fet d'ànima i de vida interior. Així ens ho demostra la Història de l'Art. Encara que jo no sigui pròpiament pintora de temes religiosos, el meu art és religiós en tant que ajuda a la persona a descobrir la presència de la divinitat en la seva pròpia existència, en les petites coses que ens envolten, en els actes senzills de la vida diària. Les meves obres ensenyen a saber omplir els buits interiors d'aspiració elevada a Déu, perquè després baixi fins a nosaltres la seva Llum.

La Llum és un símbol i una realitat molt important en la

meva obra pictòrica. "Jo sóc la llum del món", ens va dir Jesús. D'Ell rebem tota la llum. La llum esborra les nostres tenebres interiors i ens fa criatures noves, perfectes imatges del Fill, imatge visible de l'Invisible. Ens està embolcallant cada dia, ens està ajudant a viure. La llum que rebem del nostre sol no deixa de ser una espurna de la Llum amb majúscula.

Quan es descobreix aquesta Llum s'entén millor la vida, amb els seus moments feliços, encara que sigui en el dolor. Quan apareixen els moments de creu es pinta de la mateixa manera. És el misteri del dolor i el misteri de l'amor. Les dues cares de la mateixa moneda. Jo procuro realitzar la feina amb l'amor que ens tenen -no que nosaltres som capaços de tenir-, i que ens arriba com un gran regal de l'Infinit, i transmetre'l.

Jo no pinto la llum que veig, sinó la que sento. Descobreixo en el més quotidià del nostre voltant una bellesa increïble. En formes, en colors, en llum. Una bellesa que ens dóna pistes per trobar dins nostre aquesta mateixa llum, però molt més real. Perquè el que veiem al voltant nostre és temps, aparença que deixarà de ser. I que ens parla d'una altra llum diferent, molt més real, que mai s'acaba.

El noranta-nou per cent dels **títols** dels meus quadres són cites bíbliques: "Oberta al teu misteri", "La llum interior", "La llum de la teva paraula m'il·lumina"... Perquè la paraula de Déu té una força molt especial, molt poderosa. També són un mitjà perquè moltes persones comencin a descobrir la Bona Notícia per mitjà d'aquests textos breus que acompanyen els quadres als catàlegs.

M'alegra que en nombroses ocasions s'hagin produït veritables atansaments a la fe. M'escriuen cartes, o em diuen personalment coses com que "des que vaig veure la teva exposició no sé què m'ha passat, però he tornat a creure de nou; sóc feliç". Això és potser el més gratificant del meu treball. El que passa és que el Senyor es val de

qualsevol circumstància, però quan aquesta circumstància és la Seva Paraula, vol dir que es val d'Ell mateix.

Per a mi la **Poesia** és l'emanació d'un esperit molt donat a la contemplació, al contacte amb les realitats transcendents d'alguna manera. És un acte d'estètica profunda de l'ús de la paraula. Però fonamentalment és "allò" que es tradueix en paraula, que ha d'arribar al cor dels altres. Serà més poesia i més bella com més i millor pugui entrar en el cor i en l'ànima de qui la llegeix o l'escolta.

Les meves poesies solen ser textos escrits en moments d'oració. Són reflexions, oracions, alguns com a lletanies, fragments de pensaments i sentiments meus davant la realitat de la Bona Nova. S'associen amb especial tendresa les meves obres artístiques amb meditacions personals que despertin la consciència de la dignitat i la meva obertura interior vers el món, vers els altres, vers Déu, i porta a la trobada de la realitat de les coses, de les persones i dels paisatges. A continuació n'hi ha un fragment:

Belleza: fuerza de la brisa suave

¡Aleluya! Está entre nosotros. Es la luz que llena la esperanza. Es la luz que ensancha en nosotros el deseo de la Vida. Es la luz que abre el corazón. Es la luz de la paz que desarma la violencia. Es la luz de la alegría que disipa las algarabías huecas y las pesadas tristezas. Es la luz que asume el dolor de todos para transformarlo en fuerza salvadora.

*¡Alerta, está entre nosotros! ¿No lo notáis?
Acerquémonos a la Belleza. [...]*

*¿Por qué gastar la vida
en broncas tempestades,
si está la Brisa
pasando siempre
ante la entrada de mi tienda?*

Isabel Guerra

2.-La Immaculada Concepció de Maria

La Immaculada Concepció, també coneguda com la Puríssima Concepció, és la creença que sosté que Maria, Mare de Jesús, va ser preservada del pecat original, i des del primer instant de la seva concepció va estar lliure de tot pecat. Déu va voler preparar en ella una estança digna per al seu Fill. La doctrina reafirma amb l'expressió «plena de gràcia» (*Gratia Plena*) continguda en la salutació de l'arcàngel Gabriel (Lc 1,28), i recollida en l'oració de l'Ave Maria, aquest aspecte de ser lliure de pecat per la gràcia de Déu.

2.1. Origen de la devoció

Entre les primeres comunitats cristianes ja es considerava a la Mare de Déu "tota Santa". Sant Ireneu, jurista romà del segle II, va escriure referint-se al pecat original: "el nus de la desobediència d'Eva es va desfer per l'obediència de Maria". Un poema de sant Efrem de Síria (segle IV) resa així: "Certament tu (Crist) i la teva Mare sou els únics que heu estat completament bells, ja que no teniu defecte ni taca alguna".

L'antiga festa litúrgica de la Concepció va tenir el seu origen als monestirs de Palestina a finals del segle VII. Al principi es commemorava la Concepció d'Ana, anciana i estèril que, per una gràcia especial divina, va engendrar Maria. Amb el

pas del temps esdevingué la festa de la Concepció de Maria. Aquesta festa grecooriental al segle IX va passar als monestirs grecs de la baixa Itàlia i, després, a Anglaterra i Irlanda. A partir del segle XII se celebrava com a festa de la Concepció Immaculada. Al mateix temps va sorgir la controvèrsia teològica sobre la concepció immaculada. La tesi immaculista, defensada per l'escola franciscana, va anar imposant-se amb la formulació de la redempció preservativa: Maria va ser preservada del pecat original pels mèrits de Crist.

El papa Sixt IV va estendre la celebració de la festa a tota l'Església Llatina (1476), Climent IX la va instituir a tota l'Església universal (1708) i Alexandre VII va establir el seu contingut teològic (Constitució Apostòlica *Sollicitudo Omnium Ecclesiarum*, 1661).

El papa Pius IX creia fermament en la Immaculada Concepció de Maria i que la seva definició fonamentaria la certesa de la primacia de la Gràcia i l'obra de la Providència en la vida dels homes. Tot i així, va decidir fer una consulta amb l'episcopat mundial a través de l'Encíclica *Ubi primum* (1849) demanant que expressessin quin era el seu desig sobre la definició del dogma. Als informes rebuts traspuava una devoció fervorosa al misteri i el vehement anhel de que fora definit el més aviat. El Papa els va fer imprimir, formant deu volums, el monument més gran de la pietat dels fidels enlairant Maria Immaculada. I, acollint amb bona voluntat els desitjos de la cristiandat, el 8 desembre 1854 va publicar la Butlla *Ineffabilis Deus* amb la definició dogmàtica de la Immaculada Concepció de Maria. La festa del Naixement de la Mare de Déu, que el segle V ja se celebrava a Jerusalem el dia 8 de setembre, va servir per a escollir el 8 de desembre -nou mesos abans- com a data per a solemnitzar la seva Immaculada Concepció.

Dues visions del moment en què el Papa Pius IX declarà el dogma. Hi ha molts testimonis que parlen d'un raig de llum que il·luminà al Papa al declarar aquest dogma a la Basílica Vaticana.

2.2. La Immaculada Concepció als regnes hispans

La creença en la Immaculada Concepció de Maria a Espanya es remunta ja al temps dels visigots: el rei Wamba va rebre el títol de defensor de la Puríssima Concepció de Maria, i Ervigí va declarar la seva festa com a llei d'Estat. Així es va obrir una línia de monarques devots a la Immaculada Concepció que, com Ferran III el Sant, l'emperador Carles V o el seu fill Felip II portaven la seva imatge en l'escut o estendard. La devoció i creença en la Immaculada Concepció de Maria va aconseguir un profund arrelament especialment als pobles de l'antiga Corona d'Aragó des que Jaume I el Conqueridor va introduir la devoció. A partir de Joan I els consells i les lleis reials van animar als ciutadans en aquest sentit.

Al darrer terç del segle XV, Castella va ser un focus important de devoció a la Immaculada Concepció. Sota la protecció dels Reis Catòlics es va fundar l'orde de les concepcionistes franciscanes, la primera institució de l'Església dedicada a la consagració de la Immaculada. Isabel de Castella i Ferran d'Aragó van demanar insistentment al Papa la definició de la Concepció Immaculada de Maria com a dogma de fe. Aquesta devoció van continuar alimentant-la els seus successors,

els monarques de la Casa d'Àustria. Felip II, que tenia gravada la imatge de la Immaculada a l'escut reial, va imposar l'obligació de defensar el seu misteri a les Universitats espanyoles.

Des del segle XIV a Espanya hi ha referències de confraries creades en honor a la Immaculada. La més antiga, a Girona, data de 1330; la segueix la de Saragossa, el 1333. Aviat van aconseguir un gran auge gràcies a la tasca dels franciscans, els seus grans difusors. Nombroses confraries constituïdes sota l'advocació de la 'Pura y Limpia Concepció de María', germandats consagrades a les tasques caritatives i l'assistència social, van participar de l'ambient immaculista durant els segles XVI i XVII.

El 1618, Felip III va demanar al papa que definís el dogma de la Immaculada. Paule V va respondre amb una declaració de que la Mare de Déu va ser concebuda sense pecat original. Pocs anys després, el 1644, Espanya va iniciar la celebració del **patronatge de la Immaculada Concepció**, encara que la seva proclamació oficial la faria Climent XIII atenent la petició de les Corts generals de Carles III (Butlla *Quantum Ornamenti*, de 25 de desembre de 1760).

Després de la declaració del dogma de la Immaculada Concepció, Pius IX va dedicar a Espanya la **columna de la Immaculada Concepció** a la plaça d'Espanya de Roma, el 8 de setembre de 1857. Era un homenatge al paper dels teòlegs, missioners, poetes, pintors, reis i al poble espanyol a la seva devoció. El monument consisteix en una antiga columna romana, de marbre de Corint, trobada al Monestir de Santa Maria de la Immaculada Concepció, al Camp de Mart, coronada per una estàtua de bronze de la Immaculada. La seva base està decorada amb estàtues de Moisès, David, Isaïes i Ezequiel -els profetes que van contribuir a la configuració del dogma- i baix relleus de

l'Anunciació, el somni de Josep, la Coronació de Maria i la definició del dogma de la Immaculada Concepció.

La creença i estimació dels espanyols a la Immaculada Concepció de Maria continua manifestant-se en el seu culte i gran veneració popular. Per això,

el papa Joan Pau II va poder exclamar en la seva visita a Saragossa, el 6 de desembre de 1983: "L'amor Marià ha estat en la vostra història ferment de catolicitat; i ha impulsat a la gent d'Espanya a una devoció ferma i la defensa intrèpida de la grandesa de Maria, sobretot en la seva Immaculada Concepció".

2.3. La devoció de Lleida a la Immaculada

La ciutat de Lleida també té una llarga tradició mariana, documentada especialment des dels darreres segles de l'Edat Mitjana. És molt probable que durant la dominació musulmana hi hagués una Germandat sota l'advocació de Santa Maria que hauria ajudat als cristians a mantenir-se fermes en la fe. Aquesta era l'advocació de la primitiva catedral restaurada el 1177, consagrada a Santa Maria l'Antiga.

La Columna de la Immaculada Concepció, inaugurada a Roma per Pius IX a l'ambaixada espanyola, el 8 de setembre de 1857.

El 1203 es va posar la primera pedra de la Seu Vella, consagrada també com a monument permanent a la Mare de Déu. Així ho mostra la magnífica portada de l'Avemaria, o de l'Anunciata que va fer construir el Bisbe Gombald de Camporrells (1215). Amb el temps la devoció es decantaria cap al misteri de la seva Concepció Immaculada, la prerrogativa més gloriosa de Maria Santíssima. El seu gran impulsor a Lleida va ser el Bisbe Ferrer Colom, que va dedicar una capella a la Santificació o Concepció de la Santíssima Verge poc després de la seva consagració, el 1335.

La Seu Vella de Lleida, dedicada a Santa Maria l'Antiga. Porta de l'Avemaria o de l'Anunciata, també dita de les Núvies, al transsepte. Al costat, la capella de la Concepció o dels Colom.

Era natural que els llibres litúrgics de l'Església de Lleida celebressin aquest gloriós misteri marià. En un Breviari Ilerdenc del segle XIV, tot i que no figura la Immaculada entre les festes dedicades a la Mare de Déu, a l'ofici de la *Beata Virgine* dels dissabtes se l'esmenta com a "Paloma Immaculada" i "Tota Immaculada, perquè en res va ser tacada". Al Breviari de Roda (*Breviarium secundum consuetudinem ecclesie Ilerdensis*), també del segle XIV, segurament còpia d'un altre més antic, ja consta el 8 de desembre com a festivitat de la Concepció de la Mare de Déu, però amb l'ofici de la seva Nativitat.

Un cop construïda la capella de la Concepció a la Seu Vella, el Bisbe Miquel Despuig, gran devot també d'aquest misteri, va establir el 1556 la processó de la Concepció, que en molts documents públics es diu clarament "Immaculada". Mesos

després, el 24 de maig de 1557, la Paeria, en nom de la ciutat, va fer el vot de sumar-se a aquesta processó.

La Lleida medieval era seu de la primera universitat de la Corona d'Aragó. L'Estudi General, que tenia en la protecció de la Mare de Déu un dels seus pilars fonamentals, va exercir una notable influència en la progressiva implantació del misteri de la Puríssima. Sens dubte, la presència de la comunitat franciscana, gran defensora de les tesis immaculistas, va contribuir-hi notablement. El mateix Bisbe Despuig hi va crear, el 1559, el Col·legi de la Concepció -el nou-, de clara significació social doncs tenia la missió d'educar dotze estudiants pobres.

Unint-se a l'anhel unànim del poble espanyol, Lleida també va sol·licitar al Papa, el 1618, la definició dogmàtica de la Immaculada Concepció i va posar la ciutat sota la seva protecció. El dogma encara es faria esperar, però la declaració de Paule V es va celebrar a Lleida amb tres dies de festa gran. A més, el Cabildo va afavorir les obres de restauració i realització d'imatges de la Concepció. També la Paeria va encarregar el 1622 una imatge de plata de la Puríssima, amb peanya i un pal·li blanc amb l'escut de Lleida, per treure-la en processó.

Militaritzada la Seu Vella des de l'any 1707, la nova catedral consagrada el 1781, també a la Mare de Déu, ja incloïa una capella dedicada a la Immaculada amb una talla de l'escultor Joan Adam. Amb el saqueig de la ciutat per les tropes franceses (1810) van desaparèixer, entre moltes altres moltes obres de valor, les antigues imatges de la Immaculada. La processó va anar perdent la seva antiga esplendor i la presidia una nova imatge de la Immaculada amb la seva peanya, de fusta.

D'altra banda, Lleida comptava des del segle XII amb una institució caritativa sota l'advocació de la Mare de Déu: la Pia Almoïna o Almoïna de Santa Maria de la Seu Vella.

L'hospital municipal de Lleida també es va dedicar a la Mare de Déu: era l'Hospital de Santa Maria, fundat a mitjans del segle XV. Allí s'hi van establir el 1792 les Filles de la Caritat per a l'atenció als malalts; era la primera fundació espanyola de l'orde dedicada, a més, a la propagació de la devoció a la Immaculada de la Medalla Miraculosa, després de l'aparició de la Mare de Déu a la novícia sor Catalina Labouré el 27 de novembre de el 1830.

Interior de la capella de la Concepció, fundada pel bisbe Ferrer Colom (s.XIV) a la Seu Vella (esquerra). La Catedral nova, també dedicada a la Mare de Déu, situada al davant de l'antic Hospital de Santa Maria. (dreta).

La proclamació del dogma de la Immaculada Concepció de Maria pel papa Pius IX es va celebrar a Lleida solemnement,

amb un tridu i altres cultes d'acció de gràcies a la Catedral, els dies 18, 19 i 20 de febrer de 1855, un mes i mig després de la publicació de la Butlla que el definia. L'informe del llavors Bisbe de Lleida, Josep Domènech Costa, en resposta a l'Encíclica *Ubi primum* (Pío IX, 1849) manifestant l'intens sentiment marià de la gent de la ciutat, s'expressava amb aquesta celebració joiosa.

Declaració del Dogma de la Immaculada Concepció per Pius IX. Pintura de la naia de l'Acadèmia Mariana, institució fundada pel sacerdot Josep Maria Escolà, el 12 d'octubre de 1862, com a monument perenne a la Immaculada Concepció.

Aquest fet va ser decisiu perquè el sacerdot Josep Maria Escolà, autor del *Breviarum Marianum* (1858), decidís fundar l'Acadèmia Mariana com un monument permanent a la Immaculada Concepció, amb la col·laboració de dos prohoms i pietosos lleitrats lleidatans, Lluís Roca Florejachs i Josep Mensa Font. La seva finalitat era honorar la Santíssima Verge i difondre el coneixement de les seves excel·lències i glòries, preferentment per mitjà de la Literatura i les Belles Arts. El mateix Pius IX, el Papa de la Immaculada, va beneir personalment aquesta institució.

El fundador i els cofundadors en un vitrall de l'Oratori de la Verge Blanca de l'Acadèmia.

La Paeria també donà mostres d'aquesta devoció mariana sumant-se a la petició del patronat de la Immaculada Concepció, sota el títol de "Mare de Déu de l'Acadèmia" per a Lleida. La seva proclamació pel papa Pius XII, el 5 gener 1946, colpiria l'anhel de la ciutat.

Oratori de la Verge Blanca de l'Acadèmia, lloc de culte de la Patrona de Lleida a l'Acadèmia Mariana.

3.- La Immaculada Jove, d'Isabel Guerra: un missatge d'Esperança

Tot i que Isabel Guerra no es prodiga en la representació de temes religiosos, és autora de dos quadres de la Immaculada Concepció de Maria que obeeixen a encàrrecs de la Conferència Episcopal Espanyola: la *Immaculada de l'Almudena* (2005) i la *Immaculada Jove* (2015). Amb la seva realització la monja pintora ens ha llegat una magnífica versió contemporània d'aquesta iconografia mariana tan popular.

3.1. Iconografia de la Immaculada Concepció

La Immaculada Concepció ha estat representada tradicionalment de dues maneres completament diferents: en primer lloc, simbòlica o al·lusiva ment, mitjançant l'Abraçada d'Anna i Joaquim davant la Porta Daurada; més tard, en la forma de la núvia del Càntic dels Càntics, o de la dona embolcallada pel sol amb la lluna sota els peus, de l'Apocalipsi.

A l'església oriental i en la primera versió de l'art d'Occident, la concepció de la Mare de Déu lliure del pecat original està associada a un altre fet miraculós del qual són protagonistes els seus pares, Santa Anna i Sant Joaquim. Passats vint anys de matrimoni, la parella no tenia fills i van concebre a Maria sota la protecció de Déu a la Porta Daurada de Jerusalem. Aquest tema s'inspira en una escena dels evangelis apòcrifs, especialment al Protoevangeli de Jaume.

Cap a finals de l'Edat Mitjana va aparèixer una representació nova del tema inspirada en l'Antic i el Nou Testament. La Verge Immaculada, escollida per Déu per a l'obra de la Redempció i enviada des del cel, davalla a la terra. Dempeus damunt la lluna, coronada d'estrelles, estén els braços o uneix les mans sobre el pit. Per distingir-la de la Verge ascendent de l'Assumpció, se la representa amb els ulls mirant a

la terra i envoltada pels símbols de les seves Lletanies, que són el seu escut d'armes (*Arma Virginis*).

La representació de la Immaculada també s'identifica amb la Sulamita, la núvia del Càntic dels Càntics (*Tota pulchra es, Maria, et macula originalis non est in te*. "Ets tota bella, Maria i el pecat original no està en a tu.") amb les metàfores bíbliques sembrades al seu voltant. Aquests símbols es van popularitzar amb les lletanies de la Mare de Déu de Loreto (*Lletanies Lauretanes*) quina forma actual data de 1576: el sol, la lluna, l'estrella de la mar, el jardí tancat, la font, el pou d'aigua viva, el cedre del Líban, l'olivera, el lliri, la rosa, el mirall sense taca, la Torre de David, la Ciutat de Déu, la porta del cel... Son símbols de la seva puresa virginal.

Abraçada a la Porta Daurada (Giotto, 1304-06) (esquerra). Immaculada Concepció (Vicent Macip, 1531-1535) (dreta).

Els altres atributs de la Immaculada Concepció s'inspiren en l'Apocalipsi: "Va aparèixer al cel un gran senyal: una dona vestida del sol, amb la lluna sota els peus, i duia al cap una corona de dotze estrelles." (*Amicta sole, lluna sub pedibus, in capite corona stellarum duodecim*. Ap 12).

Aquest tema va aparèixer per primera vegada en la iconografia de l'art cristià a principis del segle XVI i va anar

evolucionant a França i la pintura italiana del Renaixement, on la Immaculada Concepció es presenta com la contrapartida i la redempció del pecat original: la gràcia de Maria redimeixi la taca d'Eva.

Però és l'art barroc del segle XVII el que crea el model definitiu de la Immaculada Concepció. Lliure de tots els símbols de les Lletanies i envoltada només pels àngels, la Verge està suspesa en el cel sobre una lluna creixent, que simbolitza la superioritat de Maria, i està coronada amb les dotze estrelles. La Verge simbolitza l'Església i la corona dels dotze apòstols. De vegades apareix la terra i la serp, símbols del pecat original que la Verge no va patir. Ocasionalment la iconografia es completa amb querubins que porten els atributs marians: els lliris com a símbol de puresa, les roses d'amor, la branca d'olivera com a símbol de pau i el palmell representant el martiri.

En alguns tractats ("Art de la pintura" de Francisco Pacheco, 1649) es requereix representar la Verge "a la flor de la seva edat, de dotze a tretze anys, nena bellíssima... nas i boca perfectíssima i galtes rosades, els bellíssims cabells estesos, de color d'or".

Immaculada Concepció: Zurbarán, 1661 (dreta); B. Murillo, (1660-65) (centre) i M. Murillo (1897) (esquerra). Aquesta és la imatge de Maria Immaculada, advocació a la que es va dedicar l'Acadèmia Mariana, que presideix el Paranimf.

3.2. La Immaculada de l'Almudena

Quan la Conferència Episcopal va encarregar-me la realització d'una Immaculada com a quadre commemoratiu del 150 aniversari de la Proclamació del Dogma de la Immaculada Concepció, em vaig encarar a un dels reptes més importants de la meua vida artística i, potser, el més difícil. Però també em semblava tot un privilegi ja que el meu quadre hauria de formar part d'una gran exposició dedicada a la Verge Immaculada a la Catedral de l'Almudena de Madrid, juntament amb Immaculades de Murillo, el Greco, Zurbarán, Alonso Cano..., que tenen la força de continuar parlant als homes i dones d'avui de les meravelles que Déu ha obrat en Maria.

Vaig començar a introduir-me en el tema contemplant les Immaculades més importants de la Història de la Pintura, fonamentalment espanyola. Les obres dels grans mestres que, amb el llenguatge iconogràfic de la seva època, s'han convertit en clàssiques perquè superen de forma senyera el pas del temps. De seguida vaig tenir clar que jo no havia de seguir les seves petjades ingènuament. Vaig plantejar-me fonamentalment com parlar al món d'avui de la Mare Immaculada, de la Dona pura preservada pel Creador de tota taca per ser Bellesa infinita . Havia de fer una obra figurativa de lectura fàcil i ràpida, una imatge que resistís la mirada entesa i despertés la veneració a Maria Immaculada, que elevés a una destinació de glòria i d'eternitat aspirant als béns celestials... Una imatge que convidés a pregar i que fos, a la vegada, una proposta iconogràfica del dogma per al tercer mil·lenni.

Procurant acostar el misteri al sentir dels fidels d'avui, vaig decidir utilitzar únicament els símbols imprescindibles per a una representació de la Immaculada: la dona banyada pel sol, amb la lluna sota els peus, l'estrella i un esguard absort en la Realitat transcendent. La figura de la Immaculada està inspirada en una jove d'uns quinze anys, amb la qual els joves d'avui

puguin identificar-se i tenir-la com a model. Va vestida amb túnica blanca i ens lliura el Sol que neix i ve a nosaltres quan la nit al terme de la seva carrera i tot resta en un profund silenci. L'estrella, situada en la transició tonal del fons, simbolitza Maria com "estel del matí" -esperança del dia definitiu- i "estel del mar" -orientadora al port segur-. Al fons, el color blau va evolucionant des d'un celatge davallant per convertir-se en profunditat del mar i, finalment, en nit. D'aquesta nit sorgeix el pedestal d'una lluna estèticament informal, amb les puntes cap amunt.

M'he permès alguna llicència com el mantell, que ja no és blau, sinó de diversos colors llampants en zones on no distreuen la importància de la figura. També hi ha una abstracció al·legòrica de la llinda de la "Porta del cel" al lateral dret, perquè la imatge atansés la transcendència a la nostra vida quotidiana, i la vida de Maria a la seva llar de Natzaret, humil i senzill, ple de bellesa, gràcia i fortalesa i valors de l'esperit arribés a les nostres vides.

Esquerra: Immaculada, d'Isabel Guerra (2005). Oli sobre llenç (2 x 1,20 m.). Catedral de Santa María la real de la Almudena. Madrid. Dreta: Immaculada Jove (2015). Pintura digital (1,95 x 1,10m) CEE, Pastoral de Joves. Madrid.

L'any passat la Conferència Episcopal em va encarregar un quadre per a la Jornada Mundial de la Joventut a Cracòvia, i es va presentar a la Trobada Europea de Joves, que va tenir lloc del 5 al 9 d'agost de 2015 a Àvila.

La Immaculada Jove és una nova versió, moderna i juvenil, de la Immaculada Concepció, actualitzada amb tots els seus símbols però aquesta vegada realitzada con tècnica digital. La figura està inspirada en una jove, gairebé adolescent, amb una mirada neta i de gran transcendència. Vesteix una túnica blanca sota una capa blava. Té una mitja lluna creixent sota els peus i està coronada amb dotze estrelles representades de manera informal, molt estilitzades.

El fons del quadre està molt texturat, amb colors diversos. A la part superior domina la llum solar que irradia directament sobre el cap de la Immaculada formant una aurèola de santedat al voltant de la qual les estrelles formen com una màndorla que emmarca la seva figura fins als malucs. A la part inferior domina el color blau que irradia del mantell de la Immaculada, deixant veure un paisatge terrenal amb diverses construccions, una de les quals és el Monestir de Santa Lucía, el lloc on s'ha concebut aquesta obra. Sobre una lluna en quart creixent molt estilitzada s'aixeca, com suspesa, la Immaculada baixada del cel, on encara hi té posada la seva mirada.

Com en totes les meves pintures, amb la Immaculada Jove vull donar un missatge de llum per transmetre que la nostra vida és molt més del que veiem, i que també Déu hi és present en tot el que veiem. L'art ens interpel·la i toca l'esperit, ens fa descobrir que tenim ànima i aquest descobriment ens acosta a Déu. Amb la Immaculada Jove he procurat que els joves vegin en Maria Immaculada un model per a la joventut i puguin tenir-la com a companya en la vida com a mare, germana, com a jove... i intercessora a través del seu Fill Jesucrist.

La Immaculada Jove ens eleva, ens convida a mirar la nostra vida amb l'esperança de la fe. Seria meravellós que els joves la descobrissin i la imitessin. Actualment ella va al seuencontre recorrent totes les diòcesis espanyoles. Els dies 1 i 2 d'octubre ha visitat els joves de Lleida i després del Certamen Marià que l'Acadèmia Mariana ha convocat en el seu honor seguirà sent l'emblema de la joventut espanyola des de la seva capella de la seu de la CEE.

Que Maria Immaculada pregui pels nostres joves de Lleida!

Oración de la Inmaculada Joven

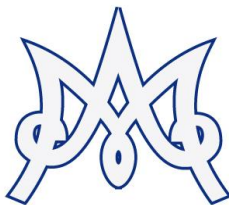
*María Inmaculada,
Madre joven y madre de la juventud.
Acoge las oraciones de todos los jóvenes
que nos ponemos ante ti.
Acoge nuestras dudas, acoge nuestras dificultades,
acoge nuestra fe.
Somos la esperanza en el presente de la Iglesia,
Somos el rostro que tiene que hacer visible
la misericordia de Dios en nuestro mundo.
Si tú nos acompañas no caminaremos nunca solos.
Gracias madre. Amén.*

Isabel Guerra

Fons d'informació:

- Altisent, Juan B. Pbro.; **Lérida y la Inmaculada**. Imprenta Mariana. Lérida (1931)
- Bitácora de Artes Visuales: **Isabel Guerra, pintora de la luz. Biografía y entrevista**.
<http://elartedelconocimiento.blogspot.com/2009/07/isabel-guerra-la-pintora-d-la-luz.html> (enero,2011)
- Campoy, A.M.; **Isabel Guerra, pintora**. Ed. Galería Soko, Madrid (1991)
- Cubas, Mª Teresa; **Isabel Guerra, la belleza de la luz**. Revista ESFINGE n° 36 (junio, 2003)
- Escobar Correa, Juan Gonzalo; **Ave Maria, Gratia Plena. Iconología e iconografía de la Inmaculada Concepción**. Universidad Nacional de Colombia, Medellín (2012)
- **Exposición Isabel Guerra 2015. Pintura, dibujo y fotografía**. Ibercaja Obra Social, Madrid y Zaragoza (2015)
- García, M. i Otero, F.; **Inmaculada digital de la monja pintora**.- <http://www.larazon.es/religion>
- **Isabel Guerra: Catalogo Exposición de Oleos y Dibujos**.- Ed. Galeria Soko, Madrid (1999)
- **Isabel Guerra: Catalogo Exposición de Oleos y Dibujos**.- Ed. Galeria Soko, Madrid (2004)
- **Isabel Guerra**.- Entrevista al Monestir de Santa Llúcia el 16 de febrer de 2016.

Anna Maria Gaya Fuertes

● La Mare de Déu de l'Acadèmia de Lleida⁵

El poble cristià té una singular devoció per la Mare de Déu; es correspon amb la missió fonamental que li va confiar Déu en la Història de la Salvació. Al llarg dels segles l'ha venerat amb múltiples advocacions que expressen proximitat a la seva vida diària i protecció per a la salvaguarda de dificultats i perills. També necessitem la seva ajuda per a la presentació de l'evangeli del seu Fill als altres, en tot moment i en qualsevol circumstància. Aquesta glossa vol introduir un breu record de les advocacions marianes que ens afecten a nosaltres, o bé per ser titular o patrona de la nostra parròquia o del nostre poble, o bé perquè porta el nom de la nostra confraria o germandat. Us animo a continuar fomentant la devoció a la Mare de Déu entre els membres més joves de les vostres famílies i comunitats.

En concret, em referiré a la *Verge Blanca de l'Acadèmia*, Patrona de la ciutat de Lleida des de fa setanta anys. Tots

---

⁵ Escrit publicat en el Full Dominical del Bisbat de Lleida, el diumenge 2 d'octubre de 2016, festivitat de la Mare de Déu de l'Acadèmia.

recordeu la seva imatge i molts conserveu en les vostres llars una reproducció en pintura o escultura que us ajuda en l'oració diària. Tots sabeu que es venera en una institució molt estimada a la ciutat, l'Acadèmia Mariana, un edifici restaurat fa uns pocs anys i on se celebren multitud d'actes diocesans en diferents moments del curs pastoral, des dels recessos mensuals dels sacerdots fins a les reunions dels Consells de la nostra Diòcesi i trobades dels diferents sectors pastorals.

Amb motiu de la celebració de la seva festa, fixada el 2 d'octubre, s'organitzen una infinitat d'activitats per ressaltar aquesta advocació i perquè totes les famílies la tinguin com intercessora i sàpiguen agrair als seus avantpassats el llegat que ens van deixar. La Junta Directiva de l'Acadèmia organitza diversos concursos literaris, prepara els actes de culte, convida a altres entitats marianes i procura expandir la devoció a la Verge per tot arreu. Em sembla molt important la participació de tots els lleidatans en actes tan significatius, tant pel que tenen de cultura i tradició com, sobretot, per l'afecte que manifesta cadascú a la Mare del Cel.

Em consta que durant aquests dies han aparegut diversos articles sobre aquesta venerada advocació, sobre l'aniversari del patronatge, sobre la restauració del retaule de la capella, sobre l'edifici que l'alberga i sobre els actes que s'organitzen. També podeu trobar abundant bibliografia sobre tots ells en els últims cent anys. Em limito amb aquestes línies a proposar uns suggeriments:

- *Que els pares i avis doneu alguna referència de la Mare de Déu als vostres fills i néts.*
- *Que els professors de religió i els col·legis catòlics dediquin part del seu temps a explicar aquesta tradició de la nostra ciutat.*

Certamen per honorar la Immaculada Jove

- *Que les parròquies organitzin un acte oracional o cultural sobre aquesta advocació i convidin als feligresos a participar dels actes de l'Acadèmia Mariana.*
- *Que les comunitats religioses tinguin present en la seva activitat ordinària aquesta estimada advocació de la gent de Lleida.*
- *Que els membres de les confraries i germandats dirigeixin al Senyor oracions, de manera especial en aquests dies, perquè la seva Mare els augmenti la coherència i la fidelitat.*

També us aconsello que visiteu la seu de l'Acadèmia i reseu en presència de la Mare de Déu. Acabo amb un agraïment especial a tots aquells que es responsabilitzen i promouen els actes que la nostra ciutat dedica a la seva Patrona.

+ Salvador Giménez, bisbe de Lleida

El Bisbe Salvador durant l'homília de l'eucaristia el dia de la benedicció de la restauració del retaule (01.10.6).

Eucaristia del dia de la benedicció de la restauració del retaule (01.10.16).

Devoció lleidatana a la Mare de Déu. Rosari de torxes des de la pça. Mn. Cinto fins a la Seu Vella l'any 1962 per commemorar el centenari de la fundació de l'Acadèmia Mariana. Es calculà que participaren una mica més de sis mil persones.

● **Vetlla de pregària amb Maria**

La Delegació de Pastoral de Joves de Lleida va organitzar una Vetlla de pregària amb Maria la vigília de la festa de la patrona de Lleida, la Verge Blanca de l'Acadèmia. L'acte va tenir lloc al claustre de l'Acadèmia Mariana comptant amb la participació d'un bon grup de joves de Lleida i de comarques, sacerdots, religioses i laics acompanyats pel Bisbe Salvador i el delegat, Mossèn Manel Mercadé.

Al voltant de la Immaculada Jove, patrona de la Pastoral de Joventut de la CEE, es van fer pregàries i cants a la Mare de Déu. També hi va haver una ofrena molt peculiar: en una àmfora cadascú posava un desig que demanava a Déu; i en una altra recollia una frase on es proposava un projecte per a la pròpia vida. L'acte estava molt ben preparat i va resultar molt entranyable, viscut molt intensament. I com totes les trobades de joves va acabar amb un sopar fred molt animós.

La imatge de la Immaculada Jove, obra d'Isabel Guerra, ha estat uns dies a Lleida, convidada al Certamen Marià. Ha estat una nova etapa de la seva peregrinació per totes les diòcesis espanyoles a l'encontre dels joves i convidant-los a mirar i a viure la vida amb l'esperança de la fe.

*Diferents moments de la
Vetlla de pregària amb
Maria.*

Pontificia i Reial Acadèmia Bibliogràfico-Mariana de Lleida

Certamen Marià⁶
(literari i audiovisual) en honor a la
Immaculada Jove,
patrona de la Pastoral de Joves d'Espanya

L'Acadèmia Mariana de Lleida, amb motiu de la celebració de la festivitat de la Mare de Déu de l'Acadèmia, patrona de Lleida, convoca el Certamen Marià (literari i audiovisual) en honor a la Immaculada Jove, imatge de Maria que peregrina per les diòcesis d'Espanya i acompanya els joves a les Jornades Mundials de la Joventut, que es girarà per les següents

Bases generals

1.- L'edició del certamen d'enguany estarà organitzada en quatre seccions, la primera oberta a la participació dels escriptors que vulguin fer la seva aportació poètica, la segona dedicada a treballs d'investigació, la tercera adreçada als participants en edat escolar que aportin la seva composició literària, i la quarta dedicada a treballs audiovisuals, en format digital, realitzats amb les noves tecnologies. El solemne acte final del Certamen es celebrarà el proper dia 2 d'octubre de 2016, al Paranimf de l'Acadèmia Mariana de Lleida.

---

⁶ Tot seguit es reproduïxen la convocatòria i les bases del Certamen tal com van ser editades, per tal de facilitar l'apreciació de com havia de ser l'edició d'enguany (2016) i els requisits que havien de satisfer les persones que hi participessin.

2.- Les obres que concorrin a aquest Certamen portaran la referència a la secció, apartat o categoria a la que es presenten i un *lema identificatiu*, quedant fora de la participació aquelles que explicitin les dades d'identitat de l'autor.

El *lema identificatiu* es repetirà de forma visible en la plica constituïda per un sobre tancat, a l'interior del qual hi constarà el títol de l'obra i les referències identificatives de l'autor (nom, número de D.N.I., Passaport o N.I.E, l'adreça postal, l'adreça electrònica, telèfon,...). Queda prohibida la utilització de pseudònims o qualsevol altre tipus de suplantació de personalitat.

En el cas dels participants a la secció d'escolars, caldrà incloure dins del sobre la fotocòpia del document d'identificació que s'acrediti, o del Llibre de Família, per tal de poder constatar l'any de naixement. També caldrà fer esment al centre escolar on l'autor cursa els estudis.

En la secció dedicada a treballs multimèdia, l'autoria pot ser individual o en equip format per varies persones.

3.- Les obres participants a les seccions d'obres poètiques, d'investigació o d'autors en edat escolar (les seccions primera, segona i tercera), es presentaran per quintuplicat. Les que es presentin a la secció audiovisual només caldrà que presentin dos exemplars.

Les obres presentades i les pliques corresponents es remetran, en un sobre tancat, al Secretari de l'Acadèmia Mariana de Lleida, carrer Acadèmia nº 17, 25002 Lleida. Al sobre, les dades del remitent només faran constar l'adreça del que fa l'enviament, sense el nom.

Com a límit per a la presentació s'estableix el 28 de juliol de 2016, data en la qual es tancarà l'admissió d'obres i el termini quedarà definitivament exhaurit.

4.- L'Acadèmia Mariana constituirà un Jurat, el qual determinarà quines són les obres que mereixen esser guardonades. Aquest Jurat haurà de decidir i resoldre les diferents situacions que es puguin presentar més enllà del que especifiquen aquestes bases.

Certamen per honorar la Immaculada Jove

El Secretari de l'Acadèmia, el qual actuarà amb veu i sense vot, formarà part del Jurat i s'encarregarà d'aixecar la corresponent acta amb el resultat final de les deliberacions. Els membres del Jurat no podran participar com autors en el Certamen. La composició del Jurat es farà pública en l'acte de lliurament dels premis.

5.- En el moment de valorar les obres participants, el Jurat tindrà en consideració, per un costat, el valor artístic, estètic, literari i comunicatiu de cada obra, i, per un altre, la qualitat i profunditat dels treballs des del punt de vista espiritual, mariològic i religiós.

A banda dels premis establerts, el Jurat podrà concedir les mencions que cregui merescudes, tot i que sense cap mena de dotació econòmica.

6.- Els concursants premiats seran avisats personalment per tal que puguin preveure la seva assistència a l'acte de lliurament dels premis. A més a més, el resultat del Certamen serà publicat en els mitjans d'informació locals.

7.- Les obres premiades quedaran en propietat de l'Acadèmia la qual les podrà publicar i utilitzar, dins la seva activitat pastoral o cultural habitual, de la manera que cregui oportuna. En tot cas, sempre es farà ressenya de l'autor.

8.- Quedaran excloses de participar aquelles obres que manifesta o subliminalment ofenguin el sagrat, atemptin contra la consciència i el sentiment dels cristians o que siguin irrespectuoses amb les persones i la seva fama.

9.- Tots els participants en el Certamen hauran d'acceptar les presents bases i sotmetre's al que elles especifiquen. En els possibles casos en els que alguna circumstància hagi quedat sense solució després de l'aplicació de les mateixes, els implicats acceptaran les decisions del Jurat.

10.- L'Acadèmia conservarà les obres no premiades durant un termini que finalitzarà el 29 de desembre de 2016 per tal que els autors que estiguin interessats en recuperar-les puguin passar a fer-ho. En cap cas, però, es mantindrà correspondència amb ells, raó per la qual s'aconsella que es quedin còpia de les obres presentades.

Seccions i premis

11- La secció literària dedicada als escriptors que vulguin fer la seva aportació poètica, la qual s'haurà d'escriure en vers, tot i que la tècnica i el tipus de poesia queden a determinar pel gust de l'autor, constarà dels següents apartats, els quals estaran dotats amb els premis que s'indiquen:

11.a.- *Flor natural*: treballs poètics en vers dedicats a mostrar l'experiència profunda d'amor vers la Mare de Déu (el sentiment, l'estima, la devoció o la vivència íntima de relació amb ella). **Premi de l'Excm. i Rev. Sr. Bisbe de Lleida: Flor natural i 1000 €** al millor treball presentat en aquest apartat.

11.b.- *Treballs poètics en vers*, amb temàtica lliure dins de l'àmbit de la poesia religiosa, espiritual i transcendent. **Premi de l'Il·lm. Sr. Alcalde de Lleida: 500 €** al millor treball presentat en aquest apartat.

11.c.- *Treballs poètics en vers* adreçats a expressar la vivència interior que hom pugui experimentar de la Mare de Déu de l'Acadèmia, ja sigui evidenciant els propis sentiments, lloant-la, proclamant la devoció dels fidels vers ella,... **Premi de l'Acadèmia Mariana de Lleida: 500 €** al millor treball presentat en aquest apartat.

12.- La secció d'investigació constarà dels següents apartats, els quals estaran dotats amb els premis que s'indiquen:

12.a.- *Treball de reflexió i aprofundiment* en prosa, adreçat a l'estudi de qualsevol aspecte mariològic, considerant especialment *Maria, mare de misericòrdia*. **Premi de**

l'Institut d'Estudis Ilerdencs: 500 € al millor treball presentat en aquest apartat.

12.b.- *Treball d'estudi i aprofundiment* en prosa sobre la joventut, el seu sentiment espiritual i la presència de Maria en ell. **Premi del Grup d'Empreses Romero Polo: 500 €** al millor treball presentat en aquest apartat.

13.- Els autors que concorrin a la primera i la segona seccions podran fer-ho amb una obra diferent per cada apartat. Tots els guardonats en aquestes seccions rebran el corresponent diploma acreditatiu.

14.- La secció dedicada a participants en edat escolar constarà de les següents categories, per cadascuna de les quals s'estableixen tres premis:

14.a.- *Treball de reflexió i aprofundiment* sobre el tema *Té sentit parlar avui de misericòrdia?*, fet per alumnes nascuts en els anys 1999 i 1998. Premis dotats amb 300, 150 i 100 € atorgats pel **Departament de Cultura de la Generalitat**, als tres millors treballs presentats en aquesta categoria.

14.b.- *Composició escrita* (redacció) parlant de *La necessitat de l'acollida als altres en el món d'avui*, feta per alumnes nascuts en els anys 2003, 2002, 2001 i 2000 (1r, 2n, 3r i 4t d'E.S.O.). Premis dotats amb 200, 100 i 75 € atorgats per **CaixaBank ("La Caixa")**, als tres millors treballs presentats en aquesta categoria.

14.c.- *Composició escrita* (redacció) parlant de *Com me n'he adonat que hi ha qui ajuda els necessitats?*, feta per alumnes nascuts en els anys 2006, 2005 i 2004 (4t, 5è i 6è d'Educació Primària). Premis dotats amb 200, 100 i 75 € atorgats pel **Centre Comercial Albert Soler**, als tres millors treballs presentats en aquesta categoria.

El valor dels premis d'aquesta secció es farà efectiu mitjançant un val per l'adquisició de llibres o material escolar. Tots els guardonats rebran el corresponent diploma acreditatiu.

15.- Els participants a la secció d'edat escolar només podran presentar una obra a la categoria que els correspon segons l'any del seu naixement. L'Acadèmia Mariana agraeix als centres escolars la difusió que facin del Certamen i el fet que motivin llurs alumnes per la seva participació i els orientin en la realització dels treballs. Tret que alguns alumnes es presentin de manera individual, es demana als centres escolars que facin la selecció de les obres que realment cal presentar al Certamen. En l'entrega dels premis es farà esment dels centres on estudien els guardonats.

16.- Els treballs presentats en qualsevol de les seccions literàries del Certamen podran estar escrits indistintament en català o castellà, hauran de ser originals i no haver estat publicats anteriorment. Tant les obres escrites en vers com les escrites en prosa s'hauran de presentar en fulls Din A-4 escrits per una sola plana, amb lletra tipus Times New Roman, de mida 12 i amb un interlineat d'1'5 línies. L'extensió dels treballs queda a determinar per l'autor. Si aquesta és superior a un full, es presentarà també, en full apart, una síntesi explicativa del treball d'una pàgina d'extensió com a màxim.

17.- S'estableix una secció del Certamen per tal de premiar les obres audiovisuals realitzades amb les noves tecnologies que desitgin participar-hi. A tal efecte s'estableix un únic apartat que estarà dotat amb el següent premi:

17.a.- *Treball audiovisual en format digital*, adreçat a mostrar *La realitat de la misericòrdia en el nostre món*. **Premi d l'Acadèmia Mariana de Lleida**, dotat amb 500 €, al millor treball que concorri en aquesta secció.

17.b.- La durada del treball audiovisual serà d'un màxim de cinc minuts i es presentarà en format DVD de dades, amb un arxiu Quicktime (.mov) o MPEG, amb una compressió preferiblement H264. La resolució haurà de ser de 1280 x 720 o superior.

17.c.- El Jurat centrarà la seva valoració en la capacitat divulgadora, la creativitat i l'interès del vídeo al tractar el

tema. L'excel·lència tècnica serà un aspecte a tenir en compte, encara que no el fonamental.

- 17.d.- En la presentació del treball haurà de visualitzar-se el text següent: *Certamen Marià convocat per la Pontifícia i Reial Acadèmia Bibliogràfica Mariana de Lleida en honor a la Immaculada Jove i a la Mare de Déu de l'Acadèmia. 2 d'octubre de 2016*. Tot seguit apareixerà el títol de l'obra i el lema amb el que es presenta. En cap cas no podrà aparèixer referència alguna a l'autor o equip que l'hagi realitzat. En un sobre a part s'escriurà el lema i en el seu interior les dades identificatives de l'autoria tal com es descriu en la base número 2 d'aquesta convocatòria.
- 17.e.- El Secretari de l'Acadèmia es ficarà en contacte amb l'autor del treball guardonat per tal que pugui fer una segona edició en la que inclourà, a més a més de l'epígraf senyalat en la base anterior, el seu nom com a autor i els crèdits corresponents que ell consideri que s'han d'incorporar, remetent aquest arxiu a l'Acadèmia abans del dia 28 de setembre de 2016 per tal de poder-ho projectar durant el certamen. Aquesta segona edició l'entregarà en un arxiu en format Quicktime (.mov) o MPEG, reproduït en tres discos amb format comprimit DVD. L'obra quedarà com a propietat de l'Acadèmia segons consta a la base número 7 de la convocatòria.
- 17.f.- Els treballs audiovisuals presentats hauran de ser originals i no haver estat publicats anteriorment. L'idioma que hagin d'utilitzar, en el seu cas, podrà ser indistintament el català o el castellà.
- 17.g.- L'autor o el representant legal del projecte es compromet, així mateix, a que les imatges i les músiques també siguin originals o, en el seu cas, a disposar del permís necessari per utilitzar-les, el qual haurà d'adjuntar si així ho requereix l'organització del certamen. Els participants, doncs, assumeixen que l'obra entregada és de la seva total autoria i que els seus drets d'explotació no han estat cedits o promesos a tercers en exclusiva, i es comprometen a no presentar obres sobre les quals no

tinguin drets d'explotació degudament acreditats. Per aquest motiu, els participants assumeixen tota responsabilitat davant qualsevol tipus d'acció i/o reclamació, administrativa o judicial, que s'arribés a formular contra l'Acadèmia Mariana per qualsevol persona física o jurídica que es considerés amb dret sobre l'obra de la que els participants assumeixen ser legítims titulars.

- 17.h.- El treball es presentarà a la Secretaria de l'Acadèmia Mariana de la manera que està descrit a les bases 2 i 3 d'aquesta convocatòria.
- 17.i.- El treball guardonat rebrà el corresponent diploma acreditatiu.

Que Maria, excels exponent de la sensibilitat, la delicadesa, l'espiritualitat i la bellesa, inspiri els participants en aquest Certamen que es convoca en el seu honor.

● **La festa de la patrona de Lleida, la Verge Blanca de l'Acadèmia**

Com ja hem comentat en pàgines anteriors, l'any 1946 el Sant Pare Pius XII va signar un breu especial en el que declarava a la Verge Maria de la Immaculada Concepció, sota el títol de Mare de Déu de l'Acadèmia, celestial patrona de la ciutat de Lleida, essent copatrona amb Sant Anastasi màrtir. Maria esdevenia així, des de la imatge que els habitants de la ciutat ja anomenaven Blanca de l'Acadèmia o, simplement, la Verge Blanca pel color de la fusta en la que estava esculpida, la patrona dels lleidatans.

En l'actualitat, com a conseqüència de que l'Ajuntament fixes un temps més ampli de celebracions festives en aquestes dates, la seva festivitat es troba inclosa dins dels festeigs de les *Festes de la Tardor*, essent el dia 2 d'octubre el dia pròpiament dit de la Verge Blanca. Junta a la resta d'activitats, a la Mare de Déu se la festeja especialment amb els actes litúrgics i culturals que es promouen amb tal fi. Específicament, durant els tres dies anteriors a la data de la seva festivitat, es celebra un trídium en

el que, enguany, la predicació dels dos primers dies va estar càrrec de Mn. Joaquín Blas, Vicedegà de la Facultat Antoni Gaudí i rector de la parròquia d'Almacelles, essent Mons. Salvador Giménez Valls qui va realitzar la tercera, presidint l'eucaristia. En cadascuna de les eucaristies d'aquests dies va participar una coral; respectivament foren el *Cor de la parròquia del Carme* (amb Lluís Climent a l'orgue i dirigits per Rosa Fabregat), la *Schola Cantorum* (dirigida per Enric Navàs), la *Coral l'Estel* del Cercle de Belles Arts (amb Mª Carme Papasseit al piano i dirigida per Gemma Mª Naranjo Yuste).

El dia abans a la festa, es realitzar una vetlla de pregària al claustre de l'Acadèmia, organitzada per la Delegació diocesana de joves. Durant tota la setmana, els alumnes de

diferents col·legis de la ciutat van estar oferint flors a la Mare de Déu, algunes de ben originals que havien estat fetes per ells mateixos.

Al donar-se l'avinentsa de complir-se els setanta aniversari de la proclamació de la Verge Blanca com a patrona de Lleida i escaure en diumenge el dia de la seva festivitat (2 d'octubre), es celebrà una missa solemne a la catedral, presidida pel sr. bisbe, en la que els fidels que participaren omplien el temple de gom a gom. Les diferents parts de la missa van estar cantades pel *Petit Cor de la Catedral*, dirigit per Mn. Joaquim Mesalles. En acabar, hi va haver, en sortir a la plaça, hi va haver diferents manifestacions culturals populars (ballada de gegants, de cavallets, ball de bastors,...). Per la tarda, al paranimf de l'Acadèmia, es realitzà el certamen marià presidit per les autoritats, acompanyades de les *pubilles d'honor* en representació de tots els barris de la ciutat.

● Programa de l'acte de lliurament de guardons del Certamen Marià

Tot i que el certamen s'inicia amb la convocatòria del mateix i comprèn el període en el que els autors preparen les seves obres i les lliuren a la Secretaria de l'Acadèmia Mariana, el de deliberació del Jurat i el d'entrega de guardons. Aquesta darrera fase és la que tothom reconeix pròpiament com a certamen, la qual, enguany, va començar a les sis de la tarda, .

L'acte va estar presidit per les següents personalitats:

- **Excm. i Rvdm. Sr. Bisbe responsable de la pastoral de joves de la C.E.E.**, Mons. Xavier Novell i Gomà
- **Sr. Dir. Acadèmic de l'Acadèmia Mariana**, Joan Viñas i Salas
- **Il·lm. Sr. Alcalde de Lleida**; representat per la Sr Montserrat Parra Albà (regidora)
- **Excm. i Rvdm. Sr. Bisbe de Lleida**, Mons. Salvador Giménez Valls

A les que van acompanyar els representants de les entitats que han col·laborat amb l'Acadèmia en l'organització del

certamen: CaixaBank (“La Caixa”), la Fundació Sorigué i la Llibreria Caselles, MRW, Grup Romero Polo, Centre Comercial Albert Soler,

A continuació es presenta el programa amb el que es va desenvolupar aquest acte en l’edició de l’any 2016, el qual es va celebrar al paranimf de l’Acadèmia Mariana.

Aspecte del paranimf de l’Acadèmia Mariana durant la celebració del certamen.

**CERTAMEN MARIÀ
EN HONOR A LA
IMMACULADA JOVE**

(Patrona de la Pastoral de Joves d'Espanya)

2 d'octubre de 2016

18:00 h Salutació i inici del Certamen

- ⊗ Entrada de les autoritats i les Pubilles d'Honor de Lleida
- ⊗ Actuació del mantenidor: P. Alexis Bueno Guinamard, sj

- ⊗ Presentació del Jurat i lectura de l'acta
- ⊗ Entrega de guardons als autors de les obres premiades
- ⊗ Lliurament de la Flor natural i ofrena a la Verge Maria

- ⊗ Salutació de l'Excm. i Rvdm. Sr. Bisbe de Solsona,
responsable del Depart. de Past. de Joventut de la C.E.E
- ⊗ Salutació del Director de l'Acadèmia Mariana
- ⊗ Salutació de l'Il·lm. Sr. Alcalde de Lleida
- ⊗ Salutació de l'Excm. i Rvdm. Sr. Bisbe de Lleida

- ⊗ Lectura de la Flor natural i les altres obres premiades
- ⊗ Ofrena literària a la Mare de Déu
- ⊗ Projectió de l'audiovisual premiat

- ⊗ Concert ofert per la Coral Shalom

Presidència del certamen al paranimf de l'Acadèmia Mariana.

● Paraules del Mantenedor del Certamen

Una bellesa per salvar el món: Maria i el retorn dels fills a casa

Alexis Bueno Guinamard, sj⁷

Buscant una bellesa salvadora (introducció)

És el genial escriptor rus Fiódor Dostoievski qui va proclamar: “La bellesa salvarà el món”. Curiosament, ho digué qui més va “furgar” en el dolor i en les zones més fosques de la vida humana... Intuïm molta veritat en aquella frase, inspira, provoca... Ens preguntem: quina bellesa?

Serà la bellesa dels cossos perfectes, llavis, celles de la Top Model? Però sovint es tracta d’una bellesa freda, envoltada de l’aura de l’artificialitat... Serà millor la bellesa imponent de la

---

⁷ El P. Alexis Bueno Guinamard, sj, és un entusiasta de la joventut i de cercar camins per apropar-la al Crist, que va nèixer el 4 de juliol del 1969 a Barcelona. Després d’estudiar al Col·legi Sant Ignasi de Sarrià, on va conèixer els jesuïtes i sorgí la seva vocació religiosa, estudià Història a la Universitat de Lille (França), Filosofia i Sociologia a la Universitat de Barcelona i a la U. Autònoma de Barcelona (1990-95). El 1988 va ingressar a la Companyia de Jesús. Entre el 1995-97 va dedicar dos anys a fer serveis al Txad.

naturalesa salvatge, la bellesa tranquil·la d'una posta de sol sobre el mar? Tot això ens connecta a la bellesa d'una benedicció original, de la Creació, l'Univers sencer com a regal meravellós... Però la naturalesa és tan bonica com terrible: naturalesa és també el regne dels depredadors, la llei implacable del més fort. La posta de sol sobre el parc del Serenguetti serà bella només si deixem fora de la càmera les hienes devorant viva la petita gasela!

El P. Alexis Bueno durant la seva intervenció.

La bellesa és irradiació del fons de l'ésser. Però per salvar els homes necessitarem una bellesa humana que ens faci creure

---

A la Facultat de Teologia de Catalunya va fer el Batxillerat en Teologia (1997-2001), especialitzant-se al Centre Sèvres de Paris (2001-03) amb una tesina de llicenciatura sobre el desig i la imatge als Exercicis Espirituals de Sant Ignasi.

Del 2003 al 2012 treballà als Jesuïtes de Sarrià (Col·legi Sant Ignasi) i al Casal Loiola en la pastoral de joves. Combina les tasques pastorals amb estades d'estiu amb joves a l'Àfrica.

El 2012 arribà a Lleida on treballa al Col·legi Claver, sempre en l'àmbit de la pastoral de joves.

Ha publicat diversos articles i dues publicacions a Cristianisme i Justícia: "*A la presó de la imatge*" (quadern Eides Cij nº 59) sobre els Exercicis Espirituals de Sant Ignasi i "*Mirar Àfrica, redescobrir Europa*" (quadern CCJ nº 108).

S'ha de dir que és un apassionat de l'espiritualitat ignasiana, de l'Àfrica, de l'acompanyament espiritual, dels joves, de la teologia,... i de la conversa.

en les possibilitats reals i concretes de la humanitat. Vull apropar-me avui amb vosaltres a la figura de la Verge Maria, guiats per aquesta intuïció: en el secret del seu itinerari trobarem algunes claus per obrir la porta a aquesta bellesa que cerquem.

Una bellesa que sigui també pont entre el misteri de Déu i els joves del nostre temps, aquest any en què la Immaculada Jove, patrona de la pastoral juvenil, és la Verge escollida per al nostre Certamen. Efectivament, la bellesa capaç de salvar el món haurà d'arribar a les grans ciutats del món, a la joventut que avui anomenem "cosmopolita". Volem que arribi també als joves dels nostres pobles. Però és, que cada vegada més, és tota la joventut la que pertany a la "gran cultura" globalitzada. La dels joves des de Nova York a Tokio, des de Moscou a Rio de Janeiro: Shakira i Brad Pitt, Rihanna, Obama, Beyoncé, Di Caprio, Ronaldo, Taylor Swift, Messi... Però si volem oferir aquesta bellesa als joves i tocar-los en les seves contradiccions i ferides més íntimes, necessitem comprendre el nostre propi món i la nostra cultura tota ella. Com és sabut, els joves són el reflex i l'aparador, de vegades la caricatura del millor i del pitjor de cada moment de la Història.

1. Postmodernitat i Generació Selfie

Si volem descriure amb algunes pinzellades la visió del món dels homes d'avui, ens caldrà parlar de les mortíferes Guerres Mundials del S. XX, la increïble obra d'extermini dels jueus a mans dels nazis, els Gulags soviètics, la Bomba atòmica nord-americana... de sobte l'home modern va despertar com d'un somni i va caure amargament en el compte que la Cristiandat, la Raó il·lustrada, el Socialisme, o la Ciència, que semblaven poder aportar el cel a la terra, el benestar per a tothom... han portat al contrari una capacitat reduplicada de destrucció massiva de milions de persones i de la terra sencera... L'home descobreix que qualsevol bonic i gran ideal pot ser

l'excusa per un genocidi. Desemboquem en el desconcert i el desencant...

I què queda aleshores quan els grans ideals generen desconfiança? Doncs el petit ideal del jo: “yo, me, mí, conmigo”, l'aquí i ara, el *carpe diem*, la vida com un joc individual... El món al qual s'incorpora el jove sembla haver-se trencat en mil instants, promeses d'eternitat i de plaer en un clic, cada grup. El sociòleg González-Anleo descriu la generació jove actual com a “generació selfie”:

*“Refleja el permanente ensayo del esto-soy-aquí-ahora. A los jóvenes ya no les interesa lo que ocurre a su alrededor, sino lo que les ocurre a ellos; a mí y a mis amigos, a mí y a mi grupo. Las segundas o terceras personas han desaparecido por ajenas, problemáticas, difíciles. No hay nada más allá del yo y del nosotros”*⁹

És també la generació del “*m'agrada / no m'agrada*” del Facebook¹⁰: vivim instal·lats en un present efímer sense Història, és a dir, sense un passat que ens identifiqui ni un futur comú que ens mobilitzi.

2. El fill pròdig des de la perspectiva de Maria

Pensant en aquesta generació i en el món que l'envolta, voldria avui rellegir amb vosaltres la coneguda paràbola del fill pròdig (Lc 15,11-32)... i si em permeteu, ho faré des d'una perspectiva insòlita, la perspectiva de Maria de Natzaret! Encara que no apareix per a res dins la narració. Però és que no puc imaginar-me a Jesús creant aquesta paràbola sense la influència de Maria. Com deia el gran Paul Claudel: “*Maria és el sagrament de la tendresa maternal de Déu*”: i on millor que en aquesta paràbola ha quedat reflectida aquesta tendresa maternal?

---

⁹ GONZÁLEZ-ANLEO, Juan María: “Generación selfie”, Ed. PPC, Madrid 2015.

¹⁰ Concha Caballero “*Me gusta / No me gusta*” article a “El País”, 22 març 2014.

La paràbola és ben coneguda, però potser no ho és tant el seu context. Un context clarament conflictiu: Jesús s'inventa aquesta paràbola per respondre a un atac frontal de la part dels seus adversaris: tu no pots ser profeta de Déu si t'ajuntes amb els dolents, amb els que infringeixen la Llei de Déu, amb els Bárcenas, els Putin, els Mario Conde (per anomenar un exalumne dels jesuïtes). Jesús els hi respon, a través de la paràbola: jo faig això, perquè el meu Pare és així! Déu mateix és qui m'envia a compartir taula i destí amb les prostitutes, els traficants i els borratxos. La bellesa de Déu és escandalosa.

Per altra banda, en el fills de la paràbola, el petit i el gran, hi veig reflectits tants homes i dones, tants joves d'avui, perduts entre mil miratges i promeses falses, ferits per un món fragmentat i dur. Que difícilment troben el camí de tornada a casa.

3. ... "i dilapidà la seva fortuna."

"Pare, dóna'm la part de l'herència que em toca", "dóna'm el que és meu": així comença la història del fill petit que marxa de casa. Vol posseir en exclusiva el que ja és seu. I ens veiem reflectits cadascú de nosaltres, en la nostra necessitat de posseir-nos i guanyar un nom, una fama, una imatge... Guanyar-nos alguna cosa a pols, per tal de ser reconeguts pels nostres mèrits, per les nostres possessions, davant de tothom.

Coneixem la història: "se'n va anar amb els diners en un país llunyà". Amb la desconfiança del postmodern respecte de tot el que està ja establert, marxa lluny, creient que allò autèntic és el que sortirà d'ell mateix... però confonent la llibertat amb el dictat de l'instint. Estem en el regne de la visualitat i de l'instant, de l'epidermis, del plaer, del curt termini, dels vincles provisionals dins la "cultura líquida" (segons la famosa obra de Zygmunt Bauman).

Certament, la casa del “ego” té tantes habitacions! Cadascuna conté una necessitat a satisfer: el cos, la imatge, les opinions, la formació, la realització professional, l’equilibri afectiu... La casa paterna i materna del do gratuït queda lluny: estem en el regne del consum, de la compra-venda. Segons el precepte: “seràs vist, seràs consumit... o no seràs res!”. El consum ja no és una necessitat, sinó una identitat: sóc allò que consumeixo: el que porto, el meu lleure, la meva música... Dins una cultura “narcisista” en permanent recerca d’un mateix. Narcís, el símbol de la Postmodernitat, és tan autoconscient com caòtic, obsessionat pels propis defectes dins un entorn que empeny a l’aparença i a l’exposició pública contínua de les emocions (el regne del Facebook!).

4. ... i començà a passar necessitat

Els amics que rodegem a l’afortunat, desapareixen quan la fortuna s’efuma. I la paràbola ens descriu la davallada a l’infern del nostre jove: “es va llogar a un propietari d’aquell país, que l’envià als seus camps a pasturar porcs”. Arriba a estar per sota de la vida del porc, símbol a Israel d’allò més baix i impur. Ha perdut fama i amics, només li queda ocupar-se de la seva fam.

I penso en l’individu postmodern que ja no compta amb cap ànima que guarir o salvar: el cos ha ocupat el lloc. El cos exposat, fotografiat en “selfie” o sense, el cos tatuat, el cos del *piercing*... el cos és un capital a invertir. És l’escenari de les preocupacions més importants: font inesgotable de necessitats, plaers i desitjos, l’únic autèntic, aparentment... En l’Edat Mitjana l’home autèntic és l’home revestit de la seva armadura i la seva bandera: expressen els seus vincles i les seves fidelitats. Avui l’home autèntic es presenta nu: el seu cos és la seva veritat. Ja no hi ha una ànima que salvar, ara cal anar al gimnàs a salvar el cos.

I si les sol·licituds del cos són l'únic important, què fàcil és canviar la passió per l'addicció? En totes les seves formes: alcohol, drogues, pornografia, joc, vídeo-joc... la compulsió, la repetició... l'esclavatge... i direm que només els joves en són víctimes?

5. Llavors reflexionà...

El jove de la paràbola entra un moment dins seu. Reflexiona i es diu: "Quants jornalers del meu pare tenen pa de sobres i jo aquí m'estic morint de fam! Aniré a trobar el meu pare i li diré: Pare, he pecat contra el cel i contra tu. Ja no mereixo que em diguin fill teu; tracta'm com un dels teus jornalers." Encara sembla una conversió superficial: és la gana la que el mou! Però tant és: s'ha aturat. La vida l'ha obligat a entrar dins seu. Tornarà a casa. Però no ja per "exigir" el que li deuen. Això ja li han donat, i ho ha malgastat. Per primer cop demanarà alguna cosa. No només hi ha una situació de pobresa i limitació reconeguda, sinó que el record d'un amor que un dia el va engendrar el mou amb una certa esperança. Creu en la possibilitat de ser acollit, ni que sigui com un jornal... comença a rumiar el que serà l'inici d'una pregària: "Pare, he pecat...".

6. Encara era lluny, que el seu pare el veié i es commogué

I el jove es posa en camí. Encara no té idea del que es trobarà. De fet no sap qui l'espera, no coneix qui l'espera. "Encara era lluny, que el seu pare el veié i es commogué". Se'n descriu un pare o una mare? El verb "commoure's", en grec "splagnízomai", significa literalment "remoure's les entranyes". La metàfora és clarament femenina: són les entranyes de la mare les que es commouen. És un moviment d'afecte irrefrenable. Com en aquell famós text d'Isaïes, on Déu expressa el seu amor indestructible: *¿Pot oblidar-se una mare del seu infantó, pot deixar d'estimar el fill de les seves entranyes? Però, ni que alguna l'oblidés, jo mai no t'oblidaria* (Is 49,15)

És conegut el preciós comentari de Henri Nouwen al quadre de Rembrandt sobre aquesta paràbola. Es fixa en aquest detall insòlit: el fill que arriba brut està de genolls, és abraçat pels grans braços del pare, però les mans són sorprenentment diferents l'una de l'altra: una mà és d'home i l'altra és de dona! Rembrandt ha volgut expressar el que molts altres han vist: qui acull és pare i mare!

I segueix: "Corregué a tirar-se-li al coll i el besà". I digué als criats: "De pressa, porteu el vestit millor i poseu-l'hi, poseu-li també l'anell i les sandàlies, porteu el vedell gras i mateu-lo, mengem i celebrem-ho, perquè aquest fill meu era mort i ha tornat a la vida, estava perdut i l'hem trobat". I es posaren a celebrar-ho. Qui sap estar en tots aquests detalls sinó una mare? Com Maria en aquelles noces de Canà: "no tenen vi" (Jn 2,1ss).

No és aquesta la bellesa que buscàvem? El fill arriba amb els vestits esparracats, amb la pols del camí, amb la humiliació del fracàs, amb el menyspreu dels qui s'han rigut d'ell, dels qui l'han manipulat, d'un món que et vol com a espectador mentre ets un bon consumidor. I si no et llença cap als marges on no ets ningú ni comptes per res...

Però el fill ara ha tornat a casa. Engega el discurs que s'ha après de memòria. Però el pare no el deixa acabar... En les presses del pare, en els seus petons i abraçades, en el seu tirar-se-li al coll, hi veig jo sobretot els gestos d'una mare. El gran Thomas Merton deia: "quan esmentem a Maria, de sobte tots ens sentim a casa, recordem que som fills". No estem aquí davant la bellesa d'un amor excessiu, desproporcionat... com el que, en aquesta terra, veiem sobre tot en les mares!

7. Fill, i tot el que és meu és teu

Aleshores el germà gran entra en escena. Mentrestant, el fill gran era al camp. Quan, de tornada, s'acostava a la casa, va

104

sentir músiques i balls i cridà un dels criats per preguntar-li què era allò. Ell li digué: "El teu germà ha tornat. El teu pare l'ha trobat en bona salut i ha fet matar el vedell gras." El germà gran s'indignà i no volia entrar. Llavors el seu pare va sortir i el pregava. Però ell li respongué: "Fa molts anys que et serveixo sense desobeir mai ni un de sol dels teus manaments, i tu encara no m'has donat un cabrit per a fer festa amb els meus amics. En canvi, quan ha tornat aquest fill teu després de consumir els teus béns amb prostitutes, has fet matar el vedell gras."

Parlem de la paràbola "del fill pròdig" quan hauria de dir-se "del pare/mare misericordiós". De fet ell és l'únic protagonista: el pare que és un amor incondicional que espera a casa el fill que ha marxat lluny. El fill petit, que representa a tot home, no ha entès ni què és la casa, ni com és aquest amor, ni qui és qui l'estima. O pitjor, ha malentès, tergiversat i pervertit aquest amor. És la història dels orígens, la de la serp, Adam i Eva. Tot comença amb un malentès que és sobre tot una tergiversació: en el símbol de la serp i les seves preguntes i manipulacions, hi ha el cor d'un home que no vol acceptar la condició de criatura, que vol ocupar el lloc mateix de Déu, ser ell Rei, Déu, centre del món, poder il·limitat.

El fill gran, incapaç d'entrar a la festa, s'equivoca tan com el seu germà petit: no han entès qui és el pare. El primer ha marxat buscant una autonomia que l'ha desconnectat de la vida. El segon s'ha quedat sempre a casa però com un esclau. Esclavitzat sota la Llei que ell mateix s'ha donat: "l'amor del pare, la benedicció, la salvació, te l'has de guanyar". Ni un ni altre han comprès l'amor total i gratuït que han rebut des de sempre i per sempre.

Veig reflectit aquí l'home postmodern que som i el que Alain Ehrenberg ha caracteritzat com "el cansament del jo". Avui som esclaus d'aquell imperatiu: "has de poder realitzar-te":

l'imperatiu del nostre "ego" competitiu, voraç, inflat. En la nostra societat de la llibertat, d'Internet i de la globalització, tot és possible, tot és a l'abast. Ja no tens excusa per no arribar a ser aquell que somies, aquell que desitges ser. Si no hi arribes, és que el desig que surt del teu Ego no és prou fort. I aquí està tota la innombrable literatura dels manuals d'autoajuda per corroborar-ho¹¹. Tens el dret i sobre tot el deure de ser plenament realitzat, feliç perquè has realitzat els teus somnis! I per tant, en la indignació del germà gran, hi ha la nostra frustració: però si he fet tot el que calia! M'he tret de sobre la religió i totes les obligacions d'abans, he trencat amb tots els antics tabús, he viscut l'alliberament sexual i de totes les autoritats antigues, perquè no arriba la felicitat promesa!

La resposta del pare/mare convida a retornar el fill gran a aquella veritat que, de tan propera i simple, li havia passat desapercebuda tota la vida: *fill, tu sempre ets amb mi, i tot el que és meu és teu*. Invitació a ser plenament el que ja és des de sempre: simplement fill. No pot ser res més, i no pot ser res menys. I ho és no per haver-s'ho guanyat, sinó com a do gratuït que ha rebut des de sempre.

Invitació a cada home i dona a deixar de lluitar i d'angoixar-se per arribar a no sé quina plenitud sempre pendent a l'horitzó, quan en realitat ja els hi ha estat donada: només cal rendir-se, rendir-se a una abraçada, deixar-se abraçar! Aquesta és la bellesa que pot salvar el món: l'abraçada d'aquest pare/mare de la nostra paràbola. L'abraçada amb què imagino que Maria acolliria a Joan al peu de la creu, abraçada inaugural de l'Església, quan Jesús diu a Maria: "Dona, aquí tens el teu fill", senyalant a Joan el deixeble (Jn 19,26). També nosaltres avui, fills

---

¹¹ Podeu veure en "Filosofia par a una vida peor" d'Oriol Quintana una interessant refutació d'aquet tipus de literatura.

de la societat híper-democràtica, però en realitat sotmesos a les lleis socials, esperem descobrir al costat de Maria el que Sant Pau va viure com a profund alliberament:

“Mentre érem menors d'edat respecte a la fe, érem esclaus dels poders que dominen aquest món. Però quan va arribar la plenitud del temps, Déu envià el seu Fill, nascut d'una dona, nascut sota la Llei, perquè rescatés els qui vivíem sota la Llei i rebéssim la condició de fills. I la prova que som fills és que Déu ha enviat als nostres cors l'Esperit del seu Fill, que crida: «*Abba, Pare!*» (Ga 4,3-6)

Maria, la plena de l'Esperit, va engendrar Jesús en aquest món. Va ser veritable, autèntica mare en tots els sentits. En ella Jesús tingué el model més proper, concret i precís de maternitat. En ella veié concretar-se què significa un amor incondicional com el de Déu. I Maria restà a prop dels deixebles quan aquests van ser engendrats com a Església per l'Esperit de Pentecosta. Amb Maria som convidats a obrir-nos plenament a aquesta realitat invisible i discretament poderosa: un Esperit que ens recorda el que som des de sempre, però encara no ho sabem, encara no ho vivim: fills, capaços de cridar “*Abbà, Pare*”. “*Fill, tot el que és meu és teu*”: Déu no ens pot donar res més que el que ens ha donat, és a dir, tot. L'Esperit és Ell mateix, la seva vida plena.

CONCLUSIÓ: La bellesa del retorn a casa i l'abraçada

Ens preguntàvem al principi, seguint a Dostoievski, “quina bellesa salvarà el món?”. I de fet el novel·lista continua la reflexió en una obra posterior, *Els germans Karamàzov*. Allà el jove Hipòlit, declaradament ateu, pregunta al príncep Mishkin: “i com pot la bellesa salvar el món?”. El príncep no diu res però va al costat d'un jove de divuit anys que està agonitzant. S'hi queda allà, ple de compassió i tendresa fins que el jove mor. Com dient que és aquesta bellesa la única que pot fer canviar els cors endurits. La bellesa del rostre arrugat del samarità que besa i amoreixa les ferides dels colpejats i deixats a la vora del camí.

La bellesa Santa Teresa de Calcuta, icona cristològica i mariana del nostre temps. La bellesa descoberta precisament per un Dostoievski que cada any anava a Dresden (Alemanya) a veure el quadre de la Mare de Déu de la “Madonna Sixtina” de Rafael i s’hi passava hores contemplant-lo.

Aquesta és la bellesa del bon pastor que porta l’ovella perduda sobre l’esquena. Aquest és, diuen, Jesús mateix, un germà gran que, al revés que el de la paràbola, passa tota la vida a la recerca del seu germà petit (de tots els germans), i acaba sobre una creu, portant-lo en braços fins a la casa del Pare: “avui seràs amb mi al paradís” (Lc 23,43).

Haurà de ser la bellesa que atrau com ho fa una música, o com la olor de la llar... capaç de connectar amb el més profund de les persones, no obligant, sinó convidant, amb l’únic poder de l’amor. Des de la contemplació de la bellesa d’aquesta tendresa infinita de Déu reflectida en Maria, que aquest any redescobrim sota l’advocació de mare de la Misericòrdia, deixeu-me imaginar una veritable xarxa de persones, de tota raça, cultura i religió, que reneixen d’aquest amor gratuït i es posen en marxa a la recerca de tants germans petits, abatuts, humiliats, perduts. Allà on els trobin, més amb obres que amb paraules, faran renéixer en ells una esperança perduda. I els convidaran a la Festa que a casa des de sempre el pare i la mare han preparat per a ells.

Aquesta aventura comença avui i demà. El passat és el passat i ens convé recordar que el nostre Déu és el Déu del futur, i que cap època no ha estat ni estarà mai ni més a prop ni més lluny del nostre Déu que està sempre venint, com ens ho recordava aquest matí el senyor Bisbe.

Que ens hi ajudi la Mare de Déu, que avui venerem sota l’advocació Mare de Déu de l’Acadèmia, la Verge Blanca, en aquesta festa dels setanta anys de la seva proclamació com a

patrona de la ciutat de Lleida, i en aquest any en què hem volgut tenir especialment presents als joves del nostre món. Moltes gràcies!

Bibliografia

Llibres

- BAUTISTA, J.M., *Cuaderno de Formación Permanente para religiosos nº 71* (J. M. BAUTISTA, *Todo ha cambiado con la Generación Y*). 40 paradigmas que mueven el mundo, Colección frontera-Hegian, Instituto Teológico de Vida Religiosa, Vitoria-Gasteiz 2010.
- EHRENBERG, Alain, *La Fatiga de Ser Uno Mismo: Depresion y Sociedad* (Coleccion Cultura y Sociedad), Ed. Nueva Visión, Madrid, 2000.
- GARCÍA ROCA, J.: *La Galàxia dels joves: símptomes, oportunitats, eclipsis*, Quadern Cristianisme i Justícia nº 62, Barcelona, 1994.
- GALBRAITH, J.K.: *La Sociedad opulenta*, Ariel, Barcelona, 1973.
- GONZÁLEZ-ANLEO, Juan María: “Consumidores consumidos: juventud y cultura consumista”, ed. Khaf, Madrid 2014.
- GONZÁLEZ-ANLEO, Juan María: “Generación selfie”, Ed. PPC, Madrid 2015
- NOWEN, H., *El retorn del Fill pròdig*, Claret, Barcelona, 1999.
- QUINTANA, Oriol, *Filosofia para una vida peor: breviario del pesimismo filosófico dle siglo XX*, Punto de Vista Editores, España, 2016.

Articles

- CABALLERO, Concha: *Me gusta / No me gusta*, en “El País”, 22 març 2014.

Pàgines web

- Leonardo Boff: “La belleza salvará al mundo”: Dostoyevski nos dice cómo

2014-05-02.

<http://www.servicioskoinonia.org/boff/articulo.php?num=636>

- Horacio Bojorge SJ: Fuente: www.caminando-con-maria.org

- P. Antonio Rivero: Rasgos de María en el Antiguo y Nuevo Testamento.

Por: P. Antonio Rivero LC | Fuente: Catholic.net

El P. Alexis Bueno en un altre moment de la seva intervenció.

● Veredictes del Jurat del Certamen Marià de l'any 2016

Tot seguit es publica l'Acta del veredictes del Jurat, tal com va ser signada el dia 9 de setembre de 2015, i en la qual es recullen els components del mateix i els autors premiats en les diferents categories i seccions.

Cal dir que a més a més dels premis i els diplomes corresponents que estableixen les bases i que surten recollits a l'Acta del veredictes, l'Acadèmia Mariana va obsequiar tots els guardonats amb una imatge de la Mare de Déu de l'Acadèmia, la Verge Blanca.

Com a novetat, s'ha de recordar que enguany s'havia convocat per primera vegada la secció dedicada a obres en format audiovisual.

Guardonats, membres del Jurat i autoritats.

Pontificia i Reial Acadèmia Bibliogràfico-Mariana de Lleida

**Acta del veredict
del Jurat del Certamen Marià
(literari i audiovisual),
convocat per l'Acadèmia Mariana de Lleida
en honor a la Immaculada Jove,
patrona de la Pastoral de joventut de la C.E.E.**

Per tal de realitzar les funcions de Secretària del Jurat del Certamen, actuant amb veu però sense vot, la Junta de l'Acadèmia Mariana de Lleida ha designat a Blanca Roca Bitria, membre de l'esmentada Junta, la qual dóna fe de que reunit el Jurat del Certamen Marià (literari i audiovisual) que organitza la Pontificia i Reial Acadèmia Bibliogràfico-Mariana de Lleida, presidit per Moisès Selfa Sastre i format per M^a del Carmen de Andrés Delgado, Salvador Escudé Baró, Teresa Maria Figuerola Curcó, Jordi Pérez Ansotegui, Mn. Luis Sallán Abizanda, Teresa Farré Calzada, David del Blanco Catalán i Dolors Queralt Mateu, una vegada realitzada la lectura de les obres presentades al certamen, amb les corresponents deliberacions, i finalitzat el procés de selecció de les millors, decideix atorgar en la secció dedicada a participants en edat escolar els següents guardons:

- Categoria escolar d'estudis post obligatoris (alumnes nascuts durant els anys 1998 i 1999). Tres premis concedits pels Serveis Territorials del **Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya**, als tres millors treball de reflexió i aprofundiment sobre el tema *Té sentit parlar avui de misericòrdia?*, dotats amb 100, 150 i 300 € de material escolar, respectivament, i diploma, a

Sandra Vilches García, de Úbeda (Jaén), que estudia al Colegio Sagrada Familia de Úbeda, pel seu treball *Misericordia, Señor, misericordia*. Se li atorga el segon premi.

Àgia Tost i García, de La Pobla de Cérvoles (Lleida), que estudia al INS Josep Vallverdú de les Borges Blanques, pel seu treball *El judici*. Se li atorga el primer premi.

El Jurat declara desert el tercer premi d'aquesta categoria.

- Categoria escolar corresponent a l'Educació Secundària Obligatòria, ESO, (alumnes nascuts durant els anys 2000, 2001, 2002 i 2003). Tres premis concedits per **CaixaBank ("La Caixa")**, als tres millors treballs que parlin de *La necessitat de l'acollida als altres en el món d'avui*, dotats amb 75, 100 i 200 € de material escolar, respectivament, i diploma, a

Clara Adsuar Cortés, de Balaguer (Lleida), que estudia al Col·legi Mater Salvatoris de Lleida, pel seu treball *Mai és tard*. Se li atorga el tercer premi.

Marc Albareda Farré, de Lleida, que estudia al Col·legi Lestonac de Lleida, pel seu treball *Maria refugi dels pecadors*. Se li atorga el segon premi.

Emma Tost García, de La Pobla de Cérvoles (Lleida), que estudia al Col·legi Mare de Déu de Montserrat de les Borges Blanques, pel seu treball *Una vida nova*. Se li atorga el primer premi.

- Categoria escolar corresponent a 4t, 5è i 6è de l'Educació Primària (alumnes nascuts durant els anys 2004, 2005 i 2006). Tres premis concedits per **Centre Comercial Albert Soler**, als tres millors treballs que parlin de *Com me n'he adonat que hi ha qui ajuda els*

Certamen per honorar la Immaculada Jove

necessitats?, dotats amb 75, 100 i 200 € de material escolar, respectivament, i diploma, a

El Jurat ha considerat declarar deserts els tres premis d'aquesta categoria.

En la secció adreçada a obres audiovisuals realitzades amb les noves tecnologies, s'atorga el **premi únic de l'Acadèmia Mariana**, patrocinat per la **Fundació Sorigué**, 500 € i diploma, al millor treball audiovisual en format digital, adreçat a mostrar *La realitat de la misericòrdia en el nostre món*. Ha estat concedit als germans **Neus i Miquel Rosell Tarragó**, de Lleida, per la seva obra *Las obras espirituales de María*.

En la secció adreçada als autors que presenten treballs d'investigació i aprofundiment, s'atorguen els següents premis:

El Jurat declara desert el **Premi del Grup d'Empreses Romero Polo**: 500 € i diploma, al millor treball d'estudi i aprofundiment en prosa sobre *la joventut, el seu sentiment espiritual i la presència de Maria en ell*.

Premi de l'Institut d'Estudis Ilerdencs: 500 € i diploma, al millor treball de reflexió i aprofundiment en prosa, adreçat a l'estudi de qualsevol aspecte mariològic, considerant especialment *Maria, mare de misericòrdia*. Concedit a **Carmen Álvarez Alonso**, de Madrid, per la seva obra *La maternidad divina de María, paradigma de la misericòrdia cristiana*.

Finalment, en la secció adreçada als autors que presenten les seves obres en vers, s'atorguen els següents premis:

Premi de l'Acadèmia Mariana de Lleida: 500 € i diploma, al millor treball poètic en vers adreçat a expressar la vivència interior que hom pugui experimentar de la Mare de Déu de l'Acadèmia, ja sigui evidenciant els propis sentiments, lloant-la, proclamant la devoció dels fidels vers ella,... Concedit a **Blanca Aragonés Ricart**, de Lleida, per la seva obra *Oració*.

Premi de l'Il·lm. Sr. Alcalde de Lleida: 500 € i diploma, al millor treball poètic en vers, amb temàtica lliure dins de l'àmbit de la poesia religiosa, espiritual i transcendent. Concedit a **Maria Terrades Compte**, de Perelada (Girona), per la seva obra *La Verge del Silenci*.

Premi de l'Excm. i Rev. Sr. Bisbe de Lleida: Flor natural, 1000 € i diploma, al millor treball dedicat a mostrar l'experiència profunda d'amor vers la Mare de Déu (el sentiment, l'estima, la devoció o la vivència íntima de relació amb ella). Concedit a **Mª Assumpció Cornadó Lladó**, de Tarragona, per la seva obra *Noia del Poble*.

Decisions preses a Lleida, el set de setembre de dos mil setze.

La Secretària del Jurat del Certamen

Vist-i-plau
Moisés Selfa Sastre
President del Jurat del Certamen

● Recull de les obres premiades al Certamen Marià de l'any 2015

Pel que fa a les obres presentades al certamen, s'ha mantingut la quantitat de treballs rebuts, i el nivell, en opinió dels membres del Jurat que han repetit l'experiència, ha estat similar. Des de la secretaria de l'Acadèmia s'ha copsat que els enviaments de les obres que han arribat per correu, segons el mata-segells, procedien de A Coruña, Albacete, Badajoz, Córdoba, Granada, Girona, Guadalajara, Jaén, Madrid, Múrcia, Sevilla, Tarragona, València, Valladolid i Lleida. A aquesta darrera s'afegeixen les que s'han entregat en mà, arribant al 68'4% dels treballs presentats.

El tractament de les obres rebudes és l'habitual en concursos d'aquest tipus. Les obres rebudes queden sota la custòdia de la Secretària de l'entitat que, exhaurit el termini de presentació, les entrega al Jurat una vegada que aquest s'ha constituït, reservant-se les pliques on figuren les dades identificatives dels autors. Quan el jurat ha determinat quines obres han de ser guardonades, partint del lema que figura en

elles, s'obre la plica corresponent i es coneix qui ha estat l'autor. La resta d'obres i de pliques sense obrir es destrueixen passat el temps en el que els autors les poden recuperar.

Tot seguit es reproduïen totes les obres guardonades. Cal dir, però, que l'abundor de treballs presentats va fer encomiable la feina del Jurat, la dedicació del qual, durant gairebé dos mesos, els ha portat a decidir quines havien de ser-ho.

El Jurat va decidir declarar deserts un dels premis de la categoria d'estudis secundaris post-obligatoris i els de l'Educació Primària, així com el premi al treball d'estudi i aprofundiment en prosa sobre *la joventut, el seu sentiment espiritual i la presència de Maria en ell*, com a conseqüència de considerar que la temàtica tractada no corresponia a l'enunciat del premi o que la qualitat de les obres lliurades als mateixos no era l'adequada pel nivell pel qual es presentaven.

Al declamar o llegir les obres premiades, els autors van estar acompanyats al piano per la professora Emma Palau Domingo¹².

---

¹² **Emma Palau Domingo** (Lleida 1986). És diplomada en Magisteri Musical per la Universitat de Lleida i Experta Universitària en educació emocional. Inicià els seus estudis musicals (llenguatge i piano) a l'edat de cinc anys a la ciutat de Barcelona i es trasllada a Lleida on cursa estudis musicals fins grau mitjà.

Membre d'un grup de Pop-rock espanyol anomenat Milima que produeix les seves pròpies cançons i actua per sales de tot Catalunya. Actualment treballa com a mestra de música a les escoles públiques de Catalunya i també imparteix classes (de piano i llenguatge) en escoles privades de Lleida.

Sandra Vilches García, de Úbeda (Jaén), que estudia al Colegio Sagrada Familia de Úbeda, pel seu treball *Misericordia, Señor, misericordia*. Se li atorga el segon premi de la categoria escolar d'estudis post obligatoris (alumnes nascuts durant els anys 1998 i 1999) concedit pels **Serveis Territorials del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya** a Lleida, als tres millors *treballs de reflexió i aprofundiment sobre el tema Té sentit parlar avui de misericòrdia?*

Misericordia, Señor, misericordia.

(Síntesis explicativa)

En esta pequeña disertación doy a conocer mi opinión sobre la pregunta que se plantea, si tiene sentido hablar hoy en día de la misericordia. Yo, comento brevemente en una extensión de dos páginas, que sí que tiene sentido hablar de misericordia, doy algunos ejemplos de mi propia experiencia y también expongo los distintos tipos de misericordia que hay, enfocándolo desde la religión, un ambiente que vivo bastante en mi ciudad.

Misericordia, Señor, misericordia.

“Misericordia, señor, misericordia” son palabras que al menos cada uno de nosotros hemos pronunciado en algún desesperado momento de nuestras vidas ¿por qué acudimos a la religión especialmente cuando necesitamos ser socorridos? Tal vez quede algo de fe en las mentes juveniles que tanto luchan por sentirse diferentes, cuando realmente todos somos débiles y buscamos la ayuda de un Dios, un padre, un hijo, un espíritu santo, una virgen de la caridad que dirija nuestro camino hacia el bien en la senda de la vida, lo que significaría para nosotros un

paraíso eterno, sin fin, donde *los últimos serán los primeros en el reino de los cielos*.

Hoy tiene sentido hablar de misericordia puesto que es un sentimiento, una acción que todos ejercemos involuntariamente, es un **valor** que conlleva al ser humano pero también al cristiano. La religión nos enseña a ser mejores personas, nos da un fundamento en nuestra escala de valores para que sigamos mejorándolo en nuestra rutina habitual. Como veremos más adelante, hay muchas formas de misericordia: bien puede ser espiritual o corporal.

Dentro de la **misericordia espiritual**, entran todos los actos que realizamos, teniendo en cuenta que la razón interviene bastante en los mismos. Estos son el perdón —la base del cristianismo, lo que Jesús nos muestra continuamente en la historia que se relata en el nuevo testamento—, enseñar al que no sabe, corregir a quién se equivoca, aconsejar con buenas intenciones a las almas perdidas, consolar a quién lo necesite, rogar a Dios por los vivos, también por los ya difuntos... Por ejemplo, un acto de misericordia sería ofrecer tu ayuda en la asignatura de inglés a alguien que sepas que le cuesta bastante, consiguiendo que al final esta persona pueda sacar la asignatura adelante (aunque sea con un cinco) sin esperar nada a cambio, pues esta es la mejor forma de sentirnos humanos, ayudando a los demás y obteniendo un resultado de mejora en la otra persona. Desde mi experiencia personal, eso es lo que más nos llena espiritualmente: saber que aquella persona con la que has estado compartiendo mucho tiempo por su bien, acabe aprobando esa asignatura que tanto le cuesta con un pequeño empujón tuyo. El hecho de hacer felices a los demás, te hace feliz a ti también.

A continuación, encontramos las obras de **misericordia corporal**, más dirigidas a actividades como los voluntariados: ayudar a los enfermos/ancianos, dar de comer al hambriento, dar bebida al sediento, dar cobijo a un peregrino, vestir al desnudo, visitar a los presos... Etc. Supongo que todos nos hemos

encontrado en la situación de salir de comprar, de terminar de llenar la cesta de nuestro enorme ego y encontrarnos alguien tirado en la puerta de una iglesia, del supermercado... Alguien que muestra todos los síntomas de vivir bajo el eclipsado techo del cielo, de sufrir lo nunca visto por no tener qué echarse a la boca, pues *la caridad de los demás es su pan de cada día*. En estos momentos, hemos de hacer un esfuerzo por los demás, no solo abrir nuestras carteras, si no nuestros corazones. Ayudando a los demás estamos guiando nuestra vida hacia el bien, la bondad, la eternidad... Pues la infinidad de una vida no se alcanza con la fama, con la música o la poesía; la eternidad se alcanza con la virtud. Solo manteniéndonos vivos en los corazones de otras personas, conseguiremos un alma animada hasta el fin de los tiempos.

Por esto creo que tiene sentido hablar de misericordia, todos tenemos actos de bondad en nuestro día a día hacia los demás. Actuar desinteresadamente, realizar algún que otro gesto, ayudar a aquella anciana a cruzar, secarle las lágrimas a la niña que llora, enseñar nuestra experiencia a los demás, concienciar de que no todo es ciudad y gasolina en el mundo, dar comida a los que mueren por carecer de la misma... Hablar de misericordia tiene sentido, no solo para ser eternos como comentaba anteriormente, pues la eternidad solo se alcanza con la bondad. Si hacer felices a los demás es lo que nos llena, todos deberíamos coincidir en que la amnistía es útil en la actualidad, jamás cambiará como valor. Yo tengo misericordia de los demás, ¿y tú la tienes? Es hora de empezar a plantearnos cómo somos y quiénes queremos ser.

La Secretària del Jurat llegint l'acta amb el veredict

Àgia Tost llegint la seva composició.

Àgia Tost i García, de La Pobla de Cérvoles (Lleida), que estudia al INS Josep Vallverdú de les Borges Blanques, pel seu treball *El judici*. Se li atorga el primer premi de la categoria escolar d'estudis post obligatoris (alumnes nascuts durant els anys 1998 i 1999) concedit pels **Serveis Territorials del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya** a Lleida, als tres millors *treballs de reflexió i aprofundiment sobre el tema Té sentit parlar avui de misericòrdia?*

El judici

9:59 Entro a corre-cuita al vestíbul encara amb un regust de cafè als llavis. Saludo amb un somriure formal els dos advocats que vaig conèixer ahir, i a la secretària del meu company. Pujo les escales d'una en una, maleint el trànsit i la meva falta de temps. Penso amb la Irene, la meva filla de quatre anys, que avui té un campionat de natació; espero que la seleccionin. Entro a la sala pensant amb aquest cap de setmana que volíem anar tota la família a la muntanya, a fer un descans. A les deu ha de començar al judici i m'apresso cap a la tarima des d'on cada dia dicto un veredict, que intenta ser el més just possible, d'acord amb una llei que m'han ensenyat.

Miro l'informe del cas, que resulta ser el d'un home acusat de frau monetari. Un cas entre d'altres, penso relaxant-me una mica. L'acusat arriba deu minuts tard, temps que aprofito per fer un esquema mental de les meves propostes de feina, amb una cara escèptica, que oculta qualsevol emoció. Aquest juliol se m'està fent massa llarg, penso mentre reviso molt per sobre els papers que tinc al davant. No sé ben bé que és el que em capta l'atenció però de seguida paro d'escoltar aquesta veueta mental que m'angoixa i que no calla mai. Ara l'home seu davant meu amb serenitat i jo he de baixar la mirada. El judici comença i m'envaeix una sensació de terror, por i angoixa.

De sobte em ve el record de quan tenia quinze anys i seia la vora de la meva mare. Tremolava de l'emoció i del fred, feta un garbuix de nervis. L'emoció no em deixava pensar, i és que aquell matí d'hivern jo sabia que el veredicte de l'home que seia allà dalt suposaria el meu futur. A casa, teníem una botigueta de queviures. El pare s'havia embolicat amb uns negocis no gaire clars i n'havia sortit molt mal parat. No cauré a la temptació de repetir aquella excusa tan típica, de què el meu pare no ho sabia i el van enganyar acabant ell pagant els plats trencats. Ell ho sabia, i ho va fer conscient del risc de transgredir la llei. Però fa uns anys jo això no ho sabia, només veia que sense pare m'hauria de posar a treballar, que em quedaria sense estudis, i sobretot una miqueta més sola.

La secretària em mira, se suposa que jo he de dir alguna cosa. Regiro els meus papers fent una mica de temps, buscant calma i serenitat. La meva veu, que aparenta normalitat i que aconsegueix calmar-me a mi mateixa demana al fiscal que llegeixi altre cop les acusacions. Acostumo a fer-ho als judicis, crec que és una manera de recalcar el que s'ha fet i ens serveix de punt de partida.

Altres cop torno a tenir aquella sensació de fred i tristesa barrejada amb angoixa. Els càrrecs s'assemblen molt als del meu pare, unes acusacions que fa uns anys el fiscal va tirar en cara de la meva família. Malgrat tot, el judici no va anar tan malament com tots ens esperàvem. Durant un temps ens vam veure obligats a pagar un percentatge dels nostres guanys a l'Estat, però vam poder continuar vivint tots plegats, malgrat les penúries econòmiques. La jutgessa no devia llegir tot el que el meu pare havia fet...

El cap em fa una volta, és com si m'estigués marejant tot i que la sala continua amb silenci i ningú nota el meu estat d'ànim. Demano cinc minuts de pausa que tots accepten i surto a poc a poc de la sala. Darrere meu arriba en Pere, que fa d'advocat defensor. Em pregunta si estic bé amb cara de preocupació, i jo contesto que sí, intentant ser convincent. Som companys des de

fa anys i sempre s'ha portat molt bé amb mi, penso mentre em porta un cafè de màquina.

-És un cas fàcil- afirma mentre m'allarga el cafè- Li pertoquen cinc anys de presó i una multa de cent mil euros.

Però al meu pare no va anar a la presó i no va haver de demanar cap préstec per fer front a una multa que ens hauria arruïnat les vides.

-Et veig defallida. Has dormit bé?-em pregunta ell- Si vols allarguem la pausa.

Continuo pensant amb el meu pare i el que va passar.

-Té família?-pregunto directament.

-Qui? L'acusat?-en Pere no es nota gaire interessat- No és cosa nostra, ja se'n carrega Benestar Social d'aquests assumptes. Malgrat tot, em sembla que m'ha dit que tenia una filla.

-Per què ho ha fet?-qüestiono mentre faig una volta al got que sostinc.

-Clàudia, què et passa?-la meva actitud aconseguieix fer patir el meu company de feina- Sé que som al juliol i tots tenim ganes de plegar. Només cal que dictis el veredictes i ja podrem estudiar el proper cas.

-Quin veredictes?-Sincerament noto que ja no puc més, no puc entrar i destrossar la vida d'unes persones sense ser conscient de la seva situació. El concepte de justícia ja no el tinc tant clar dins meu. Hem de pagar per les coses que hem fet o simplement hem de ser perdonats perquè som mereixedors de una segona oportunitat?

-Et recordo que ets una de les jutgesses més intel·ligents d'aquest col·legi. És un cas ben senzill!-en Pere veu la situació des de la perspectiva plana des d'on, des de fa anys, jo jutjo diàriament.

A mi no em sembla tant senzill, hi ha alguna cosa que m'impedeix tornar a la sala i acabar amb aquest cas. Mai m'he sentit culpable de les meves sentències, considero que les persones són les que s'han de sentir culpables dels seus actes. A la vida tot té unes conseqüències i la llei que regeix el nostre país

ens permet ser persones i ens allibera a la vegada. M'han titllat de freda, de dona sense cor fins i tot de despietada. No m'han afectat mai aquests comentaris, em paguen per aplicar la llei i no per comprendre la situació.

-Ajornem el judici a demà.-afegeixo secament i llenço el got de plàstic a la brossa.

Marxo sense acomiadar-me, conscient que acabo de deixar un Pere sorprès, tot i que sé que ell s'inventarà una excusa prou creïble que em permetrà un cert marge de temps.. Necessito parlar amb la jutgessa que va presidir el cas del meu pare. Em dirigeixo a la meva oficina i començo a buscar als arxius d'internet l'únic cas que ha fet trontollar la meva vida. Quan aconseguixo trobar el nom i l'adreça d'aquesta persona, surto intentant no trobar-me a ningú que es preocupi per la meva estranya actitud, i em dirigeixo al centre de Barcelona, on viu la Paula Amat. Ella va ser la persona que va jutjar la nostra situació i que va decidir que la llei no sempre fa constar les necessitats de les persones. Sempre he sentit un gran agraïment vers ella , tot i que mai he sentit aquesta necessitat per parlar-hi, per comunicar-m'hi. Sé que sóc una egoïsta, sé que vull parlar amb ella perquè m'ajudi a resoldre aquest cas que m'espera, sense sentir-me responsable, perquè aquest cop fins i tot si deixo el cas a un company el remordiment em rosegarà. Però a part d'aquest egoïsme, hi ha una part meva que busca respostes a preguntes que fins ara he silenciats. Qüestions que he enfonsat a dins de la meva consciència per fer-me un lloc important al col·legi i tirar endavant la meva carrera.

M'obra una senyora d'uns setanta anys, d'ulls dolços i somriure agradable.

-Miri, sóc...-noto que no sé ben bé com presentar-me i se'm fa una mica estrany tot plegat- Vostè és la senyora Amat?

Ho afirma i m'invita a entrar a casa seva esbossant un somriure que em transmet calma. Quan seiem les paraules brollen de dins meu sense aturador, fins i tot una llàgrima em rodola galta avall. Aconseguixo explicar-li que faig allà, parlant

amb una desconeguda i ella m'escolta fins que me la miro amb un silenci interrogant, assedegat de respostes.

-Em vaig dedicar molts anys de la meua vida a fer de jutgessa, és veritat. Ara bé, no crec que tots pensin de la mateixa manera que tu, simplement sempre he intentat fer el bé i el just a la vegada. Els meus superiors sempre em deien que em ficava amb problemes per ser massa indulgent. Els meus pares eren molt cristians, em van inculcar bé els seus valors. És creient, vostè?

-No ho sé- afirmo amb fermesa, una de les poques coses que tinc clara és que no ho sé.

-El dubte de la fe és un fet comú a la nostra societat actual, tot i que sempre hi ha esperança. Jo crec en la misericòrdia -em mira i els ulls li somriuen- Déu ja ens jutjarà a tots al seu Judici Final. En aquesta terra hem de ser justos segons els seus manaments i els valors de Crist. Ningú té el dret a jutjar perquè si tots som iguals ningú excepte ell té aquest privilegi.

-Però hi ha unes normes que s'han de complir. Vostè mateixa era responsable d'aplicar aquesta llei.

-Sí, vaig estudiar dret i vaig acabar sent jutgessa. La meua teoria era una mica especial, cada cas em durava una setmana ,o potser fins i tot més.

La meua cara d'incredulitat i sorpresa li eixamplaven el somriure.

-No podem jutjar mai; però la meua feina consistia en fer-ho. Davant de cada cas m'encomanava al Senyor, i estudiava tota la situació de la millor manera possible: parlava amb l'acusat, els testimonis, intentava posar-me al seu lloc... Després, acabava amb un veredicte que intentava ser just i misericordiós a la vegada i em tornava a encomanar a Déu excusant-me per tota la meua ignorància.

-Però, és impossible combinar llei i misericòrdia?

-La llei de la societat l'hem feta nosaltres i la misericòrdia és un valor que ens ve de Déu. La llei i la justícia no sempre van agafades de les mans, la justícia és un valor subjectiu; potser el

que a mi em sembla just a tu no te'n sembla. Són molts conceptes que a vegades ens impedeixen fer la nostra tasca amb veritable justícia.

-I vostè què feia?

-Et seré sincera, reconec que m'he equivocat en alguns casos i d'altres els dec haver encertat, no ho sé. Jo em baso amb la misericòrdia, tots tenim la capacitat de fer les coses una mica millor de com les fem, però Déu ens donaria una segona oportunitat? No ho sé, però nosaltres no som ningú per negar el que Déu ens vol oferir. Simplement he intentat fer el millor en aquesta terra i ser prou misericordiosa.

La bondat d'aquesta persona em fa trontollar tots els meus esquemes mentals. Des de que vaig començar a treballar en aquest món hi ha una part meva que es pregunta si ho estic fent bé, si es prou just condemnar a la gent sense estar al seu lloc. Sempre m'ha donat suport la llei, una llei que penso que és justa i que ens permet a tots de viure dignament. Penso amb la meua vida, si ella hagués complert la llei sense misericòrdia tot hauria estat molt diferent. Sense aquesta fe ella no creuria amb la misericòrdia i jo n'hauria pogut estudiar perquè amb el pare a la presó les coses se'ns haurien complicat molt més a la nostra família.

-Hem de respectar la llei -continua amb suavitat- però no ens pot impedir de fer el bé, de ser compassius. Has de trobar l'equilibri que et permetrà treballar en aquest món sense sentir-te culpable de les teves decisions. De fet -afegeix- la justícia és un expedient temporal que té per finalitat mostrar el significat de la misericòrdia.

-La misericòrdia ha salvat vides- afirmo, i mentre una llàgrima em rodola galta avall, li confesso: Ha salvat la meua!

Clara Adsuar Cortés, de Balaguer (Lleida), que estudia al Col·legi Mater Salvatoris de Lleida, pel seu treball *Mai és tard*. Se li atorga el tercer premi de la categoria escolar corresponent a l'Educació Secundària Obligatòria, ESO, (alumnes nascuts durant els anys 2000, 2001, 2002 i 2003) concedit per **CaixaBank** ("La Caixa"), als tres millors *treballs que parlin de La necessitat de l'acollida als altres en el món d'avui*.

Mai és tard

Tanco els ulls. Els obro. M'adono que no puc estar ni un petit moment sense deixar de pensar-hi; no puc fer-hi res. Aleshores recordo la frase que m'ha dit i decideixo fer-li cas. Retrocedeixo disset hores des d'ara... estava aquí mateix, en aquesta part de la tenda quan el meu germà petit, en Soho, ha vingut i m'ha dit: Bon dia, Samira! En sortir de la tenda hem vist que el dia era diferent, hi havia alguna rialla, alguns ulls brillants... A la "plaça central" del campament estaven arribant dos furgonetes. Tothom mirava encuriosit. Han aparcat en una vora i n'han baixat unes quantes persones. Un home ens ha explicat que durant el dia d'avui hi hauria entre nosaltres un grup de músics catalans que, a part de la música, també estava relacionat amb el món del circ; el seu nom és *Txarango*.

En aquest moment l'alegria s'ha despertat dins el meu cor i he recordat les classes que feia a Síria, on em van ensenyar a cantar i on vaig tenir les primeres nocions de música; i he recordat el dur trajecte fins aquí...

Ha començat a sonar la música, però m'ha estat impossible deduir el que deia la veu del cantant ja que no coincidia amb el meu idioma. Ningú ha sabut com, però tots ens hem alegrat ballant al ritme de les cançons. M'he oblidat de tot i m'he deixat portar pels sentiments.

Un dels que estava tocant una guitarra s'ha apropat al meu germà i li ha ensenyat com fer anar amunt i avall uns malabars que portava a la mà. La resta de músics també s'han atansat a nosaltres i ens han començat a ensenyar a cantar cançons, a fer algun joc de mans, alguna dansa...

A mi, el cantant m'ha ensenyat una cançó i, tot i que no podíem entendre'ns parlant, m'ha arribat el que ell em volia dir amb la seva mirada. Hem estat practicant la cançó moltíssima estona, fins que al final he après la part principal; m'ha costat, però l'esforç ha tingut resultat. Un home dels nostres, que sabia anglès, m'ha traduït la frase de la cançó perquè volia saber quin era el seu significat...

Avui, per tots nosaltres, ha sigut un dia que no oblidarem mai, perquè ens hem sentit acollits estant fora de casa; el meu germà té ganes de continuar practicant amb els malabars i jo, ara mateix sé que portaré dins meu la frase tan especial de la cançó: *"Mai és tard per començar de nou, per atrapar els meus somnis"*.

Clara Adsuar rebent el premi.

Marc Albareda Farré, de Lleida, que estudia al Col·legi Lestonac de Lleida, pel seu treball *Maria refugi dels pecadors*. Se li atorga el segon premi de la categoria escolar corresponent a l'Educació Secundària Obligatòria, ESO, (alumnes nascuts durant els anys 2000, 2001, 2002 i 2003) concedit per **CaixaBank** ("La Caixa"), als tres millors *treballs que parlin de La necessitat de l'acollida als altres en el món d'avui*.

Maria refugi dels pecadors

Avui, aquí i ara, hem de ser valents i afrontar la realitat com realment es presenta davant els nostres ulls i els del Senyor. Un simple color, separa dos grans mons. Tonalitats oposades marquen la diferència. Com pot ser que la raça humana hagi evolucionat tan poc en aquest aspecte? Ja es poden inventar naus per anar a l'espai, màquines per tele-transportar-se, però els veritables problemes, els que realment fan patir a gran part de la societat segueixen allí i poca gent mou un dit per afrontar-los; poca gent és valenta per dir que no al racisme , i poca gent... lluita pel que s'ha de lluitar, defensa allò que cal defensar i eradica allò que s'ha d'eradicar.

Jesús, Josep i Maria, varen haver de canviar de contrada i se'ls podria considerar uns " refugiats", pel simple fet de no poder residir en el seu país de procedència, a conseqüència d'esdeveniments polítics; malauradament, sense poder gaudir dels mateixos drets que els habitants autòctons.

Dos mil anys després, tot segueix igual: segueixen venint refugiats, actualment de Síria. Aquest fet ens fa reflexionar envers la societat, que no es centra en el que realment manca, sinó en el que més interessa a nivell monetari o social. Realment acollim bé i de manera justa als nouvinguts? Són ben acceptats per la comunitat? Els tractem com es mereixen? Som capaços de

compartir? Som capaços de conviure junts? Per desgràcia , la resposta a aquestes preguntes sinceres i reflexives, és negativa.

Què entenem per refugi? Què és un refugi? Quan vaig per la muntanya, i decideixo passar-hi la nit, cerco un refugi: un lloc que en teoria m'hauria de proporcionar seguretat envers les penombres de la nit. Nosaltres, els hi proporcionem seguretat als refugiats? Clara i concisament: No.

Tants cops se'ls hi ha fet la mateixa pregunta a les grans institucions governamentals: Són ben acollits?; la gent de poder contesta assentint amb el cap, sens dubte, s'equivoquen. Si ells, els polítics i gent poderosa, estiguessin en el paper dels refugiats, la resposta a la pregunta seria totalment contrària a la que avui dia les grans institucions contesta.

Són ben acollits? La societat diu que sí amb la boca gran , però la realitat diu el contrari. Són ben acollits ? de vegades interiorment la gent pensa que seran un destorb , que ens prendran la feina, que...

Si al llarg de la història no hi hagués hagut refugiats , la societat no hagués evolucionat. No tindriem allò que tenim, ni seriem com som, ni...

Que Maria “ refugi dels pecadors” faci que acceptem a tothom per igual i que caminem vers el “refugi etern”.

Entrega del premi a Marc Albareda.

Emma Tost García, de La Pobla de Cérvoles (Lleida), que estudia al Col·legi Mare de Déu de Montserrat de les Borges Blanques, pel seu treball *Una vida nova*. Se li atorga el primer premi de la categoria escolar corresponent a l'Educació Secundària Obligatòria, ESO, (alumnes nascuts durant els anys 2000, 2001, 2002 i 2003) concedit per **CaixaBank** ("La Caixa"), als tres millors *treballs que parlin de La necessitat de l'acollida als altres en el món d'avui*.

Una vida nova

Vaig començar les classes a l'institut un dilluns gris i plujós. El primer trimestre l'havia passat a un col·legi de Vic. Ens vam canviar de ciutat perquè jo no em sentia gaire de gust en aquella vila, a causa dels nens del meu centre escolar.

Es carrers em semblaven grisos, sense color, sense vida, no em sabia avenir que hagués anat a parar en aquest racó de món. El meu recorregut fins a l'escola es feia llarg, interminable, o potser era jo que ajornava tant com podia l'entrada a l'institut. Finalment en tombar una cantonada, el vaig veure, em va semblar un monstre.

— * —

Era la meva primera entrevista per trobar feina d'ençà que havia arribat en aquest nou país per a mi. Estava nerviosa, molt nerviosa. Tenia por de no contestar correctament, que la meva imatge estrangera no fes mala impressió. I necessitava tant una feina!

Mentre caminava per aquell carrer de comerços i oficines, acariciava dissimuladament la medalla que la meva mare em va donar abans de marxar. Però no podia pensar en això, perquè se'm negarien els ulls de llàgrimes.

— * —

La classe de segon d'ESO B era la última del passadís del segon pis. Abans d'entrar-hi em vaig aturar, hi havia una part de mi que volia marxar cuita-corrents, però es va imposar l'altre part que era entrar com si res.

La classe ja era plena. Vaig anar a seure al lloc que el professor em va assignar, que era la tercera fila. L'assignatura era de geografia i m'agradava fins que, el mestre em va preguntar el relleu de Síria, el meu país. Suposo que volia ser una pregunta amable, per integrar-me, però quan tothom es va girar vers mi m'hauria volgut fondre.

- Doncs... la guerra ho ha devastat tot.

Em sentia incòmoda, acorralada. Es va produir un silenci estrany, trencat per alguna mitja rialla sense gràcia. El professor se'n va sortir dient:

- Tornem al tema d'avui.

I així es va acabar la meva primera intervenció.

— * —

- Senyoreta em podia dir el seu nom si us plau?

- Salma Nouni

. No l'entenc. Apunti-m'ho vostè mateixa que són molt estranys aquests noms.

Vaig respirar aclucant els ulls i, tot agafant el bolígraf, els vaig escriure.

Tot seguit em va portar a una sala curulla de gent. Em vaig asseure a una cadira ben arran de una finestra que donava al carrer. Passava l'estona que per a mi era eterna. Per megafonia anaven cridant persona darrera persona.

Les mans em suaven. De sobte va sonar el meu nom. Malgrat quedar corglaçada em vaig aixecar com si res.

— * —

En acabar les classes em vaig endarrerir expressament per quedar-me sola, no volia marxar amb tot el grup. Es va obrir la porta i va entrar una senyora riallera que netejava l'escola. La

coneixia una mica perquè vivia dos portals més avall de casa meva.

La meva intuïció en aquells moments em deia que aquella dona potser m'ajudaria.

- Bona tarda –vaig saludar-.

- Bona tarda –va contestar amb un to alegre.

La seva mirada i el seu to de veu, van amorosir el meu estat d'ànim, i sense encomanar-me ni a Déu ni al diable, li vaig dir:

- Em permeteu que us faci una pregunta?

- I ara! I tant que sí, fes, fes.

- Com es pot superar una mala època?

— * —

Per gran sorpresa meva, la senyora que m'esperava em va rebre amb gran cordialitat. Els seus ulls blaus emanaven bondat, el seu gest era d'acollida. Ens vam asseure i em va tranquil·litzar, tot dient que amb el meu currículum tenia moltes possibilitats d'aconseguir la feina. Amb tot, volia fer-me unes preguntes.

- Endavant, vaig dir.

Voldria entrar en la part més humana encara que li prui emblar estrany, intento unir la meva feina amb les meves creences.

- Com porta l'acceptació?, vull dir, ja m'entens, oi?

- Sincerament no gaire bé –vaig contestar de tot cor-.

- Jo també vaig passar per aquesta situació perquè soc de l'est d'Europa, i em va ajudar molt una cosa.

- Quina?

- La fe, les creences dels pares, en això hi pots confiar, ai no falla. Jo, per exemple, soc cristiana ortodoxa i tu deus ser musulmana, amb tot confia en les persones d'aquí. Hi ha algunes actituds de menyspreu, d'acord, però hi ha molta gent que treballa en l'acollida. Una altra ajuda va ser Càritas, mai podré oblidar el que varen fer per mi.

— * —

- Bé, malgrat et pugui semblar un pèl estrany, quan passo una mala època, que tot sigui dit no me'n han faltat, intento demanar i pregar a Déu amb tota la força del meu cor. És el millor amic sempre i encara més en aquestes ocasions.

Sé que has canviat de ciutat, perquè de vegades parlo amb la teva mare, i m'imagino que començar de nou a l'institut no és fàcil però no et desanimis i prega la solució vindrà. A la classe segur que trobarà amics. També pots venir els dissabtes a l'esplai de la parròquia, hi ha un sacerdot jove molt fer i respectuós que acull noies i nois de tot arreu. Jo mateixa t'hi puc acompanyar.

- Gràcies, gràcies, no sabeu com m'heu ajudat.

- Adéu preciosa.

Mentre tornava cap a casa, el carrer em semblava més alegre, aquella bona dona amb la seva simplicitat m'havia ajudat

més que algunes xerrades amb professionals.

Tenia raó, confiaré amb Déu, cercaré persones bones, m'obriré a noves experiències. dissabte aniré a l'esplai,... viure és un bon regal.

— * —

Emma tost llegit la seva composició.

Estava contenta, tenia moltes possibilitats d'aconseguir feina i a més havia trobat una resposta.

Segurament que algun dia em trobaré alguna mirada despreciativa però no en faré cas i recordaré les acollidores que també n'hi ha. i forces.

Per altra banda vaig pensar que el reforçar la fe m'aniria prou bé. Ara a posar fil a l'agulla... viure és un bon regal.

Neus Rosell Tarragó i Miquel Rosell Tarragó, de Lleida, per la seva obra audiovisual *Las obres espirituales de María*. Se li atorga el **Premi de l'Acadèmia Mariana**, patrocinat per la **Fundació Sorigué**, al millor treball audiovisual en format digital, adreçat a mostrar *La realitat de la misericòrdia en el nostre món*.

Per raons òbvies no es pot transcriure aquesta obra audiovisual. *Las obres espirituales de María* es troba "penjada" a la pàgina web de l'Acadèmia Mariana i tothom que pugui estar interessat pot accedir-hi des d'aquest enllaç:

<https://vimeo.com/142725968>

sempre, però, respectant la obra en la seva integritat i els drets de l'autor i de la propietat, que n'és de l'Acadèmia Mariana, segons el que marca la Llei.

Els germans Rosell Tarragó, reclamats a l'escenari després de la projecció del seu audiovisual.

Las Obras Espirituales de María

Autores:

Neus Rosell (guión, voz e ilustración)

Miquel Rosell (edición y dirección)

Música:

The Piano Guys - Beethoven's 5 Secrets

Dos fotogramas de l'audiovisual *Las obras espirituales de María*

Carmen Álvarez Alonso, de Madrid, per la seva obra *La maternidad divina de María, paradigma de la misericòrdia cristiana*. Se li atorga el **Premi de l'Institut d'Estudis Ilerdencs** al millor *treball de reflexió i aprofundiment en prosa, adreçat a l'estudi de qualsevol aspecte mariològic, considerant especialment Maria, mare de misericòrdia*.

***La maternidad divina de María,
paradigma de la misericordia cristiana.***

(Síntesis explicativa)

La misericordia es la virtud de tener corazón hacia un necesitado. Tiene mucha relación con la com-pasión, es decir, la cualidad de saber sufrir con alguien lo mismo que él padece. Ambas, la misericordia y la compasión, tienen un profundo significado personal y son cualidades específicamente humanas.

Cuando, a lo largo de la historia de salvación, Dios se revela al hombre como Amor primero, radical y originario, se revela a la vez como el más próximo a nosotros, inclinado y compasivo con el hombre. Lo que hace misericordioso el amor de Dios es precisamente su com-pasión hacia todo lo humano, su saber padecer con el hombre. La historia de salvación nos muestra que en Dios la misericordia se entiende desde una clave, el "don" personal, y se articula en torno a un movimiento principal, que es "darse". Por tanto, la estructura del don constituye el armazón interno de la misericordia cristiana, en la que la persona siempre ha de ser considerada como la destinataria del bien concreto, nunca al revés. Situados en esta perspectiva de la lógica del don y de la persona, es fácil deducir algunas notas que nos sitúan en el horizonte de la verdadera misericordia evangélica.

Se trata, en primer lugar, de una realidad eminentemente *interpersonal*, es decir, se dirige siempre a la persona a través del don de sí mismo y la entrega mutua al otro. Es también una realidad *responsorial*, porque no se limita a abrazar al culpable, o

a levantar al caído, sino que favorece y hace posible una respuesta libre en el otro, ha de suscitar en él la acogida del bien. La misericordia cristiana, por tanto, es *recíproca*: mi entrega al otro le reafirma en la verdad de lo que él es: una criatura amada por sí misma, y, al mismo tiempo, me reafirma también a mí en la verdad de lo que soy: persona, es decir, una criatura que se realiza en el don de sí a los demás. Por eso, la misericordia cristiana solo es posible desde la *acogida*, es decir, desde la disponibilidad interior para aceptar al otro por sí mismo. Además, la misericordia cristiana es una realidad eminentemente *comunal*: busca la comunión con el otro, y no solo el encuentro ocasional o puntual. Porque la misericordia cristiana no se inclina hacia un “individuo”, sino hacia una “persona”, es también una realidad *generativa* y *biográfica*, es decir, busca transformar al otro, iluminarlo en la verdad de lo que él es y conducirlo hacia su propia plenitud humana. Es también la misericordia que se hace creíble en el *tiempo*, porque la temporalidad pertenece también a la verdad del amor y del don. Esta misericordia así entendida no puede ser sino *un don singular de Dios*.

En el marco de esta descripción de la misericordia en clave personal y estructurada en torno a la lógica del don de sí, se nos abre el camino hacia una reflexión sobre la maternidad entendida también –al igual que la misericordia–, como un hecho profundamente humano y personal. Todas las notas que conforman esta visión de la misericordia cristiana se cumplen de manera extraordinaria en la maternidad virginal y divina de María, de tal manera que podemos decir que Dios nos revela el contenido y la forma de su amor misericordioso a través del lenguaje humano del don y de la maternidad. Salvando los límites de la analogía, Dios se sirve del lenguaje de la feminidad y de la estructura de la maternidad para revelar el misterio central de su amor misericordioso y com-pasivo hacia el hombre. Por eso, María es invocada secularmente como Reina y Madre de misericordia, Reina y Madre com-padeciente con todos los hombres.

La maternidad divina de María, paradigma de la misericordia cristiana.

En su etimología más básica, el término “misericordia” tiene que ver con el verbo *miserere* (compadecerse) y, más en concreto, con el adjetivo *miser* (desgraciado, que causa compasión). Además, incluye el término *cordis*, que significa corazón, es decir, la sede de los sentimientos y las emociones, ese lugar espiritual donde se teje y anuda todo el entramado afectivo de la persona¹³. Por último, el sufijo *-ia* indica cualidad o virtud. Es decir, que en su acepción más básica, podríamos definir el término “misericordia” como virtud o cualidad de sentir por un desgraciado, o si se quiere, la cualidad de tener corazón hacia un necesitado. En este sentido, la misericordia también hace referencia a la cualidad de la com-pasión, al “sufrir con”, es decir, al arte de saber padecer con el otro, la cualidad de saber sufrir con alguien lo mismo que él padece. La misericordia y la com-pasión van de la mano, se hermanan espiritualmente en ese centro afectivo de la persona que es el corazón.

En el plano operativo, la misericordia hacia el sufriente y necesitado se expresa de muy diversas maneras. Es sabido que el pasaje de Mt 25,31-46 ha inspirado tradicionalmente la conocida lista de las obras de misericordia. Sin embargo, la misericordia tiene un campo semántico mucho más amplio y, en cualquier caso, se trata siempre de una experiencia que pone en juego a toda la persona: la persona de quien se compadece y la persona de quien sufre. Esto nos sitúa ya en el horizonte en el que discurrirán nuestras reflexiones. Porque no abordaremos aquí el tema de la misericordia desde su dimensión operativa, sino desde esa otra clave hermenéutica que es su carácter personal. La

---

¹³ Sobre el corazón, como centro del hombre, cf. C. GRANADOS-J. GRANADOS, *El corazón, urdimbre y trama* (Burgos 2010). Cf. también C. ROCCHETTA, *Teología de la ternura. Un “evangelio” por descubrir* (Salamanca 2001).

misericordia es virtud y cualidad específicamente humana. Y si podemos hablar de la encarnación del Verbo como una manifestación grandiosa de la misericordia de Dios hacia el hombre, no menos grandiosa es la consideración de la maternidad divina de María como paradigma y modelo de la com-pasión y misericordia cristianas.

Carmen Álvarez rebent el guardó pel seu treball d'aprofundiment mariològic.

1. La falacia del emotivismo: las falsas misericordias.

El significado personal que define la experiencia de la misericordia está fuertemente unido a su dimensión afectiva, pues, como indica su etimología, se trata de una cualidad que nace en el corazón de la persona. Los verdaderos afectos, esos que se dejan atraer por la belleza del bien, son siempre tremendamente operativos y prácticos, hasta el punto de convertirse en la fuerza y el sostén del don de sí hacia el otro. Ahora bien, sabemos que este mundo de hoy, al que la Iglesia tiene que hacer llegar el anuncio de la misericordia, está profundamente afectado por una mentalidad emotivista

dominante –y dominadora–, que nos hace ver la realidad desde el prisma casi absoluto de la emoción y del sentimiento. Algunos autores hablan de una “cultura líquida”, es decir, estructurada en torno a un sujeto débil e inmaduro en el gobierno de sus propios sentimientos, anclado en un adolescentismo narcisista, que le incapacita para asumir relaciones estables y duraderas, y para abrirse a una concepción del amor entendida desde la lógica del don y de la acogida¹⁴.

Esta confusión, o más bien asimilación, entre el verdadero amor, el que se entiende en clave de donación personal, y el sentimiento, reducido a la mera experiencia emotivista y aislado del conjunto de todo el entramado afectivo de la persona, nos puede conducir a un reduccionismo ciertamente dañino: la misericordia no tiene ya su centro y su fin en la persona, en la totalidad e integridad de la persona, sino en el propio sentimiento, en la emoción individualista; de este modo, la com-pasión queda reducida a una experiencia afectiva más, despojada de su significado más profundo que es eminentemente personal y humano. Son las vivencias interiores, las emociones, el placer momentáneo, el sentimiento que me genera la com-pasión y el consuelo hacia el otro, quienes rigen la praxis de esta visión de la misericordia. Por este camino, terminamos psicologizando esta cualidad tan profundamente humana y personal, la despojamos de su significado más teologal y sagrado. Y olvidamos también que el centro de gravedad en torno al cual gravita todo el contenido de esta realidad es la verdad de la persona, esa verdad que alcanza su culmen en la definición del ser humano creado a imagen y semejanza de Dios (cf. Gn 1,26-30).

Esta falacia del emotivismo nos permite describir una breve tipología de algunas “falsas misericordias”, que parecen

---

¹⁴ Cf. Z. BAUMAN, *Amor líquido. Acerca de la fragilidad de los vínculos humanos* (Madrid 2011); *Id.*, *Modernidad líquida* (Madrid 2002).

responder al patrón reduccionista de la cultura sentimental dominante:

a) En primer lugar, una misericordia que podríamos llamar “humanitarista”, o “filantrópica”, entendida en un sentido muy altruista. Es esa conducta humana que busca servir constructivamente al otro, ayudarle en su supervivencia, atenderle de manera diligente y desinteresada, aun a costa del bien y de la comodidad propia. Se socorre espontáneamente una necesidad determinada, se alivia puntualmente un dolor, se resuelve ocasionalmente una escasez, y, aunque se hace el bien al otro, en realidad lo que se busca es la gratificación de vivir una experiencia de empatía con uno mismo. Es decir, hago el bien al otro porque eso a mí me hace sentirme bien conmigo mismo. Se trata de una expresión de gran altruismo, pero su centro no es tanto el valor de la persona en sí misma sino, en realidad, el bien concreto que se hace y sobre todo la sensación tan positiva que ese bien me reporta. A esta concepción reducida de la misericordia habría que preguntarle: ¿Se puede hacer el bien a otros sin buscar el beneficio propio que ello me reporta? ¿Qué pasa cuando, a fuerza de buscar mi propia compensación, me canso del bien ajeno y me convierto a mí mismo en la medida del bien?

b) Podríamos hablar también de una misericordia “romántica”, o “sentimentalista”, esa que, según la descripción que hemos hecho antes, se reduce a mera experiencia sentimental y no llega a trascender al plano operativo. Es una misericordia que se conmueve pero que no se compromete, sino que espera y anima a que otros actúen. Aquí el sujeto se impresiona ante las necesidades, debilidades y sufrimientos de los demás, pero, se queda ahí, en la expresión de sus emociones y sentimientos, e incluso busca persuadir a otros para que sientan lo mismo. Al interpretar el bien desde criterios sentimentalistas, esta misericordia emotivista da la espalda a cualquier criterio racional y objetivo que evite encerrar el bien en criterios meramente subjetivos. A esta concepción también reducida de la

misericordia habría que preguntarle: ¿Qué pasa cuando, ante las necesidades y sufrimientos de los demás, no surge el sentimiento interior? ¿Qué pasa cuando tampoco los demás se ponen en acción, porque todos esperan a que todos actúen?

c) Está también la misericordia que podríamos llamar “sincretista”, o “relativista”, es decir, esa en la que todo vale, porque lo importante es socorrer y ayudar al otro, por la motivación que sea, al margen de cualquier condicionamiento objetivo de carácter moral, religioso, dogmático, ético, político, etc. Nos une el bien por el bien, el deber de hacer el bien, y para ello debería estar dispuesto a renunciar a mis principios, en aras de un consenso más amplio y ocasional, que es el que viene impuesto por la necesidad de socorrer y ayudar al otro. Esta misericordia, en realidad, se relaciona con las dos anteriores y queda polarizada en torno a un aparente bien mayor que ese consenso universal en el bien, en el que, al final, el valor concreto de la persona termina por diluirse. A esta concepción reducida de la misericordia podemos preguntarle: ese bien universal y consensuado que se invoca, ¿no se convierte quizá en algo demasiado abstracto y amorfo, incapaz de explicar y sostener a la larga la misericordia hacia el otro? Si ese bien genérico no se vincula a una persona concreta, ¿a quién, entonces, se dirige? ¿No estaremos cayendo aquí en un nuevo “dogmatismo”, el del bien consensuado, que sustituye al “dogmatismo” de mis propios principios?

d) Por último, podríamos hablar de esa misericordia “espiritualista” que, ante los sufrimientos, debilidades y necesidades ajenas, reacciona recurriendo, de manera tan unilateral como las interpretaciones anteriores, a los medios solo religiosos –o, más bien espiritualistas– a la espera de que otros, menos espiritualistas, pongan la solución. Ciertamente, el poder de la oración es insospechadamente mayor de lo que podemos intuir o imaginar, quizá incluso mayor que cualquiera de nuestras obras de misericordia. Pero, sabemos que el recurso al *ora*, si no va acompañado del *lavora*, corre el peligro de

convertirse en un espiritualismo, quizá muy cercano a un cierto ensoñamiento romántico y narcisista, que está muy lejos de lo que es la verdadera espiritualidad cristiana. A esta visión también reducida de la misericordia podríamos preguntarle: ¿No será, acaso, que detrás de nuestro único recurso a la plegaria estaremos ocultando una gran omisión y, en definitiva, una gran e inoperante comodidad espiritual, que nada tiene que ver con la caridad cristiana y con la verdadera oración?

En realidad, todas estas interpretaciones parciales –y, por lo tanto, erróneas– tienen en común el hecho de reducir la misericordia a una experiencia individualista y subjetivista, a merced de criterios relativistas, que la desvinculan de su verdadera perspectiva natural, que es el valor de la persona en su integridad. Pero, ni el altruismo, ni el emotivismo, ni el racionalismo o el espiritualismo dan cuenta de una verdad del amor que ilumine el verdadero significado de la misericordia cristiana. Estas visiones parciales y erróneas se muestran, en realidad, falaces, en el sentido de que reducen la misericordia a unos mínimos y a un lenguaje que, supuestamente –solo supuestamente–, puede resultar comprensible en el diálogo con la mentalidad emotivista de la cultura actual, pero que se apartan del verdadero significado que esconde la misericordia evangélica. Por estos caminos, estamos abocados a un proceso de secularización de la misericordia, del que no es fácil después retornar.

2. El don como clave hermenéutica de la misericordia cristiana.

Es claro que en Dios no se entiende la misericordia desde la sola óptica del sentimiento y la emoción, o solo desde el plano operativo, o solo desde motivaciones humanitarias y altruistas, por más que la virtud de la misericordia englobe también – aunque no solo– todas esas dimensiones. Cuando, a lo largo de la historia de salvación, Dios se revela al hombre como Amor primero, radical y originario, se revela a la vez como el más próximo a nosotros, inclinado y com-pasivo con el hombre. Si

hay alguna nota distintiva en esta revelación del amor de Dios es precisamente esa: su com-pasión hacia todo lo humano, su saber “padecer con” el hombre, algo que hace del amor de Dios un amor específicamente misericordioso. El culmen de esta revelación del amor misericordioso de Dios es Cristo, en quien se nos ha hecho carne la verdadera com-pasión trinitaria, pues en Él ha sido abrazada radicalmente toda la debilidad y miseria de nuestra condición humana para ensalzarla hasta la gloria de la comunión divina. El camino histórico de la revelación nos muestra, por tanto, que en Dios la misericordia se entiende desde una clave, el “don” personal, y se articula en torno a un movimiento principal, que es “darse”. En realidad, esa lógica del don permea todos los momentos de la historia de la salvación, desde la creación, que es el don originario y radical de Dios hacia el hombre, hasta la Encarnación, pasando por la resurrección y la parusía, que son el cumplimiento pleno y total del don de Dios hacia su criatura. El pecado, además, coloca al hombre y su condición creatural en una situación de desvalimiento mayor, que hace de la misericordia divina un atributo si cabe aún más hermoso y grande. Pero, la misericordia en Dios no se explica desde el pecado sino desde el don del amor.

Sabido es que en la estructura del don está presente el donante, el receptor y la mediación concreta del bien que se ofrece al otro. Esta misma estructura constituye, por tanto, el almacén interno de la misericordia cristiana, en la que la persona siempre ha de ser considerada como la destinataria del bien concreto, nunca al revés¹⁵. Es más, en la misericordia cristiana es la persona concreta la que está en juego, considerada como un bien en sí misma. Esta misericordia es intrínsecamente personal, tiene siempre como fin a otra persona; pero, esto solo no basta: es necesaria también la dimensión del bien. Por eso, el acto de

---

¹⁵ Cf. JUAN PABLO II, *Carta a las familias* n. 12: “La persona jamás ha de ser considerada un medio para alcanzar un fin; jamás, sobre todo, un medio de “placer”. La persona es y debe ser sólo el fin de todo acto. Solamente entonces la acción corresponde a la verdadera dignidad de la persona”.

misericordia tiene la peculiaridad de que se dirige a la persona concreta, siempre a través de la mediación de un bien. En el equilibrio entre estos tres polos del don –donante, receptor y bien– se juega la verdad humana y personal de cualquier obra de misericordia. El amor no es solo benevolencia, es decir, no es solo querer el bien del otro, porque eso no es suficiente. Separar el bien de la persona y del amor, y buscar el bien sin un destinatario concreto nos sitúa en el camino de las falsas misericordias. Pero, tampoco el amor es solo querer al otro, porque tampoco esto es suficiente. No basta sentir el amor, sino que hay que ofrecer al otro un bien concreto, porque el amor se pone en las obras y no solo en el sentimiento o en las palabras. Por esta vía, también acabaríamos en la falacia de las falsas misericordias. Precisamente para librarse del subjetivismo y del objetivismo, el amor ha de ser, a la vez, subjetivo y objetivo, es decir, ha de evitar dos reduccionismos: suprimir la mediación del bien y reducir la misericordia a un falso espiritualismo; o bien, suprimir la persona y reducir la misericordia a hacer el bien por el bien. El acto de misericordia es siempre muy práctico y operativo, pero siempre inseparable del don del amor y de la persona concreta.

Situados en esta perspectiva de la lógica del don y de la centralidad de la persona, es fácil deducir algunas notas que nos sitúan en el horizonte de la verdadera misericordia evangélica, en orden a un sano discernimiento. Se trata, en primer lugar, de una realidad eminentemente *interpersonal*: la misericordia es virtud propia de personas, porque el amor se dirige siempre a la persona y requiere, por lo tanto, al menos dos personas concretas. Lo personal del hombre se define desde el don de sí y la entrega mutua al otro, por lo que el dinamismo propio de la misericordia es también el dinamismo del amor, entendido como donación y entrega personal de sí. En esta perspectiva, el centro ya no soy yo, sino siempre el otro, y esto me obliga a salir de mí mismo y a entregarme al otro según la verdad completa de lo que él es. Así pues, una obra de misericordia no puede

entenderse solo como un hecho aislado, puntual, ocasional y espontáneo, sino que abarca toda la persona: la del donante y la del receptor.

Por eso, la misericordia cristiana tiene una estructura *responsorial*: no se limita a abrazar al culpable, a levantar al caído, sino que favorece y hace posible una respuesta libre en el otro. Ha de suscitar en el otro la acogida del bien, para que la respuesta genere en la persona una verdad, es decir, una afirmación en la verdad de lo que él es como persona. La misericordia cristiana, por tanto, es *recíproca*: mi entrega al otro le reafirma en la verdad de lo que él es: una criatura amada por sí misma, y, al mismo tiempo, me reafirma también a mí en la verdad de lo que yo soy: persona, es decir, una criatura que se realiza en el don de sí a los demás¹⁶. Por eso, ese don que se entrega a la persona en cuanto bien requiere como actitud necesaria la *acogida*, es decir, la disponibilidad interior para aceptar al otro por sí mismo. Acoger al otro por sí mismo, sin condiciones, sin límites, es la consecuencia lógica de considerarlo como un bien en sí mismo. Acoger es unir a sí, llevar dentro, soportar y llevar las cargas y el peso del otro haciéndolo mío. Por eso, la acogida es ya una forma inicial y muy personal de compasión, de saber “sufrir con” el otro.

Una acción misericordiosa lo es realmente cuando consigue reafirmar tanto en el donante como en el receptor la verdad de lo que cada uno es: un bien en sí mismo, en cuanto persona. Porque lo que está en juego no es tanto el bien concreto que se ofrece cuanto el bien que es la persona misma. Cuando esto se consigue, la misericordia se convierte en una realidad eminentemente *comunional*: busca la comunión con el otro, y no solo el encuentro ocasional o puntual; y la comunión es tanto más plena cuanto más humana y personal es la medida del

---

¹⁶ “El hombre, única criatura terrestre a la que Dios ha amado por sí misma, no puede encontrar su propia plenitud si no es en la entrega sincera de sí mismo a los demás” (*Gaudium et spes* 24).

“darse”, es decir, es tanto más plena en la medida en que el bien que se entrega y se comparte es la propia persona.

La misericordia cristiana es también una realidad *generativa* y *biográfica*: no se inclina hacia un “individuo”, es decir, no se conforma con resolver el dolor o la necesidad del otro, sino que se inclina hacia una “persona”, es decir, busca transformar al otro, iluminarlo en la verdad de lo que él es y conducirlo hacia su propia plenitud humana. No se reduce a una praxis puntual y espontánea sino que mira a generar la persona. Supone, por tanto, un acompañamiento continuo, que va más allá de la necesidad puntual, y que busca acoger a la persona en su totalidad para conducirla hacia su propia plenitud. Es también la misericordia que se hace creíble en el *tiempo*, porque la temporalidad pertenece también a la verdad del amor y del don: se va haciendo más veraz y verdadero cuanto más duradero es en el tiempo.

Es claro que una misericordia así vivida no tiene su medida y origen en el corazón humano sino que ha de ser *un don de Dios al hombre*. En realidad, es ese don com-pasivo de Dios hacia el hombre, que nos precede de manera radical y originaria, el que nos capacita para ser también nosotros misericordiosos con el otro. San Juan lo decía así refiriéndose al amor: “En esto consiste el amor: no en que nosotros hayamos amado a Dios, sino en que Él nos amó primero” (1 Jn 4,10).

En el marco de una descripción de la misericordia en clave personal, es decir, estructurada en torno a la lógica del don de sí, se nos abre el camino hacia una reflexión sobre la maternidad entendida también –al igual que la misericordia–, como un hecho profundamente humano y personal. Todas esas notas con las que hemos descrito la especificidad de la misericordia cristiana se realizan en grado sumo en la maternidad virginal y divina de María. En este acontecimiento salvífico, central en la historia de la salvación y decisivo para la obra de la redención, Dios nos revela de un modo único el

contenido y la forma de su amor misericordioso, sirviéndose del lenguaje humano del don y de la maternidad.

3. La maternidad divina de María y la misericordia cristiana: paralelismos a la luz de una analogía.

La maternidad abarca toda la persona y no solo el cuerpo. Hay que evitar, por tanto, una hermenéutica meramente biologicista de la maternidad, que no explica todo el significado humano, personal y teológico que encierra la maternidad de cada mujer, y de una manera muy especial, la maternidad virginal y divina de María. La maternidad está unida a la estructura personal del ser mujer y a la dimensión personal del don; es más: en la mujer, está unida de un modo especial y singular al don de sí, por lo que la maternidad tiene una vinculación estrecha con la virtud de la misericordia. La maternidad tiene una estructura eminentemente donal y, en el caso de la maternidad de María, esa estructura alcanza una plenitud única. El don personal de Dios Trinidad es acogido plenamente en María, a través de la mediación de un bien, que en su caso reviste una magnitud insospechada y de alcance universal. Porque el bien que está en juego para todos los hombres es la encarnación del Verbo, pero también el bien de la maternidad virginal y divina de María, que habrá de prolongarse universalmente a través de la maternidad de la Iglesia. De este modo, la maternidad y la misericordia se convierten en dos expresiones particulares de la realización del don de sí, que se unen en María de un modo admirable y único.

La maternidad divina de María es un *don singular de Dios*. Por tanto, la medida de este acontecimiento salvífico central no está en el corazón humano, y ni siquiera en el deseo también humano de María, sino en la iniciativa libre y gratuita de Dios, que nos precede radicalmente con su amor com-pasivo hacia el hombre. La mujer, elevada a una dignidad única en María, se encuentra en el corazón mismo de este acontecimiento salvífico que es la Encarnación del Verbo, en el que están contenidas las

líneas esenciales de la estructura personal y humana de la misericordia. Si la misericordia es el amor com-pasivo que se inclina hacia el hombre, en cualquiera de sus necesidades y carencias, en la maternidad de María, Dios se ha acercado y entregado al hombre en grado sumo, abrazando y uniendo a la naturaleza divina del Verbo todo lo humano, con todo su pecado. De este modo, el lenguaje de la maternidad humana se convierte en el lenguaje más humano de la misericordia de Dios hacia el hombre. Es la intuición que se expresaba ya en los textos de los profetas del Antiguo Testamento, cuando atribuían al amor de Dios cualidades maternas¹⁷. Y, si a través de la maternidad de María se hace carne en Cristo la com-pasión misma de Dios hacia el hombre y hacia todo lo humano, en la respuesta y en la acogida de María se constituye un vínculo excepcional y singular de Dios con todo lo humano, con todos los hombres, hacia los que va destinado su amor misericordioso entregado en Cristo. Tanto la iniciativa divina como la cooperación de María a través de su maternidad virginal hacen posible que la misericordia de Dios hacia el hombre logre su alcance universal.

---

¹⁷ Cf. JUAN PABLO II, *Dives in misericordia* n. 15: “Nos volvemos, como todos los escritores sagrados, al Dios que no puede despreciar nada de lo que ha creado, al Dios que es fiel a sí mismo, a su paternidad y a su amor. Y al igual que los profetas, recurramos al amor que tiene características maternas y, a semejanza de una madre, sigue a cada uno de sus hijos, a toda oveja extraviada”; *Id.*, *Homilía en la concelebración en la plaza del Estadio de Bari* (26-2-1984): “Desde el principio Dios ha rodeado al hombre con un amor particular. Y este amor tiene características paternas y maternas a la vez, como lo testimonia el profeta Isaías en la primera lectura: “¿Puede una madre olvidar al niño que amamanta, no tener compasión del hijo de sus entrañas? Pues, aunque ella se olvidara, yo no te olvidaré” (Is 49,15); *Id.*, *Audiencia general* (2-10-1985): “Y he aquí las palabras de Isaías: “Sión decía: el Señor me ha abandonado, y mi Señor se ha olvidado de mí. ¿Puede acaso una mujer olvidarse de su niño, no compadecerse del hijo de sus entrañas? Aunque ellas se olvidaran, yo no te olvidaría” (Is 49,14-15). Qué significativa es en la Palabra de Dios esta referencia al amor materno: la misericordia de Dios, además de a través de la paternidad, se hace conocer también por medio de la ternura inigualable de la maternidad”.

Este origen en Dios hace de la maternidad de María una realidad también eminentemente *responsorial*. El *fiat* de María sintetiza toda la densidad de la respuesta de María a ese don primero y originario de Dios. Esta respuesta va acompañada de un acto de amor, que es entendido también como donación personal de sí, destinado a acoger al Hijo, a través de la mediación concreta de su maternidad virginal. María responde desde la fe no solo como criatura, expresando su voluntad libre, sino también como mujer, es decir, desde la entrega plena de su humanidad femenina y materna¹⁸. Las palabras que el evangelista pone en labios de María cuando saluda a su prima Isabel: “El Poderoso ha hecho obras grandes en mí” (Lc 1,49), recogen muy bien ese nuevo sentido que la vivencia de la maternidad virginal y divina adquiere en María. El acontecimiento de su maternidad, precisamente porque es una realidad totalmente humana y divina a la vez, se convierte en una experiencia radical y profunda que le permite redescubrir, de un modo absolutamente nuevo, la misericordia divina hacia su persona y hacia su condición de mujer. La exclamación de María en el *Magnificat* se refiere ciertamente a la obra grande que es la concepción virginal del Hijo; pero, a la vez, expresa también esa otra obra no menos grande que es el descubrimiento de su maternidad como experiencia radical de la misericordia de Dios, inclinada y com-pasiva hacia lo más femenino de su persona que es la maternidad. Por eso, María podrá decir también con todo sentido que “su misericordia llega a sus fieles de generación en generación” (Lc 1,50). María Madre sintetiza y recapitula en sí la respuesta de todo el género humano al don primero de Dios, de tal manera que Ella, en su maternidad, es la que hace realmente posible y efectivo el don de Dios a todos los hombres en Cristo. Y

---

¹⁸ Cf. JUAN PABLO II, *Mulieris dignitatem* 4: “Mediante una respuesta desde la fe, María expresa al mismo tiempo su libre voluntad y, por consiguiente, la participación plena del “yo” personal y femenino en el hecho de la Encarnación”.

sin la mediación de su maternidad, tampoco la Iglesia habría prolongado la eficacia de ese don de Dios a todos los hombres.

La maternidad de toda mujer tiene una estructura fuertemente *interpersonal* que, en el caso de María, adquiere una plenitud propia. Ser persona comporta existir en relación con el otro, con otra persona humana; y ser madre, significa serlo en relación al hijo y al varón, esposo y padre. En María, ser Madre significa serlo en relación al Hijo, y en relación a Dios Padre, de quien recibe al Verbo en el don del Espíritu Santo. Por tanto, el modelo para interpretar así, desde el don, la realidad de la misericordia y de la maternidad, es Dios Trinidad. Que el hombre es creado a imagen y semejanza de Dios significa que está llamado a existir “para” los demás, a convertirse en un don, pues ese dinamismo del don modula también la vida intratrinitaria. Que la mujer es creada con una estructura personal y afectiva específicamente vinculada a la maternidad significa que está llamada a realizar su don de sí a través del don al hijo. Desde aquí se entiende que la misericordia sea una cualidad esencial al ser personal del hombre, y que se realice de una manera singular en el don de sí propio de la maternidad. Se inserta aquí, también con significados nuevos, el principio de la ayuda, que ya formuló Gn 2,18-25, refiriéndose al hombre creado como varón y mujer: ambos son creados por Dios uno para el otro como “ayuda” recíproca en el orden del ser y en el camino de su propia humanidad. Este principio del “ser recíproco”, “para” el otro, adquiere significados nuevos en la maternidad de María. En Ella, las Tres Personas divinas se dan al hombre y pueden prolongar así, de un modo nuevo, su “ser recíproco” trinitario. Y a través de su maternidad, María acompaña y hace posible el camino humano de Dios, haciéndose com-padeciente con él y dando así, desde su maternidad, un nuevo significado al principio de la “ayuda” formulado en el Génesis.

Y, puesto que todo hombre está destinado a la unión con Dios, a ser hijos en Jesucristo, con su *fiat* materno, María se convierte en representante y arquetipo de todo el género

humano¹⁹. En la persona divina del Verbo queda unido y recapitulado todo lo humano y todo lo divino, de modo que en Cristo alcanza su plenitud ese “ser recíproco”, ese “existir para” definitorio de Dios y del hombre, en cuanto imagen suya. El seno de María se convierte así en el lugar del don de sí, tanto de Dios como del hombre y, por tanto, en el lugar de la *acogida*: el misterio de Dios tiene cabida y cumplimiento en Ella, sin límites ni condiciones, y todo el misterio de lo humano, también el pecado, es asumido plenamente y, por lo tanto, salvado en la persona del Verbo. En María se alcanza la plenitud de una *reciprocidad* personal que define en origen su maternidad, como también define en origen la virtud de la misericordia.

En el seno de María, el Verbo de Dios comienza a com-padecer con todo lo humano asumido en su persona divina; María es también la Madre com-padeciente con el Hijo, que acompaña, incluso en lo biológico, la gestación de este camino de misericordia de Dios hacia el hombre y todo lo humano, asumido en Cristo. Pero, su maternidad va más allá de lo biológico y adquiere un significado espiritual que comprende todo el camino de la educación del Hijo. Su maternidad es eminentemente *generativa* y *biográfica*: no es solo un hecho físico o biológico, sino que mira a generar la persona, comprende todo el camino de la educación del Hijo, y comprenderá también todo el camino de acompañamiento materno a todos y cada uno de los hombres. Por eso, toda su vida, entregada al Hijo, sigue siendo expresión sublime de misericordia y de com-pasión hacia todos

---

¹⁹ Cf. JUAN PABLO II, *Mulieris dignitatem* n. 4: “De esta manera “la plenitud de los tiempos” manifiesta la dignidad extraordinaria de la “mujer”. Esta dignidad consiste, por una parte, en la elevación sobrenatural a la unión con Dios en Jesucristo, que determina la finalidad tan profunda de la existencia de cada hombre tanto sobre la tierra como en la eternidad. Desde este punto de vista, la “mujer” es la representante y arquetipo de todo el género humano, es decir, representa aquella humanidad que es propia de todos los seres humanos, ya sean varones o mujeres. Por otra parte, el acontecimiento de Nazaret pone en evidencia un modo de unión con el Dios vivo, que es propio sólo de la “mujer”, de María, esto es, la unión entre madre y hijo”.

los hombres y todo lo humano, que están recapitulados en Cristo. Este camino de com-padecimiento con el Hijo llegará a su culmen en el Misterio Pascual, en donde la maternidad de María se hace com-pasiva con el Hijo de un modo único. Asociada de manera singular a la oblación del Hijo al Padre, en la Cruz María se hace singularmente Madre de la misericordia, es decir, Madre com-pasiva con Cristo y, en Él, con todos los hombres y todo lo humano.

La maternidad universal de María, que da inicio oficial al pie de la Cruz, se prolongará en el *tiempo* a través de su maternidad com-pasiva y misericordiosa hacia todos los hombres. Y será la maternidad misericordiosa y com-pasiva de la Iglesia el cauce que prolongue eficazmente ese amor misericordioso de Dios hacia toda la humanidad. Con María se hace realidad esa “plenitud del tiempo” (cf. Ga 4,4) que acompaña el nacimiento del Verbo encarnado y que da veracidad y cumplimiento a la misericordia divina. La maternidad virginal de María, que se hace eficazmente universal a través de la maternidad de la Iglesia, hace creíble el amor misericordioso de Dios hacia el hombre, que no se limita a un gesto puntual sino que permanece en el tiempo y por encima del tiempo, traspasando la eternidad.

El seno de María se convierte así en el lugar de la *comunió*n, el lugar donde la mayor unidad se da en la mayor diferencia. En Ella se nos revela de un modo especial el misterio de comunió)n trinitaria, que es entregado al hombre, a través de su maternidad, como expresi3n máxima del amor misericordioso y com-pasivo de Dios hacia todo lo humano. En su maternidad, Dios se inclina al hombre, entregándose a él, no solo para socorrerle y salvarle de la miseria del pecado sino, sobre todo, para hacerle partícipe de su misma vida divina y del misterio de su comunió)n trinitaria. Esta gloria propia de la resurrecci3n, a la que el hombre está destinado será, en realidad, la mayor misericordia de Dios hacia el hombre.

4. Conclusión

Salvando los límites de la analogía, Dios se sirve del lenguaje tan humano de la feminidad y de la estructura de la maternidad para revelar el misterio central de su amor misericordioso y com-pasivo hacia el hombre. Toda maternidad de la mujer, pero de una manera especial la maternidad divina y virginal de María, es un signo en la carne de ese misterio de la misericordia y com-pasión divinas, que se nos ha revelado plenamente en Cristo. Porque la maternidad es una expresión singular del don de sí en la mujer, sus dinanismos internos y su estructura hacen de esta realidad tan humana y tan personal un prototipo y paradigma de la misericordia cristiana.

Todo hijo es concebido bajo el corazón de la madre²⁰. Y lo primero que toda madre entrega a su hijo es su carne y sangre, para formar en ella una nueva vida. En la carne y sangre de María, en su corazón materno, se supera con creces esa visión romántica y emotivista de la misericordia, que no encuentra su centro en la dignidad y valor de la persona sino en el subjetivismo del propio "yo". En efecto, nada más contrario a la falacia de una misericordia puramente emotivista que la experiencia profundamente trinitaria, y a la vez profundamente humana, de la maternidad virginal de María, en la que se nos ha revelado el corazón misericordioso y com-pasivo de Dios. En el don materno de su carne y de su sangre se anticipaba ya el don eucarístico de la carne y sangre del Hijo, que un día habrían de hacerse sacramento de la misericordia y com-pasión divinas. Por el don de su maternidad virginal, porque el don materno de su carne y su sangre fue la mediación más humana para que se encarnara en el mundo la misericordia misma del corazón del Padre, por eso, puede ser invocada secularmente como Reina y

---

²⁰ Expresión muy utilizada por san Juan Pablo II. Cf., por ejemplo, *Discurso a los Cardenales y prelados de la Curia Romana* (22-12-1979); *Ángelus* (3-2-1980); *Audiencia general* (31-8-1983).

Madre de misericordia, inclinada como Reina y Madre compadeciente hacia todos los hombres.

Carmen Álvarez llegint la síntesi del seu treball mariològic.

Blanca Aragonés Ricart, de Lleida, per la seva obra **Oració**. Se li atorga el **Premi de l'Acadèmia Mariana de Lleida** al millor treball poètic en vers adreçat a expressar la vivència interior que hom pugui experimentar de la Mare de Déu de l'Acadèmia.

Oració

Que m'estimes, ja ho sé, Verge Blanca de Lleida
fins i tot quan m'oblido que ets sempre al meu costat.
Molts dies em pregunto si tot això ho mereixo...
et dec caure molt bé, perquè m'estimis tant!
Mare forta i valenta, plena de llum i amor,
m'escalfes en els dies freds, i en les angoixes
sento la teva mà que omple de serenor
aquest cor vanitós, poruc i esvalotat.
Volia fer revoltes de pau, i moltes coses
i ja ho veus, el meu somni ha estat just un desig
incapaç d'un treball constant i amb sacrificis
només he aconseguit gaudir tot el que visc.
Intento ajudar algú, i escric versos i rimes,
m'emociono quan veig el sol damunt la Seu
o si sento els ocells aixoplugar-se als vespres
i veig els castanyers florits, o els ametllers.
Que m'estimes, ja ho sé: si algun matí m'aixeco
amb tristesa i enyor, m'ensenyes a trobar
sempre un pessic de goig i em regales perdó
quan res no em surt prou bé i guanya la imperfecció.
Et demano només una última cosa...
gairebé sé del cert que me la donaràs:
Quan arribi el moment de l'espant i el dolor
i em trobi sola abans del comiat
envia'm l'àngel groc o el d'ulls blaus a la vora
i així no tindré por de venir-te a trobar.

Blanca Aragonés declamant la seva poesia *Oració*.

Maria Terrades Compte, de Perelada (Girona), per la seva obra *La Verge del Silenci*. Se li atorga el **Premi de l'Il·lm. Sr. Alcalde de Lleida** al millor *treball poètic en vers, amb temàtica lliure dins de l'àmbit de la poesia religiosa, espiritual i transcendent*.

La Verge del Silenci

Des de l'íntim silenci i soledat
que amb gel m'omplen el cor, Verge Maria,
medito com callaves ta agonia
sabent el dur destí que us esperava.

Avui, en solitud, mantinc la calma,
perquè he viscut molts anys amb companyia,
cerclada per l'amor dels que volia,
i que, per llei de vida, m'han deixat.

Però, em costa força no xisclar
quan em manquen salut o la mà amiga,
o si la Mort, cruel, amb dalla fina
em sega aquells lligams que jo estimava.

Admiro el teu Silenci quan sabies
que Déu Esperit Sant et feia Mare,
amb ple coneixement que així acceptaves
farcell de doloroses profecies.

El savi Simeó et va predir
que espasa d'afflicció travessaria
el teu cor generós, i ella faria
que fossis redemptora d'altres fills.

Guardaves dins del cor el que sabies,
sense queixes ni plany pel teu destí...
A l'Àngel missatger clar li vas dir
"Que es faci tot això que m'anuncies!"²¹

La vostra vida, humil i treballada
patí persecució dels poderosos:
a Egipte fugiríeu silenciosos
per tal d'escapolir-vos de matança.

Tan sols una vegada l'Evangelí
ens diu que et vas queixar: pel Nin perdut...
La vostra convivència amb Jesús
volia testimonis amb silenci.

Maria Terrades rebent el guardó de mans de Montserrat Parra, Regidora de l'Ajuntament de Lleida.

---

²¹ Is 7, 4; 49,2; Lc 1, 38; 2,25,35

Mª Assumpció Cornadó Lladó, de Granyena de les Garrigues (Lleida), filla del Vilosell, per la seva obra *Noia del Poble*. Se li atorga el **Premi de l'Excm. i Rev. Sr. Bisbe de Lleida** al millor treball dedicat a mostrar l'experiència profunda d'amor vers la *Mare de Déu*

Noia del Poble

No me la poseu tan lluny i a l'hora alçada,
en un pedestal de plata.
No me la poseu tan lluny, doncs la meva vista cansada
no pot abastar la llum de la seva mirada.
No me la poseu tan lluny, perquè en la distància,
la meva ànima vaga per viarany sense llum.
Ni li fiqueu vestits d'or i de seda, ni tampoc pesades corones.
Poseu-me-la al costat, vestida de sol i coronada de lluna plena.
Poseu-me-la al costat quan el cor,
a cada batec, em faci una ferida.
Poseu-me-la al costat quan trontolli la meva fe; sempre atenta
als meus passos insegurs, als meus dubtes i a les meves pors.
Poseu-me-la passejant pels carrers del poble, a la cua del pa,
a la consulta del metge i a la Missa de cada diumenge.
Poseu-me-la al costat amb un davantal
fet de retalls d'una vida sargida
amb agulles de silencis i fils de renúncies,
el mateix davantal que un dia, eixugà les llàgrimes
i escalfà les cames del dolç Infantó.
I així vestida, poseu-me-la ben a prop,
i a cau d'orella, li parlaré d'aquells instants
que tot trencant l'espill del temps, fan fremir la pell:
de l'amor dels esposos, del somriure dels infants,
de la saviesa dels padrins, de l'esperança dels joves,
de les famílies trencades, de la injusta soledat de la gent gran,

del patiment dels immigrants, de les guerres sense final.
Maria de Natzaret, Mare de Déu, Plena de gràcia!
A Tu et miro i et prego Noia del poble,
i amb Tu, Noia de gràcia divina, em vull emmirallar.
I per això, si us plau us demano... No me la poseu tan lluny!

El Sr. Bisbe de Lleida fa entrega de la Flor Natural a Mª Assumpció Cornadó (a dalt). Aquesta declamant el poema guardonat *Noia del poble*.

● Ofrena literària a Maria

Partint del fet que enguany es celebrava el setantè aniversari de patronatge de la Verge Blanca vers la ciutat de Lleida, des de l'Acadèmia Mariana es va pensar que fora bonic oferir a la Mare de Déu, sense formar part de la contesa del certamen, una *ofrena literària* a partir de poesies de poetes reconeguts per la seva vàlua i amor a la Verge.

Es va pensar en els poetes lleidatans Joan Bellmunt i Figueras i Jordi Pàmias i Grau, i, donat que la imatge convidada era la *Immaculada Jove*, i sent que la seva autora, Isabel Guerra, li té una poesia dedicada, es va pensar, així mateix, incloure-la en aquest ramell d'exquisits poemes.

Es va donar la circumstància de que, en l'últim moment, la Gna Isabel Guerra no va poder assistir a l'acte, de manera que la seva poesia la declamà Maria del Carmen Sabador Espuña, rapsoda que amb la seva veu i sensibilitat singulars transmet qui l'escolta tot el sentiment de la poesia.

Pintura de la Gna. Isabel Guerra.

Gna. Isabel Guerra Peñamaría, religiosa cistercenca en el monestir de Santa Lucía de Zaragoza, nasqué a Madrid el 1948. Va començar a pintar als 12 anys i va fer la primera exposició als 15. És un dels exponents contemporanis més prestigiosos de la pintura espanyola. A la seva pintura, amb un perfecte hiperrealisme, apareix una lírica propera a la teologia mística

cristiana. També practica la poesia i és l'autora de la titulada *Inmaculada de los jóvenes, Madre de la Misericordia*.

Inmaculada de los jóvenes, Madre de la Misericordia

Virgen Inmaculada

...indecible soberanía de pobreza

¿quién conoció la fuerza de tu debilidad,

y no quedó prendado de ella?

Madre de ternura y de bondad,

¡qué bien sabes al dragón pisarle la cabeza!

Madre de humildad y de obediencia,

¡qué intrépida es tu fe junto al pesebre y al madero!

Y cuando es de noche,

y cuando estalla al medio día la tormenta,

y cuando llora un niño

—que es tu Hijo—

que de hombre, con un grito, desgarrará los aires,

los velos,

los cielos

y las piedras,

con grito de abandono, que es grito de perdón,

grito de entrega.
Virgen Inmaculada,
esclava y señora,
humilde y coronada.
Madre de la Misericordia
y Madre nuestra,
de los que andamos caminos tortuosos
que no sabe abandonar nuestra torpeza.
Pues que engendraste a La Luz,
enséñanos a caminar en ella.
Desde tu humillación,
Virgen y Reina,
enséñanos la misericordia y el perdón,
que no habite más en nosotros
la opacidad de la dura soberbia.
Que todos a todos extendamos nuestra mano
pecadora, mas a un tiempo abierta.
A ti lo suplicamos,
pues que acoges siempre la indigencia.
Que vuelva a ser alegre progresía
la cadencia de las horas sobre el mundo.
Y en lo profundo de nuestro corazón
ahonda la irradiación de tu armonía,
tu amor puro,
y tu belleza.
Virgen Inmaculada,
Madre de la Misericordia
Y Madre nuestra.

Amén.

Mª Carmen Sabador declamant
la poesia de la Gna. Isabel.

Joan Bellmunt i Figueras, nat a Puiggròs (les Garrigues). És autor de vuitanta llibres de recerca etnogràfica, història, novel·la i poesia. Pel conjunt de la seva tasca i per la seva tenacitat ha rebut diversos premis i reconeixements entre ells *Lleidatà exemplar* (1992) i el Premi Jaume I d'Actuació Cívica Catalana (1992). Té la Creu de Sant Jordi i, el 2014, l'Ajuntament de

Lleida li concedí la Medalla d'Or de la Ciutat al mèrit cultural.

Ser Mare

Àngelus...

La blanca jove ha desfet el feix de nuvolades,
la maldat gratuïta, el delit de fer mal,
i apareix en serena placidesa, la blavositat d'un cel
on s'esguarda un tall de lluna amb dotze queixalades
mig blanc d'angúnia i mig daurat de mel.

Perquè un gust nou, que encisa i que perdura,
s'ha arrecerat al teu posat dolç i suau,
i t'ofereixes com fruita ja madura
als caminants d'aquesta vida dura.
amb els teus ulls, intensament oberts, de color blau.

Ser Mare

I

Somiar-ho?
No! Com podria?
Totes les amigues
parlaven del Salvador,
de l'alliberador esperat,
de l'Emmanuel.

Jo, escoltava el seu nom
com un llunyà retrunyir del tro,
i pensava que no seria l'escollida,
sabent que les flors no engendren
per què només son flors.

II

Blau era el color del lliri
de les perles d'aquell matí,
que el ventijol de març
desfeu en tènue polsim.
Blanca era la flor de l'ametller
i la muntanya nevada,
les voluptuoses magnòlies
i l'escuma de les ones a la platja.

Blanca era la llum, que a casa,
entrà aquella matinada.

III

Vaig saber que aquella matinada
quedava en estat.

Somiar-ho?

No! Com podria?

-“Déu et guardi, Maria,

plena ets de gràcia,

el Senyor és amb tu”.

I es quedà esperant la meva contesta
com si el cel sencer s’hagués aturat.

-“Heus aquí la serventa del Senyor,

que es faci en la meva persona

la voluntat de l’Altíssim”.

I se n’anà, mentre a fora,

al carrer, els pardals cantaven.

IV

Per això vaig córrer vers Aim-Karim
duent ja el misteri del fill a les entranyes.
Sabia que el meu ventre era sagrat,
però encara no entenia fins a quin punt
el meu cos s'havia convertit en temple.

Somiar-ho?

No! Com podria?

Era, llavors, possible? Era Déu
el que jo sentia lliscar per la meva sang?

Vaig sentir una follia d'alegria
i de la meva boca van brollar
un doll de paraules:

*"La meua ànima enalteix el Senyor
perquè ha mirat la petitesa
de la seva serventa".*

V

Tot fou tan senzill! Ell vingué,
simplement.
El vaig trobar plorant en mig de la palla,
com si el sol, hagués entrat per la porta
de la cova, sense dolor, sense esgarips.
I llavors..., no ho podia creure.
Jo l'esperava diferent,
un Déu grandios i lluent,
quelcom que assenyales
la presència divina.

I era un nin. Era un infant.
Tan sols un infant.
Un infant que plorava,
que amb inèrcia girava la seva boqueta
vers el meu pit,
que no hagués pogut sobreviure
sense la meva tendresa.
I jo..., no m'atrevia quasi
ni a tocar-lo
perquè era sabedora
que a l'altre costat de la pell i la sang,
hi havia Déu palpitant.

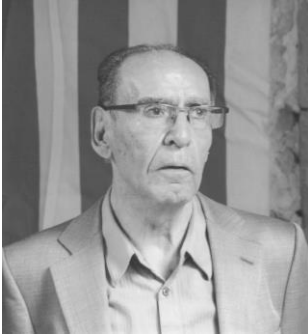
I vaig beneir els cels per la bella
tasca de criar a Déu!
De **ser Mare!!!**

Epíleg

Ara, fa 70 anys, a Lleida,
a més de ser-ne **Mare**,
em proclamaren
PATRONA DE LA CIUTAT A PERPETUÏTAT.

Joan Bellmunt oferint la seva poesia a la Mare de Déu.

Jordi Pàmias i Grau va néixer a Guissona (la Segarra) l'any 1938. Es llicencià en Filologia Romànica a la Universitat de Barcelona (1962) i exercí com a professor de Llengua i Literatura Espanyola a Lleida (1969-1999). Es donà a conèixer com a poeta en guanyar el premi Joan Salvat Papasseit, l'any 1969, amb *La meva casa*. Ha publicat una vintena

de llibres de poesia. Guardonat moltes vegades, té la Creu de Sant Jordi i la Medalla d'Or de l'Ajuntament de Lleida.

---

*Anunciació a Maria*²²

Noieta d'Israel:
quin tremolós estel
assenyala, en la clara
nit, el camí que duu
cap al misteri nu
de la verge que és mare?

Quina veu, estilet
innocent de la Joia,
t'ha colpit avui, noia,
a trenc d'alba, en secret?
El primer raig de sol,
a la cambra, somreia.
Blancs mots l'àngel et deia,
amb coloms al trebol.

---

²² Aquest poema va estar guardonat al Certamen de l'Acadèmia Mariana de Lleida de l'any 1983.

Ets gerda i fragant, rosa,
a l'hort dels crisantems...
L'eternitat, desclosa,
en el teu si reposa.
I no s'atura, el temps.

En la pau del migdia,
el crit d'un corb fendia
el cel blau i distant.
I, ja al primer foscant,
entreveies, Maria,
la lluna de *nissan*.

El Fill, la matinada
de Pasqua, a la impensada,
ens salva de la mort.
I cadascú renova
la fe en el Pare... Jove
Maria, estel del nord!

Jordi Pàmias declamant la seva lloa a Maria.

● Salutacions

Com a cloenda, es recullen les paraules de salutació dels membres de la taula que presidiren l'acte del Certamen Marià que organitza l'Acadèmia Mariana.

La presidència del certamen (d'esquerra a dreta): Mons. Xavier Novell, Mons. Salvador Giménez, Montserrat Parra i Joan Vínas.

*Salutació de Mons. Xavier Novell i Gomà*²³

Com a bisbe responsable del Departament de Joventut de la Conferència Episcopal Espanyola, he acceptat la invitació de l'Acadèmia Mariana de Lleida per a ser present en aquest certamen marià en honor de la Immaculada Jove, patrona de la pastoral juvenil de les diòcesis d'Espanya.

Aquest certamen literari té el prestigi i la solera d'una trajectòria vastíssima, que enfonsa les seves arrels en el segle XIX – més de cent cinquanta edicions -. És bonic honorar i lloar a la Mare de Déu sempre. És especialment bell donar continuïtat a aquesta tradició i novetat a la mateix, bo i convidant, cada any, una advocació mariana d'aquí o d'arreu.

La pietat mariana, tan estretament vinculada a la nostra terra i a la nostra història, es fa visible en multitud d'advocacions, capelles, ermites i santuaris, gojos, festes populars, exvots, pelegrinatges, coronacions canòniques. D'una manera especial, Maria ha inspirat multitud de poesies i assajos en prosa que expressen l'admiració i l'estima del nostre poble per la que és la seva reina i patrona. Qui poble nostrat no té per patrona o advocada una advocació mariana?

Enguany, ha estat convidada a presidir i inspirar aquest certamen literari una imatge molt jove i potser encara un xic forastera. Es tracta d'una pintura de la reconeguda monja cistercenca, Sor Isabel Guerra, encàrrec del Departamento de Pastoral de Juventud de la Conferencia Episcopal Espanyola. Fa escassament dos anys vàrem creure que així com existeix la creu i

---

²³ **Mons. Xavier Novell i Gomà** és bisbe de Solsona i el responsable del Departament de Pastoral de Joventut de la Conferència Episcopal Espanyola.

la icona de la Mare de Déu de les Jornades Mundials de la Joventut, era bo tenir una imatge de Maria pròpia de la pastoral juvenil d'Espanya com a instrument senzill de comunió entre totes les realitats i patrona de la joventut espanyola.

Malgrat, és una imatge molt recent, ja va acompanyar els joves de la Trobada Europea de Joves d'Àvila de l'estiu de 2015, ja ha visitat moltíssimes diòcesis espanyoles, ja ha acompanyat els joves espanyols a Cracòvia aquest estiu passat i continua despertant admiració i pietat arreu.

Em cal felicitar els que han pensat en convidar enguany aquesta bella imatge i el que representa. La devoció a la Verge Maria creix entre els joves. La pràctica del rosari quotidià és habitual en molts joves, especialment els cerquen la seva vocació i confien en l'ajuda de Maria en la lluita per a viure fidels a Crist en un món que els ho posa molt difícil.

Els que ens sentim implicats en la pastoral juvenil, encomanem quotidianament els joves a aquesta immaculada, ella

que els entén i a la mateixa edat va acollir la visita de Déu i va respondre un sí generós a la seva proposta. Un sí que li va canviar la vida.

Encomano a la Immaculada jove els fruits d'aquest certamen i especialment la pastoral juvenil de la diòcesi de Lleida. I ahora, desitjo que sapigueu mantenir ben viva la flama d'aquest certamen i que la vostra devoció a la Mare de Déu, mitjancera nostra, no defalleixi mai.

A Jesús per Maria.

Salutació del Sr. Joan Viñas Salas²⁴

Bona tarda senyors bisbes de Lleida i de Solsona, regidora, mantenidor, regidors, diputat, d'altres autoritats, com deia acadèmiques i civils, i..... senyores i senyors.

Primer vull agrair la vostra presència en aquest dia, la qual realça la celebració d'aquest any que és especial perquè en ell es dona una data històrica: el setantè aniversari de la proclamació de la Verge Blanca de l'Acadèmia com a patrona de la ciutat de Lleida. Com ara ens ha explicat el bisbe de Solsona, aquesta verge Immaculada Jove, representada en aquesta obra d'art de sor Isabel Guerra, que avui ens presideix, ens parla de la fe del jovent i ens el fa present; vull agrair al Bisbe Xavier Novell, responsable del Departament de Joventut de la Conferència Episcopal Espanyola que ens hagi facilitat el poder gaudir d'ella en aquests dies. Jo crec que tots hem pogut contemplar la seva bellesa, reflectint com era una noieta molt jove quan va esdevenir mare de Jesús.

Felicito i agraeixo molt al mantenidor d'aquest any, el Pare Alexis Bueno, per la seva excel·lent conferència que ens ha arribat al cor i ens ha ajudat a entendre els temps actuals i també la necessitat de tenir uns referents de veritat i no els ídols caducs del món d'avui, i com la devoció a la Mare de Déu, que és una cosa que ens ve des de petits i ens acompanya tota la vida, ens ensenya el camí vers el seu fill Jesús, Déu fet home que ens ha donat a conèixer el Déu Pare amorós, Pare de la misericòrdia. Ell es va fiar de Déu i va seguir la seva voluntat .....

---

²⁴ **Joan Viñas Salas** és el Director de l'Acadèmia Mariana de Lleida.

L'Acadèmia Mariana avui dia sota la responsabilitat de la Junta gestora, intentem actualitzar la intuïció dels seus fundadors, ara fa més de 150 anys, de donar a conèixer la devoció mariana als homes i dones, nens i nenes d'avui a través de la cultura i les arts, la poesia, la prosa i les noves tecnologies, per això el certamen, aquests jocs florals tradicionals del nostre país que són un bé cultural a preservar. També ens cal senyalar que l'any 1946 Pius XI va declarar la Verge de l'Acadèmia, anomenada popularment Verge Blanca, patrona de la ciutat a petició de les autoritats municipals. Per una altra banda acabem d'inaugurar ahir mateix la restauració del retaule de la Verge de l'Acadèmia a l'oratori, que us convido a anar a visitar aprofitant que esteu aquí.

Felicitaçió i agraïment als guardonats d'aquest any. No ha sigut fàcil. Tampoc ha sigut gens fàcil, i felicito al Jurat, que ha hagut de treballar molt per seleccionar les obres guanyadores, per la quantitat d'obres que s'han presentat i també per la seva qualitat. Vull també tenir un especial agraïment als insignes poetes de les nostres terres, Joan Bellmunt i Jordi Pàmias que han aportat un poema especial per aquest esdeveniment. També a sor Isabel Guerra que al darrer minut li ha estat impossible assistir.

Vull fer un agraïment a la comissió organitzadora d'aquest certamen, dirigida pel senyor Juan Luis Salinas, als presentadors de l'acte, Montserrat Caufapé i Albert Font, i a la professora Emma Palau que ens acompanya amb la música. Tinc que agrair les aportacions del mecenes que han fet possible aquest acte, gràcies a ells s'han pogut donar els premis i a la col·laboració de l'Ajuntament, la Diputació, l'I.E.I. i el Departament de Cultura de la Generalitat.

Aquest any Sant de la Misericòrdia celebrarem, si Déu ho vol, el tercer simposi marià, els dies 4 i 5 de novembre, simposi dedicat a la Mare de Déu de la Misericòrdia i que co-organitzem

Certamen per honorar la Immaculada Jove

amb la Confraria de la Mare de Déu de Montserrat que aquest any 2016 també ha estat de celebracions ja que fa 150 anys de la fundació de la confraria i 70 anys de la seva refundació; us animo a tots a apuntar-vos.

Agrair a les Pubilles de Lleida que ens acompanyeu en aquest acte i a la Coral Shalom que ens obsequiarà amb un concert de cloenda. Moltes gràcies a tots vosaltres per la vostra assistència.

Salutació de la Sra. Montserrat Parra Albà²⁵

Molt bona tarda Sr. Bisbe de Lleida, Sr. Bisbe de Solsona, mantenidor, Director de l'Acadèmia, autors, companys de corporació, diputat, amigues i amics. Bona tarda.

Com podeu veure no ha pogut assistir l'Alcalde al qual m'encanta poder-lo substituir en aquest acte perquè no deixa de ser una activitat important de la vida cultural de la nostra ciutat. Ara ens ho deien, són 150 anys del certamen marià, d'aquest apropar-se a la Mare de Déu a través de la literatura, a través de la cultura des de les diferents vessants en que ens podem apropar a la figura de la Mare de Déu, la literatura, la poesia,... és un fet important.

Voldria felicitar al Director i la Junta Gestora per tots aquests actes de commemoració d'aquest setanta aniversari de la proclamació de la Verge Blanca com a patrona de la ciutat. Felicitats a tots els que us heu presentat i als guanyadors que heu estat guardonats en aquest certamen marià; felicitats al mantenidor.

Jo voldria agafar tot aquest tema de la joventut a internet tenint en compte que dediquem el certamen a la Immaculada Jove i parlar de joventut és parlar d'educació. Parlar de joventut és parlar d'educació en valors, i sí que és cert que n'hi ha que no més estan per aquests temes dedicant-se al Pokemon i a estar tot el dia connectats al Facebook,... però és una part d'aquesta gent jove.

---

²⁵ ***Montserrat Parra Albà*** és Regidora de l'Ajuntament de Lleida i assistí en representació del seu alcalde; la seva salutació és espontània i cordial donat que ha estat treta de l'enregistrament de so que es va realitzar.

Jo soc molt optimista de mena i quan he vist aquesta gent jove que han sortit a recollir els premis, quan heu llegit els vostres treballs, els vostres poemes i els vostres textos,... he pensat que tota aquesta gent que diu que no teniu valors i viviu sense trobar un sentit, s'equivoca.

Sí que eduquem en valors perquè els nostres pares ens van educar en valors i volem educar els nostres fills en aquests valors; els valors de la generositat, del compromís, de l'amistat, del sacrifici,... el valor de saber que tot allò que val la pena costa. Aquesta gratuïtat és falsa i, a les hores, veure com sortiu a recollir els premis el que fa és donar-nos la raó a tots els que estem aquí, els que pensem que en realitat l'educació és això perquè el futur està en les vostres mans.

Tot això que hem heretat dels nostres avis, dels nostres pares,... i que hem volgut transmetre, és això, és aquest amor a la gent, a la Mare de Déu, aquest esperit cristià que va més enllà i que podeu trobar en la quotidianitat del dia a dia

Pensem que moltes vegades aquest Facebook i tota la vinculació a les xarxes, només marquen la soledat, estan carregades de soledat, en canvi el compromís amb la teva ciutat, amb la gent que està al teu costat i amb la que no ho està, el compromís i la solidaritat amb el que està patint, la indignació davant el que està passant amb els refugiats, la indignació quan veiem el que passa amb les pasteres, tota aquesta indignació que sentim tots i que també sentiu la gent jove, aquestes injustícies que us fan escriure el clam al cel, això, vol dir que hem estat educant valors i vosaltres heu de continuar educant a les futures generacions en valors.

Gràcies a tots els que ens heu educat en valors, als que esteu educant i espero que tots vosaltres continueu el dia de demà educant aquests valors dels que avui em parlat tots, i que heu rebut dels vostres pares, als vostres fills. Aquest és el futur i sense això, probablement, tindriem un món egoista i seria un futur de soledat però en aquests selfis nosaltres hem de posar les fotografies de conjunt, les fotografies de solidaritat i de compromís en el temps que ens toca viure, és bo mirar al passat, però sobretot des del present mirar el futur i veure què podem fer per canviar-lo i vosaltres en sou un bon exemple.

Moltes gràcies.

Salutació de Mons. Salvador Giménez Valls²⁶

Em plau concloure la sèrie de parlaments que heu escoltat tots. Jo no voldria repetir totes les idees que aquí, tan bellament, han estat exposades. Sols voldria dir públicament una felicitació a tots els que han organitzat i han participat, i un agraïment a tanta gent que aconsegueix que avui, un dia important per a la nostra ciutat, ens reunim aquí. Per això moltíssimes gràcies a tots.

Com acaba de dir la Tinent d'Alcalde vull dir que hem de mirar al futur. Afegiria tan sols una cosa: la nostra església diocesana té enguany unes prioritats pastorals, una preocupació, entre les quals ressalta una que es diu molt bé amb tot el que significa el certamen marià d'aquesta tarda: mirant la Mare de Déu jo vos demanaria a tots que demanàreu per tot el que significa la Pastoral Juvenil unida també a la Pastoral de Vocacional.

Volem ocupar-nos, tota l'església, durant tres anys, entre d'altres coses, que sigui la primera aquesta mateix: que tots nosaltres, les famílies, els pares cristians, els mossens, les comunitats religioses, tinguem un empeny molt fort per presentar Jesucrist a la gent jove, que no ens cansem mai d'oferir-lo, i que també oferim la possibilitat de lliurar la seva vida al servei del poble de Déu, de l'Església. Per això demanarem molt aquests tres anys, per tot el que significa la vocació al matrimoni, a la vida consagrada i, sobre tot, al ministeri sacerdotal.

En aquesta tarda us demano a tots que mireu a la Mare de Déu i que oferim tot el que hem posat en el cor de totes les

---

²⁶ **Mons Salvador Giménez Valls** és el Bisbe de Lleida.

comunitats, al servei de la nostra església. Vulgui la Mare de Déu, vulgui Nostre Senyor sobre tot, que tot el que hem pensat el puguem aplicar a la vida, i que amb molta coherència i amb molta fidelitat, puguem oferir a la gent jove d'avui el que significa la presència i el seguiment de Jesucrist el nostre Senyor.

Gràcies a tots per participar. Felicitats a tots i que la Mare de Déu, aquesta imatge tan bonica que tenim aquesta tarda aquí, que realment ha ocupat el cor de moltíssims joves en Cracòvia, en Àvila i en totes les diòcesis, pugui realment estar present en la nostra vida diocesana.

Acabo agraint a Mons. Novell la seva presència; és realment el que ha possibilitat, després de moltes converses, que puguem dedicar aquest certamen a la Immaculada Jove. Y agraeixo, també moltíssim, a la Junta de l'Acadèmia Mariana la proposta d'aquesta advocació que s'uneix molt bé als nostres sentiments sobre els joves. Que vulgui la Mare de Déu que oferim una bona proposta de vida, de fe i de compromís en l'Església a tota la gent jove de la nostra diòcesi.

Gràcies a tots.

● Programa del concert ofert per la Coral Shalom

La Coral Shalom va ser fundada l'any 1973 per l'Elvira Querol i la M. del Carme Valls. Està formada per uns trenta cantaires.

Ha cantat en diverses contrades de Catalunya, Balears, València i diversos països europeus.

L'any 1982 va participar al Festival Europeu de Música per a Joves a Neerpelt (Bèlgica), on va obtenir el segon premi. El 1984 va fer una gira de concerts per Bèlgica i Holanda. Els anys 1985, 1988, 1990 i 1993 va estar convidada per l'orquestra simfònica de l'Institut Geroweier de Monchenglandbach (Alemanya) a fer unes gires de concerts per la regió; posteriorment va acollir l'esmentada orquestra quan va venir a la nostra ciutat. També ha estat convidada a fer concerts a París, Cholet, Beaupréau, Luxemburg, Hongria, Portugal, Eslovàquia i Holanda.

Ha cantat diverses vegades al Palau de la Música Catalana.

El febrer de 1989 va enregistrar un disc de cançons populars catalanes i polifonia antiga espanyola, tot commemorant el 15è aniversari de la coral.

El 2014, amb motiu del 40è aniversari va enregistrar un CD amb música religiosa i tradicional d'arreu del món i catalana. També va participar en l'òpera "Arca de Noè" de B. Bitten (2003), i "Dolça & Barbablava" de I. Aboulker (2014).

Una de les seves fites és col·laborar en la sensibilització i enriquiment musical de la nostra ciutat; és per això que organitza concerts, jornades pedagògiques, cursets per a educadors i xerrades culturals obertes a tothom. Dins d'aquesta línia ha creat i organitza des de l'any 2006, el Festival Internacional de Música "Musiquem Lleida" per apropar la música de qualitat a tothom als carrers de la nostra ciutat i comarques. Aquest any se celebrarà el X FESTIVAL, consolidat ja internacionalment.

El nivell musical aconseguït per la coral és el resultat de l'esforç i la constància de tots els seus components, amb un treball tècnic musical i vocal molt acurat.

El seu repertori inclou obres de tots els estils, èpoques i obres sinfònic-corals de Händel, Bach, Mozart, Beethoven, Britten, Fauré, Rutter, Orff, Beatles, Bruckner, Morten Lauridsen, Schubert, etc. Així com també la música tradicional catalana, espanyola i llatinoamericana de compositors contemporanis.

Actualment la direcció és a càrrec de Robert Faltús. La coral forma part del la Federació Catalana d'Entitats Corals (FCEC).

☉ El programa que l'Orquestrina de la Pobla de Cérvoles va realitzar va estar el següent:

- *Jubilate Deo* Mikuláš Schneider Trnavský
- *O salutaris Hostia* Gioacchino Rossini
- *Locus iste* Anton Bruckner
- *Senyor Sant Jordi* Francesc Vila, l: Salvador Espriu
- *Al vent* Raimon, arr: A. Ros Marbà
- *Cançó de les mans* Raimon, arr: M. Oltra
- *Cantares* Joan Manuel Serrat, lletra: Antonio Machado,
arr: L. Cangiano
- *Pare* Joan Manuel Serrat, arr: F. Vila
- *L'Estaca* Lluís Llach, arr: M. Oltra
- *La gallineta* Lluís Llach, arr: R. Faltus
- *El cant de la senyera* Lluís Millet, l: Joan Maragall
- *Goigs de la Mare de Déu de l'Acadèmia*

En finalitzar el concert, la coral va dirigir als assistents per tal d'interpretar conjuntament els *Goigs de la Mare de Déu de l'Acadèmia*. Tots els assistents van respondre, especialment cantant la tornada.

GOIGS A LA MARE DE DÉU DE L'ACADÈMIA

—LA VERGE BLANCA—

amb motiu del cinquantenari de la seva proclamació com a
Patrona de la ciutat de Lleida

De Jessè florida branca,
ran del Segre, en bell esclat;
*Ajudeu-nos, Verge Blanca,
guia i llum de la ciutat.*

Sou a Lleida llantia encesa
a trenc d'alba al cim més alt,
de tota art i saviesa
resplendeix vostre casal
i a la plana oberta i franca
hi teniu el tron daurat:

Ajudeu-nos...

Sou l'estel més pur que brella
de Déu Pare en el cel blau,
Mare, Immaculada i Fillia,
perquè Ell pot i vol, i escua;
casal d'or, mare admirable,
tota Lleida us ha aclamat:

Ajudeu-nos...

Vostre falda és el sagrari
de Déu Fill, el Verb i el Sol;
van al vostre santuari
mil poetes en estol:
de bell nou cada any sou Reina
d'un bell claustre i heretat:

Ajudeu-nos...

L'Esperit Espòs, Maria,
és amb vós dolçor de mel;
són un dolç de poesia

tots els àmbits sota el cel;
l'Acadèmia Mariana,
jardí en flor i hort segellat:

Ajudeu-nos...

Nostra terra resplendia
de prohoms i cavallers,
Terra ferma que floria
verd de palmes i hores;

flor primera de magnoli,
hi neix la Universitat:

Ajudeu-nos...

Puix sou Blanca, neta i pura,
us invoquen prop de Déu
vostres fills en la malura,
gueres, pestes, fams arreu;
vostre poble mai no es tanca
al futur ni al temps passat:

Ajudeu-nos...

Marials i sobiranies,
beneu el firmament
de les terres catalanes
d'orient fins a ponent;
deu-li arrels a nostra terra
d'esperit i veritat:

Ajudeu-nos...

Ja que Lleida us aclamava
la Patrona del seu cor
i amorosa es consagrava
filial al vostre honor,
deu-nos fruits al camp i feu-nos
fills de Déu en llibertat:

Ajudeu-nos...

Puix que sou fruitada branca
que del cel ens ha baixat:
*ajudeu-nos, Verge Blanca,
guia i llum de la ciutat.*

Lletra: Antoni Fortuny i Pella - Música: Jordi Miquel i Benavent, pves.

ALZABAN *TRIOLETA*

De Jessè florida branca, ran del Segre en bell esclat: A-ju-deu-nos, Ver-ge Blan-ca, gu-a i llum de la ciu-tat.

Sou a l'el-de llan-tia en-ca-sa a trenc d'al-ba al cim més alt de tota art i sa-vi-e-sa res-plen-deix vos-tre ca-sal i s'ha

plè-ni-a de bel-le-sa i fran-ca li te-niu el tron dau-rat. *Ajudeu-nos...*

PREGUEM

Senyor, per la immaculada Concepció de la Verge Maria vau preparar una mansió digna del vostre Fill. Vós que, prevenint la mort que ell havia de sofrir, la preservàreu de tota màcula concedint als qui la veneren sota el títol de l'Acadèmia de poder arribar, purificats, fins a vos. Per nostre Senyor Jesucrist.

La Coral Shalom durant el concert que oferir en la vetllada del Certamen Marià.

La publicació d'aquest llibre ha estat
possible gràcies a la
Diputació Provincial de Lleida
que ha assumit la seva edició.

Diputació de Lleida
municipis, territori i tu

Certamen per honorar la Immaculada Jove

